

**ДОКЛАД
ЗА ПОСЛЕДВАЩА ОЦЕНКА
НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА
ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ
НА ОБЩИНА РАЗГРАД
ЗА ПЕРИОДА 2014-2020 Г.**

декември 2021 г.

Списък на фигурите.	3
Списък на таблиците.....	3
Списък на използваните съкращения.	4
1. Въведение.....	6
2. Методически подход.	8
2.1. Цел и задачи на последващата оценка.	8
2.2. Прилагани методи на изследване.	9
2.3. Представяне на последващата оценка.	10
2.4. Критерии за оценка.	10
3. Обща структура и процес на наблюдение на ОПР.	11
3.1. Обща структура на ОПР.	11
3.2. Процес на наблюдение на ОПР.....	15
4. Оценка на степента на постигане целите и устойчивостта на резултатите.....	19
4.1. Приоритет 1: Повишаване на конкурентоспособността на общинската икономика.....	21
4.2. Приоритет 2: Устойчиво интегрирано териториално развитие.....	25
4.3. Приоритет 3: Създаване на условия за развитие и пълноценно използване на човешкия ресурс.....	32
4.4. Приоритет 4: Укрепване на институционалната среда в услуга на гражданите и бизнеса.....	38
5. Оценка на степента на финансова реализация на ОПР.....	41
5.1. Обобщена финансова оценка.	43
5.2. Оценка на степента на финансова реализация на ОПР по години.	45
5.3. Оценка на степента на финансова реализация на ОПР спрямо територията и населението.	49
5.4. Оценка на степента на финансова реализация на ОПР по източници на финансиране.....	51
6. Оценка на общото въздействие.	54
6.1. Обобщено социално-икономическо състояние и развитие на общината.	54
6.2. Система от индикатори за наблюдение и оценка.....	56
7. Оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси.	58
7.1. Оценка на ефективността.	58
7.2. Оценка на ефикасността.	59
8. Изводи (обобщена оценка) и препоръки относно провеждането на политиката за регионално и местно развитие.	62
8.1. Обобщена оценка на изпълнението на ОПР Разград 2014-2020 година.....	62
8.2. Изводи от изпълнението на ОПР относно провеждането на политиката на регионално и местно развитие.....	63
8.3. Изводи за изпълнението на ОПР по приетите критерии за оценка.	66
9. Приложения.	67

СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ.

Фигура 1. Схема на документите, свързани с развитие на община Разград в периода 2014-2020 г., и техните взаимовръзки	7
Фигура 2. Стратегическа рамка на ОПР Разград 2014-2020 г. и изменението ѝ в АОПР	12
Фигура 3. Обобщена финансова реализация на ОПР Разград по години (в хил. лв.)	45
Фигура 4. Финансова реализация на Приоритет 1 от ОПР Разград по години (в лв.)	46
Фигура 5. Финансова реализация на Приоритет 2 от ОПР Разград по години (в лв.)	47
Фигура 6. Финансова реализация на Приоритет 3 от ОПР Разград по години (в лв.)	47
Фигура 7. Финансова реализация на Приоритет 4 от ОПР Разград по години (в лв.)	48
Фигура 9. Териториално разпределение на усвоените средства по населени места/землища.....	50
Фигура 10. Сравнение между вложените ресурси в проекти, техния брой и приноса им към изпълнението на приоритетите на ОПР	60

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ.

Таблица 1. Обобщена финансова оценка на степента на реализация на ОПР Разград 2014-2020 г.	44
Таблица 2. Финансова реализация на ОПР по източници на финансиране.....	52
Таблица 3. Социално-икономически показатели на община Разград	55
Таблица 4. Обобщена оценка по приоритети.....	62
Таблица 5. Изводи за изпълнението на ОПР, според приетите критерии за оценка	66

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ.

АД	Акционерно дружество
АПИ	Агенция пътна инфраструктура
АОПР	Актуализиран общински план за развитие
БВП	Брутен вътрешен продукт
БФП	Безвъзмездна финансова помощ
ВиК	Водоснабдяване и канализация
ГД	Годишен доклад
ДБТ	Дирекция „Бюро по труда“
ДВ	Държавен вестник
ДГ	Детска градина
ДКЦ	Диагностично-консултативен център
ДМА	Дълготрайни материални активи
ДФЗ	Държавен фонд „Земеделие“
ДЯ	Детска ясла
ЕАД	Еднолично акционерно дружество
ЕООД	Еднолично дружество с ограничена отговорност
ЕС	Европейски съюз
ЕСИФ	Европейски структурни и инвестиционни фондове
ЗВ	Зона за въздействие
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗРР	Закон за регионалното развитие
ИКТ	Информационни и комуникационни технологии
ИПГВР	Интегриран план за градско възстановяване и развитие
ИСУН	Информационна система за управление и наблюдение (на Структурните инструменти на ЕС в България)
ИУПП	„Институт за управление на програми и проекти“ ООД
КР	Капиталови разходи
МБАЛ	Многопрофилна болница за активно лечение
МО	Междинна оценка
МРР(Б)	Министерство на регионалното развитие (и благоустройството)
МСП	Малки и средни предприятия
НАР	Национален археологически резерват
НДЕФ	Национален доверителен екофонд
НПО	Неправителствена организация
НПТГ	Национална професионална техническа гимназия
НСИ	Национален статистически институт
НСОРБ	Национално сдружение на общините в Република България
ОбА	Общинска администрация

ООД	Дружество с ограничена отговорност
ОП	Общинско предприятие
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда“
ОПР	Общински план за развитие
ОПРР	Оперативна програма „Региони в растеж“
ОПУ	Областно пътно управление
ОУ	Основно училище
ОУПО	Общ устройствен план на община
ПИРО	План за интегрирано развитие на община
ПО	Последващата оценка
ППЗРР	Правилник за прилагане на Закона за регионалното развитие
ППМГ	Профилирана природо-математическа гимназия
ПрО	Предварителна оценка
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПЧП	Публично-частно партньорство
РСУО	Регионална система за управление на отпадъците
СЕУ	Системата за електронни услуги (на Държавен фонд „Земеделие“)
СМР	Строително-монтажни работи
СНЦ	Сдружение с нестопанска цел
СУ	Средно училище
СЦР	Северен централен район
ТИЦ	Туристически информационен център

1. ВЪВЕДЕНИЕ.

Настоящият Доклад за последваща оценка (ПО) на изпълнението на **Общински план за развитие (ОПР) на община Разград за периода 2014-2020 г.** се извършва в изпълнение на ангажиментите на Общинската администрация (ОБА), съгласно чл. 34, ал 1 от Закона за регионалното развитие (ЗРР). В него е регламентирано, че:

„за изпълнението на стратегическите документи за регионално и пространствено развитие се извършва последваща оценка на въздействието не по-късно от една година след изтичането на периода на тяхното действие“.

Съгласно чл. 13 от ЗРР¹, общинският план за развитие (ОПР) е документ, който:

- определя средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие на общината и връзките и с други общини в съответствие с интегрираната териториална стратегия за развитие на региона за планиране от ниво 2 и общия устройствен план на общината;
- осигурява пространствена, времева и фактическа координация и интеграция на различни политики и планови ресурси за постигане на дефинираните цели за трайно подобряване на икономическото, социалното и екологичното състояние на общинската територия.

В ОПР Разград за периода 2014-2020 г. се определя, че той е:

„основополагащ, стратегически, динамичен документ и важен инструмент при формирането и провеждането на устойчиво и балансирано местно развитие в посочената територия. Основна функция на Общинския план за развитие е да съчетае местните инициативи с тези на областно и централно ниво, за да осигури мобилизиране и пълноценно използване на ресурсите на всички равнища.“

За общинския център – град Разград е изготвен **Интегриран план за градско възстановяване и развитие (ИПГВР)**. ИПГВР подлежи на отделна ПО, която не е предмет на настоящия документ. ИПГВР е разгледан единствено от гледна точка на взаимодействие и застъпване с ОПР.

Настоящата Последваща оценка включва следните задължителни компоненти, регламентирани в чл. 34, ал. 2 от ЗРР:

- оценка на степента на постигане целите и устойчивостта на резултатите;
- оценка на общото въздействие;
- оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;
- изводи и препоръки относно провеждането на политиката за регионално и местно развитие.

Последващата оценка, по същество, представлява последния оценъчен документ (след Предварителната и Междинната оценки) на ОПР, който предоставя цялостен анализ и обобщаващи изводи за постигнатото изпълнение на ОПР, тъй като се изготвя след изтичането на срока му на действие.

¹ С изм. - ДВ, бр. 21 от 2020 г., в сила от 13.03.2020 г., „общински план за развитие“ се изменя на „план за интегрирано развитие на община“

На тази база, в ПО се дават препоръки за бъдещи актуализации на следващия план след ОНР – Планът за интегрирано развитие на община Разград (ПИРО)¹ за новия програмен период 2021-2027 г.

Изготвянето на настоящата ПО се базира на:

- Доклада за Предварителна оценка (ПрО) на ОНР на община Разград за периода 2014-2020 г.;
- Годишните доклади (ГД) по изпълнението на ОНР на община Разград (7 на брой);
- Доклада за Междинна оценка (МО) на ОНР на община Разград за периода 2014-2020 г. (от м. ноември 2017 г.);
- Актуализирания документ за изпълнение на ОНР (АОНР) на община Разград за периода 2014-2020 г. (от м. ноември 2018 г.);
- Интегрирания план за градско възстановяване и развитие на град (ИПГВР) Разград 2014-2020 г. и актуализацията му от 2016 г.;
- актуалното социално-икономическо състояние и изводите направени в разработения План за интегрирано развитие на община Разград за периода 2021-2027 г.
- събрани допълнителни статистически и други данни.

Фигура 1. Схема на документите, свързани с развитие на община Разград в периода 2014-2020 г., и техните взаимовръзки

Източник: Авторски колектив, ИУПП®

Съдържанието на документа следва нормативните изисквания, регламентирани в чл. 34, ал. 2 от ЗРР и съвременните практики за извършване на мониторинг и контрол на местни политики. Настоящата ПО има следната структура:

- **Въведение** и нормативна обосновка за необходимостта от изготвяне на ПО;
- **Описание на методическия подход**, който очертава целите и задачите на ПО и прилаганите методи на изследване, както и технологичната последователност на действията;
- **Обща структура и процес на наблюдение на ОНР**;
- **Анализ и оценка на степента на постигане на целите и устойчивостта на резултатите на ОНР**;
- **Оценка на общото въздействие на ОНР** върху развитието на Община Разград;

- **Анализ и оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;**
- **Основни изводи и препоръки** относно провеждането на политиката за регионално и местно развитие;
- **Приложения** – „Списък с реализирани проекти за периода 2014-2020 г.“, „Обобщена таблица за финансовото изпълнение на ОПР“ и „Обобщена система от индикатори за наблюдение и оценка“.

2. МЕТОДИЧЕСКИ ПОДХОД.

Към момента на разработване на последващата оценка, в действащата нормативна уредба липсва утвърдена методика за изработване на подобен вид документи на национално, регионално и местно ниво, въпреки наличието на:

- *„Методика за последваща оценка на въздействието (без официално приемане)“²*, неофициален методически документ до м. декември 2020 г.;
- *„Ръководство за извършване на последваща оценка на въздействието“³*, прието с Решение № 885 на Министерския съвет от 3 декември 2020 г. Използва се за изследване на резултатите от прилагането на нормативните актове - закони, кодекси, подзаконови нормативни актове на Министерския съвет. Целта му е да подпомага експертите от администрацията в хода на оценката и усъвършенстването на нормативните актове. Може да се използва за последваща оценка на други административни нива и документи.

Съобразявайки се с действащата нормативна уредба, Екипът, изготвящ настоящата ПО, е разработил и прилага методически подход, който включва следните компоненти:

- определяне на целите и задачите на ПО;
- формулиране на подходящи методи, които да се приложат за изследване в ПО;
- определяне на ясни критерии за оценка на извършените действия и ефектът от изпълнението на ОПР;
- определяне и събиране на необходими изходни данни;
- анализ на изходните данни и извършване на последващата оценка на ОПР;
- представяне на Доклад за изпълнението на общинския план за развитие на община Разград за периода 2014-2020 г.

2.1. ЦЕЛ И ЗАДАЧИ НА ПОСЛЕДВАЩАТА ОЦЕНКА.

Цел.

Последващата оценка на ОПР има за цел да направи комплексен и структуриран преглед на процеса и резултатите от реализацията на стратегията на ОПР и да оцени изпълнението му в контекста на постигнатото развитие на община Разград.

² <https://www.strategy.bg/Publications/View.aspx?categoryId=16&Id=293&y=&m=&d>

³ <https://www.strategy.bg/Publications/View.aspx?lang=bg-BG&categoryId=16&Id=320>

Задачи за изпълнение в последващата оценка.

За постигане заложената цел в настоящия Доклад за последваща оценка на изпълнението на Общински план за развитие на община Разград за периода 2014-2020 г. са изпълнени следните задачи:

- преглед на общата структура на ОПР и извършените дейности в процесите на неговото наблюдение и оценка;
- определяне на въздействието или степента на постигане на целите;
- определяне на резултатите или ефектите от прилагането на мерките;
- общо сравнение на настоящата социално-икономическа обстановка в общината с тази през 2013 г.;
- очертаване на общото въздействие на общинския план върху социално-икономическото развитие;
- определяне ефективността и ефикасността на заложените мерки;
- представяне на ефектите от използване на финансовия и ресурсния потенциал за постигане на целите и приоритетите на ОПР на община Разград;
- формулиране на изводи и препоръки по отношение на политиките за регионално развитие по възприетите критерии за оценка.

2.2. ПРИЛАГАНИ МЕТОДИ НА ИЗСЛЕДВАНЕ.

Методи.

Методите, за постигане на целта и изпълнение на задачите, приложени в настоящата ПО, са:

- **документален** – анализ на съществуващите стратегически и нормативни документи, отчети, доклади и пр., които имат отношение към реализацията на ОПР.
- **анализ и синтез** – анализ на съществуващата информация и преценка доколко тя е полезна за оценката и синтез на постигнатите резултати и цели от прилагането на ОПР.
- **експертен** – при изготвянето на последващата оценка е приложен подход на експертната оценка, там където липсват конкретни достоверни данни.

Извършена е оценка на изпълнението на ОПР и преглед на всички съпътстващи документи на Общината, които допринасят за неговото изпълнение.

При анализа и оценката на събраните документи се разглеждат тяхната актуалност, достоверност, източник на информация, изчерпателност и съответствието с ОПР и методическите указания за неговото изготвяне.

Анализирани са направените инвестиции на територията на общината на базата на проектите (изпълнени или в процес на изпълнение), източниците на финансиране, ефекта и устойчивостта от тези инвестиции.

Направено е обобщаване на отчетените резултати от изпълнението на ОПР.

Източници на информация.

За изготвянето на настоящата ПО са използвани следните източници на данни и информация:

- Общински план за развитие на община Разград за периода 2014-2020 г.;

- Годишни доклади за изпълнението на ОПР за периода 2014-2020 г.;
- Междинна оценка за изпълнението на ОПР за периода 2014-2020 г.;
- Актуализиран документ за изпълнение на ОПР на община Разград за периода 2014-2020 г.;
- ИПГВР на град Разград 2014-2020 г. и актуализацията му от 2016 г.;
- ПИРО Разград за периода 2021-2027 г.;
- текуща статистика на Национален статистически институт (НСИ);
- данни от Информационна система за управление и наблюдение на Структурните инструменти на Европейския съюз (ЕС) в България (ИСУН);
- данни от Системата за електронни услуги на Държавен фонд „Земеделие“ (ДФЗ);
- информация от Официалната интернет страница на Община Разград;
- отчети за капиталовите разходи на Общината;
- попълнени въпросници от страната на ОБА;
- други справки, отчети, информация и данни, предоставени от ОБА.

2.3. ПРЕДСТАВЯНЕ НА ПОСЛЕДВАЩАТА ОЦЕНКА.

Резултатите от извършената последваща оценка са представени под формата на настоящия Доклад за изпълнението на ОПР Разград за периода 2014-2020 г.

Последващата оценка изцяло е фокусирана върху ОПР на Община Разград за периода 2014-2020 г. и базирана на всички допълнителни документи, свързани с него – Доклада за предварителна оценка, Доклада за междинна оценка, Актуализирания документ за изпълнение на ОПР, Годишните доклади за изпълнението. (*Вж. Фигура 1 Схема на документите, свързани с развитие на община Разград в периода 2014-2020 г., и техните взаимовръзки*, стр. 7)

Документът същевременно дава информация и препоръки, които могат да се ползват при извършването на потенциални актуализации на ПИРО за следващия планов период 2021-2027 г.

2.4. КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА.

За постигане на обективност при разработването на настоящия документ са определени ясни критерии за оценка на извършените действия и ефектът от изпълнението на ОПР Разград. Използваните критерии за извършването на последващата оценка дават отговор на определени въпроси, а именно:

- **обоснованост** – доколко целите на ОПР съответстват на установените социално-икономически условия и тенденции в развитието на общината и региона;
- **ефективност** – доколко постигнатите резултати водят до изпълнение на поставените цели;
- **ефикасност** – дали резултатите са постигнати чрез оптимално използване на ресурсите – човешки, финансови, материални и др., при спазване на изискванията за качество и законосъобразност;
- **устойчивост** – дали постигнатите резултати водят до възвръщаемост на вложените ресурси и доколко са устойчиви във времето;

- **прозрачност** – дали в хода на изпълнение на ОПР е създадена възможност за информиране на обществото чрез осигуряване на публичен достъп до информация.

3. ОБЩА СТРУКТУРА И ПРОЦЕС НА НАБЛЮДЕНИЕ НА ОПР.

3.1. ОБЩА СТРУКТУРА НА ОПР.

Общинският план за развитие на община Разград за периода 2014-2020 г. (ОПР) съдържа осем основни раздела:

- „Анализ на икономическото и социалното развитие на Община Разград“;
- „Цели и приоритети за развитието на община Разград“;
- „Индикативна финансова таблица“;
- „Индикатори за наблюдение и оценка на плана“;
- „Наблюдение, оценка и актуализация на плана“;
- „Прилагане на принципа на партньорство и осигуряване на информация и публичност“;
- „Програма за реализация на ОПР“;
- „Предварителна оценка на плана“.

Анализ на икономическото и социалното развитие на Община Разград.

В този раздел е представен анализ на икономическото и социалното развитие на Община Разград. Той е много задълбочен, извършен е в **шест направления** и завършва със **SWOT-анализ**:

- **Обща характеристика** – включва местоположение и граници, селищна структура, климат, почви, води и полезни изкопаеми, защитени територии и зелени площи в населените места;
- **Икономика** – включва обща характеристика, структура на стопанските единици, основни икономически отрасли;
- **Техническа инфраструктура, свързаност и достъпност на територията на община Разград** – включва инфраструктура, комуникации, енергийни системи, топлофикация, газификация, водоснабдяване и канализация, мрежи и системи за отпадни води, пречистване на отпадните води;
- **Социално-демографска характеристика** – включва население, безработица и пазар на труда, здравеопазване, социални дейности и услуги, образование, култура, спорт и отдих;
- **Състояние на околната среда и рискове** – включва въздух, води, отпадъци, почви и нарушени терени, защитени територии и биоразнообразие, шум;
- **Административен капацитет.**

Извършеният **SWOT-анализ** се базира на изводите от анализа и включва обща характеристика, местна икономика, техническа инфраструктура, социално-демографска характеристика, околна среда, административен капацитет и интегрален анализ.

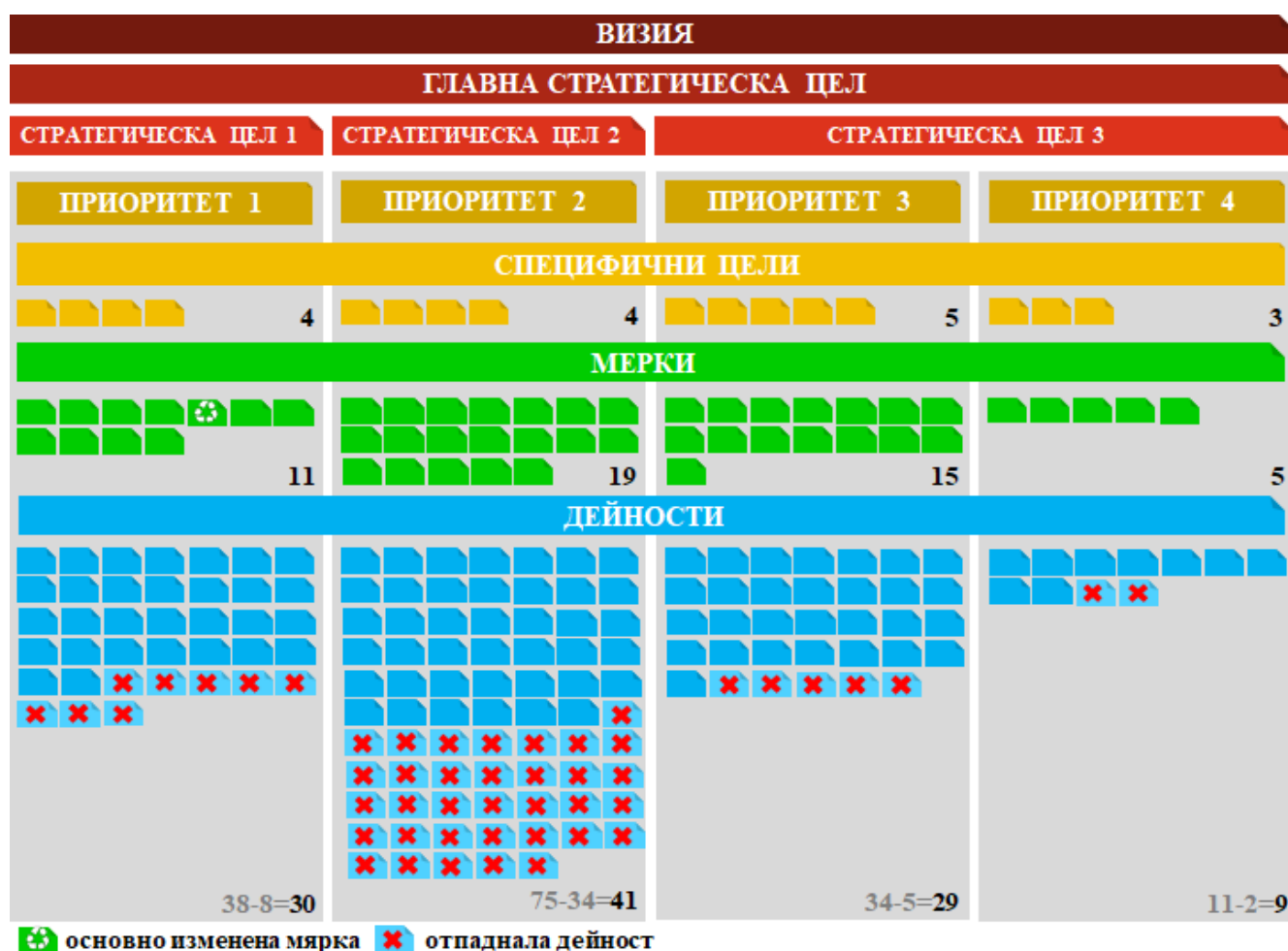
Цели и приоритети за развитието на община Разград.

В този раздел са представени стратегическата рамка за планиране и програмиране на регионалното развитие на община Разград за периода 2014-2020 г. и приемствеността с други документи.

Изброени са значими стратегически документи от над общинско ниво и е обяснено отношението им с ОПР Разград 2014-2020 г. Това са Стратегията на ЕС „Европа 2020“, Стратегическата рамка на национална програма за развитие на Република България „България 2020“, Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022 г., Националната програма за реформи, Националната концепция за пространствено развитие 2013-2025 г., Регионалният план за развитие на Северен централен район 2014–2020 г. и Областната стратегия за развитие на област Разград за периода 2014–2020 г.

Изброени са програмните документи с местно значение и е обяснено отношението им на приемственост с ОПР Разград 2014-2020 г. Това са Общинският план за развитие 2007–2013 г., Програмата за опазване на околната среда на община Разград (2012–2017 г.), Програмата за управление на дейностите по отпадъците на община Разград за периода 2011–2016 г., Стратегията за развитие на туризма в община Разград (2010–2013 г.), Програмата за стимулиране използването на велосипеди за придвижване из град Разград 2010–2014 г., Стратегията за развитие на училищното образование и предучилищното възпитание в община Разград за периода 2007–2015 г. и Общественият договор ред и сигурност.

Фигура 2. Стратегическа рамка на ОПР Разград 2014-2020 г. и изменението ѝ в АОПР

Източник: Авторски колектив, ИУПП®, по данни от ОПР и АОПР

Представени са приложените принципи за стратегическо планиране и използвания подход. **Йерархията на понятията в стратегията на община Разград е: визия, стратегически цели, приоритети, специфични цели, мерки и проекти/дейности** (в настоящата ПО се използва термина „дейност“).

Визията, определена в ОПР за периода 2014-2020 г., съответства на нуждите и желанията на местната общност, като дефинира достатъчно ясно и категорично желаното бъдещо състояние на общината след края на периода на действие на ОПР. Тя е:

„Община Разград – благоприятно място за живот, бизнес и инвестиции, със съхранени природа и културна идентичност, развити икономика и туризъм.“

От тази визия е изведена **една главна стратегическа цел**:

„Постигане на качествен и устойчив икономически растеж.“

За осъществяването на главната стратегическа цел са поставени **три стратегически цели**:

„Стратегическа цел 1. Икономически растеж, основан на знание и иновации

Стратегическа цел 2. Балансирано и устойчиво развитие на територията и населените места

Стратегическа цел 3. Осигуряване на равни възможности за качествено образование, устойчива заетост, здравеопазване, богат културен живот и личностна изява“

Дефинирани са приоритетни области, където да се насочат усилията на социално-икономическата политика за устойчиво и балансирано развитие. Това са в следните **четири приоритета**:

„Приоритет 1: Повишаване на конкурентоспособността на общинската икономика

Приоритет 2: Устойчиво интегрирано териториално развитие

Приоритет 3: Създаване на условия за развитие и пълноценно използване на човешкия ресурс

Приоритет 4: Укрепване на институционалната среда в услуга на гражданите и бизнеса“

Всеки приоритет е планирано да бъде реализиран посредством набор от специфични цели, мерки и набор от дейности/конкретни проекти:

- По Приоритет 1 са предвидени 4 специфични цели, 11 мерки и 38 дейности;
- По Приоритет 2 са предвидени 4 специфични цели, 19 мерки и 75 дейности;
- По Приоритет 3 са предвидени 5 специфични цели, 15 мерки и 34 дейности;

- По Приоритет 4 са предвидени 3 специфична цели, 5 мерки и 11 дейности.

Индикативна финансова таблица.

В този раздел е представена индикативната финансова таблица, която обобщава необходимите ресурси за реализация на ОПР, разпределени по приоритети, спрямо източниците на финансиране. Дадени са допълнителни разяснения относно заложения бюджет и посоченото разпределение по източници.

Индикатори за наблюдение и оценка на плана.

В този раздел е представена система от индикатори за проследяване и оценка на ОПР в периода на неговото изпълнение и последващо отчитане.

Описани са подходът при разработването на индикаторите, източниците на информация, използваните видове индикатори – за въздействие и за резултат. **Индикаторите за въздействие са използвани за отчитане постигането на трите стратегически цели, а тези за резултат – за отчитане постигането на реализацията на специфичните цели.**

В табличен вид (матрица), за всяка стратегическа и специфична цел са определени конкретни индикатори с посочени за тях мерни единици, източници на информация, периодичност на събирането на информацията, базова стойност за отчитане изменението, както и междинна и целева стойност, която се очаква да бъде достигната до края на периода на действие на ОПР.

Наблюдение, оценка и актуализация на плана.

В този раздел е представена система за наблюдение и оценка на изпълнението на ОПР, включваща законодателна рамка и конкретния ред за извършване на наблюдението, оценката и актуализацията на ОПР.

Прилагане на принципа на партньорство и осигуряване на информация и публичност.

Тук са описани подробно всички действия, предприети за включването на възможно най-широк кръг от заинтересовани страни при процесите на разработване и реализация на ОПР.

Програма за реализация на ОПР.

Представена е Програма за реализацията на ОПР, която включва условия за реализиране на публично-частни партньорства, насоки за осигуряване на информация и публичност, организация на изпълнение и контрол.

Предварителна оценка на плана.

В този раздел е описана предварителната оценка на ОПР, която е представена като приложение към ОПР.

Приложения.

Към Общинския план за развитие на община Разград 2014-2020 г. са включени **три приложения:**

- **Приложение 1:** Програма за реализация на ОПР на община Разград 2014-2020 г.;

- **Приложение 2:** Програма за реализация на общински публично-частни партньорства (ПЧП) за периода 2014-2020 г.;
- **Приложение 3:** Предварителна оценка на ОПР на община Разград 2014-2020 г.

3.2. ПРОЦЕС НА НАБЛЮДЕНИЕ НА ОПР.

Процесът на наблюдение на ОПР обхваща серия от документи, изготвящи се преди, по времето на действие и реализация на ОПР, както и след края на неговото действие. (*Вж. Фигура 1 Схема на документите, свързани с развитие на община Разград в периода 2014-2020 г., и техните взаимовръзки*, стр. 7)

Предварителна оценка (ПрО) на Общински план за развитие на община Разград за периода 2014-2020 г.

Първа част от наблюдението на ОПР е неговата **Предварителна оценка (ПрО)**, която се изготвя преди приемането му от **Общински съвет**. Тя се прави от независим екип, който би могъл да посочи слабостите в стратегическата и/или аналитичната част.

През 2013 г. е извършена Предварителна оценка на Общинския план за развитие на община Разград 2014-2020 г. и по този начин е спазено изискването на чл. 13, ал. 2, т. 3 от ЗРР. Документът включва оценки за:

- Социално-икономическото въздействие на ОПР;
- Съответствието и обвързаността на SWOT-анализа със социално-икономическия анализ и с дефинираните цели и приоритети за развитие на общината;
- Реалистичността и приложимостта на визията, целите и приоритетите за развитие на общината; интегрираността и взаимодействието между отделните приоритети и стратегически цели, както и тяхното съответствие и обвързаност с релевантните стратегически документи на областно, регионално, национално и европейско ниво;
- Преценка на обема и ефективността на предвидените финансови ресурси за постигането на целите на ОПР и обосноваването на разпределението им спрямо заложените цели и приоритети;
- Анализ на уместността, яснотата и броя на индикаторите за наблюдение и оценка на изпълнението на ОПР за периода до 2020 г., включително по отношение на информационното му осигуряване;
- Описаните действия и механизми за наблюдение, оценка и актуализация на ОПР, включване на партньорите в процеса на тяхното разработване и изпълнение, както и дейностите за информационно осигуряване и публичност на плана.

Заклучението на ПрО е изцяло положително. Няма препоръки за промени в ОПР.

Междинна оценка (МО) за изпълнението на Общински план за развитие на община Разград за периода 2014-2020 г.

През м. ноември 2017 г. е извършена Междинна оценка (МО) на ОПР на община Разград, съгласно чл. 33, ал. 1 от ЗРР.

Общата оценка от изпълнението на ОПР е „добра, като се забелязват положителни промени в социално-икономическия живот и най-вече разцвет на инвестициите в туризма – основен приоритетен отрасъл за развитие в общината.“

МО дава следните препоръки, които могат да бъдат изпълнени чрез Актуализация на ОПР:

- *„След изясняване на допустимите дейности и проекти по програмите, финансирани от ЕС, в т.ч. Оперативна програма „Околна среда“ (ОПОС) и Оперативна програма „Региони в растеж“ (ОПРР) се оказва, че Индикативната финансова таблица на плана не отразява реалните възможности за осигуряване на средства по Приоритет 2. „Устойчиво интегрирано териториално развитие“. Препоръчително е да се намалят прогнозираните средства на този приоритет или да се прехвърлят средства към изпълнения вече като бюджет Приоритет 1. „Повишаване на конкурентоспособността на общинската икономика“.*
- *Да се направят промени в наименованията на част от индикаторите в Системата за наблюдение и оценка на плана и промяна в техните целеви стойности, за да могат тези индикатори да се проследят от достоверен източник.*
- *Разработване на годишен план за изпълнение на ОПР на база приоритизирани проекти за изпълнение и дефинирани проекти с принос към ОПР от отделните дирекции и ресори;*
- *Включване в годишните доклади за изпълнението на ОПР и на изпълнените проекти по Програма за развитие на селските райони (ПРСР), които засягат селското и горско стопанство и хранително-вкусовата промишленост.“*

Актуализиран документ за изпълнение на ОПР на община Разград за периода 2014-2020 г.

През м. ноември 2018 г. е приет „Актуализиран документ за изпълнение на ОПР на община Разград за периода 2014-2020 г.“ (АОПР). Той е изготвен в следствие на изводите и препоръките, направени в МО и включва:

- актуализиран социално-икономически анализ на общината;
- актуализирани индикатори за наблюдение и оценка на плана – отстранени са нерелевантните и неизмерими индикатори и заложените базови, междинни и целеви стойности на индикаторите, по които може да се следи и отчита изпълнението на ОПР;
- актуализирана индикативна финансова таблица на база изпълнението до моментът на приемането на АОПР и реалните перспективи за привличане на финансов ресурс от Община Разград до 2020 г.;
- актуализирана програмата за реализация.

В Актуализираната програма за реализация на ОПР Разград 2014-2020 г. са извършени промени, в т.ч.:

- добавени са изпълнени от Общината проекти и възможности за изпълнение на проекти от малки и средни предприятия;
- премахнати са проекти, които не могат да бъдат реализирани до 2020 г. поради обективни обстоятелства като липса на технически проекти и осигурено финансиране;

- актуализирани са стойности по проекти;
- направено е и едно основно изменение в наименованието на Мярка 1.2.3., която вече е „Насърчаване на дейността на предприятията в общината“ с цел да включи създадените възможности за финансиране на проекти от малки и средни предприятия (МСП) по Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ (ОПИК). В предходния вариант мярката стимулира създаване на стъкло преработващо предприятие, което с оглед на информацията към онзи момент не може да бъде реализирано до 2020 г.

Актуализираният документ за изпълнение на Общински план за развитие 2014-2020 г. на община Разград не отменя плана, а само го коригира и допълва. В структурно отношение актуализацията следва залегналата последователност в ОПР, като включва само актуализираните части на плана.

След измененията в АОПР, стратегическата рамка се изменя по следния начин от ниво „приоритет“ до ниво „дейност“ (Вж. **Фигура 2. Стратегическа рамка на ОПР Разград 2014-2020 г. и изменението ѝ в АОПР**, стр. 12):

- **По Приоритет 1** са предвидени 4 специфични цели, 11 мерки (**1 изменена**) и 30 дейности (**8 отпаднали**);
- **По Приоритет 2** са предвидени 4 специфични цели, 19 мерки и 41 дейности (**34 отпаднали**);
- **По Приоритет 3** са предвидени 5 специфични цели, 15 мерки и 29 дейности (**5 отпаднали**);
- **По Приоритет 4** са предвидени 3 специфична цели, 5 мерки и 9 дейности (**2 отпаднали**).

Годишни доклади (ГД) за изпълнението на ОПР Разград 2014-2020 г.

Изготвени са всички изискуеми съгласно ЗРР годишни доклади за наблюдение на ОПР – общо 7 на брой. Те отговарят в голяма степен на структурата и съдържанието, посочени в чл. 91, ал. 8 от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие (ППЗРР), включително с нормативните промени от 2016 г.

ГД съдържат информация за:

- общите условия за изпълнение на общинския план за развитие и в частност промените в социално-икономическите условия в общината;
- постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на общинския план за развитие въз основа на индикаторите за наблюдение;
- действията, предприети от компетентните органи с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на плана;
- изпълнението на проекти, допринасящи за постигане на целите и приоритетите на общинските планове за развитие и на областната стратегия за развитие;
- заключения и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението.

Към ГД не са изготвяни отчети по Програмата за реализация и Индикативната финансова рамка. В т. 2 „Постигнат напредък по изпълнението на целите и приоритетите на

общинския план за развитие въз основа на индикаторите за наблюдение“ към всяка мярка са описани реализирани проекти и дейности, но информацията е непълна и лошо структурирана. Само за част от описаните дейности са посочени индикативни стойности и реално привлечени средства, разпределението им по източник и години.

Към всички ГД, с изключение на този за 2014 г. има попълнени таблици с индикатори за въздействие и резултат.

ГД са важен източник на информация, както за конкретно осъществените дейности и постигнатите резултати (макар и с непълни данни), така и за тенденциите в хода на общото развитие на общината през наблюдавания планов период.

Интегриран план за градско възстановяване и развитие (ИПГВР).

ИПГВР на град Разград 2014-2020 г. е изготвен по едно и също време с ОПР Разград 2014-2020 г., но от различен екип.

ИПГВР е програмен документ, осигуряващ времева и пространствена обвързаност на проекти, действия и инвестиционни намерения, прилагани в три определени градски зони – зони за въздействие (ЗВ), интегрира политики, обединява ресурси и координира взаимодействието между различните заинтересовани страни и тяхното съвместно провеждане, допринася за постигане на визията за развитие на града.

В йерархичната структура от документи за регионално развитие, ИПГВР може да се приеме за допълнение, концентрирано и насочено към развитие на конкретна част от територията на община Разград. Двата документа са изготвени независимо един от друг, като се допълват в дейностите за развитие на общинския център.

В настоящата оценка на ОПР Разград 2014-2020 г., проекти, свързани и с ИПГВР на град Разград 2014-2020 г., са отбелязани като такива. Изводите (обобщената оценка) и препоръки относно провеждането на политиката за регионално и местно развитие, представени в края на настоящата ПО, включват коментари за общото въздействие на ОПР и ИПГВР.

В периода на изготвянето на настоящата ПО на ОПР Разград 2014-2020 г. няма ПО на ИПГВР на град Разград 2014-2020 г.

План за интегрирано развитие на Община Разград 2021-2027 г.

С Решение № 255 по Протокол № 20/27.04.2021 г. на Общински съвет - Разград е приет и влязъл в сила документът, наследяващ ОПР за следващия програмен период – План за интегрирано развитие на община Разград за периода 2021-2027 г.

В ПИРО няма оценка за изпълнението на ОПР, тъй като това не е предмет на неговото изготвяне. Връзката между ОПР и ПИРО е представена на стр. 127, като се обосновава и промяната във визията спрямо тази в ОПР:

„При очертаването на визията и целите е запазена приемственост с визията на досегашния Общински план за развитие на община Разград за периода 2014-2020, а именно:

Община Разград – благоприятно място за живот, бизнес и инвестиции, със съхранени природа и културна идентичност, развити икономика и туризъм.

Новата визия за развитие на община Разград запазва стремежите за качествена жизнена среда със съхранени културно наследство и природни богатства, но допълва и най-важната тема – стабилизиране на демографското развитие и качествено развитие на

човешките ресурси. *От старата визия отпада акцентът на туризма, за които не е обосновано да бъде открит като ключов отрасъл, докато икономическото измерение на визията е свързано с привличането на нови инвестиции, свързани с местните конкурентни предимства за развитие на многоотраслова икономика със съвременни стандарти.*“

4. ОЦЕНКА НА СТЕПЕНТА НА ПОСТИГАНЕ ЦЕЛИТЕ И УСТОЙЧИВОСТТА НА РЕЗУЛТАТИТЕ.

Анализите и оценките на данните и документите, свързани с изпълнението на ОПР, предоставени от ОБА Разград за извършване на ПО, са основата, върху която са направени изводи, както за изпълнението, така и за постигнатите резултати по стратегическите цели, произтичащите от тях приоритети, мерки и конкретни проекти/дейности.

За извършване на оценката е направена съпоставка между заложените в ОПР приоритети, мерки и проекти/дейности и документите, отнасящи се до неговото изпълнение – Годишни доклади, включващи отчитане на определените индикатори, Междинна оценка и други.

За точността на настоящата ПО от съществено значение са следните фактори:

- **При изготвянето на ОПР Разград 2014-2020 не е заложен индикативен списък с проекти.** Всяка мярка съдържа една или повече дейности, част от които могат да се допуснат, че са конкретни проекти, но други не могат да се приемат като такива.
- **За част от описаните дейности в ГД не е посочена конкретна изразходвана сума, която и трудно би могла да се определи.** В повечето случаи тя се включва в обща сума с други дейности. Например - описани са срещи или дейности, които влизат в общите задължения на служителите на Общината, но имат пряко и съществено значение за изпълнението на ОПР. Описано е и участие в проекти, по които Община Разград не е бенефициент на финансовите средства и конкретно отнасящите се за нея не могат да се определят. Има дейности, които допринасят за изпълнението на целите на ОПР, но няма преки финансови разходи за осъществяването им.

Във връзка с изложеното по-горе, за постигане на целта на настоящата ПО, **в нея са включени всички проекти, които могат да бъдат точно определени** (с име, период на реализация, изразходвани средства по години и източници), описани в годишните доклади, както и дейности или проекти, информация за които е взета от Отчетите за изпълнение на капиталовата програма на Общината (капиталовите разходи (КР)), финансирани проекти със средства от ЕС (по данни в ИСУН и за двата изминали програмни периода – 2007-2013 г. и 2014-2020 г.), предоставени данни от Агенция пътна инфраструктура/Областно пътно управление Разград (АПИ/ОПУ), „Водоснабдяване - Дунав“ Еднолично дружество с ограничена отговорност (ЕООД), „Водоснабдяване и Канализация (ВиК)“ ООД – Русе, „Водоснабдяване с. Раковски“ ООД и други източници.

Списъкът с всички дейности и проекти е съгласуван с ОБА Разград. Изведените реализирани конкретни проекти са представени изчерпателно в табличен вид в **Приложение 1** на настоящата Последваща оценка.

В **Приложение 2** е представена „Обобщена таблица за финансовото изпълнение на ОПР“.

В **Приложение 3** е представена „Обобщена система от индикатори за наблюдение и оценка“ на ОПР Разград 2014-2020 г. (изведени от приложените към Годишните доклади

таблицы), както и оценка за степента на изпълнение на всеки индикатор. Включени са и отпадналите/изменените индикатори съгласно АОПР, като отпадналите индикатори са зачеркнати. Новодобавените съдържат отчетени стойности след 2018 г.

Настоящият документ по същество и предназначение представлява последващата оценка на ОПР Разград 2014-2020 и придружаващите го документи, чиито срок на действие вече е изтекъл.

ПО само констатира установени проблеми и ги отбелязва с цел избягване на бъдещото им проявление в други документи, но няма за цел тяхната поправка в ОПР.

Където е възможно, с оглед постигането на по-точна и вярна оценка, са набавени липсващите и са отчетени коректните данни.

В съответствие с възприетия от авторите на ОПР методически подход при изготвянето на стратегическата част, анализът на изпълнението му е извършен по неговата структура, т.е. по приоритети, специфични цели и мерки.

Оценката на постигане на всяка мярка и отчетните индикатори е направена на базата на следните фактори:

- Реализирани проекти и дейности, които могат да се причислят към ОПР Разград 2014-2020 г.;
- Финансови резултати;
- Потенциално влияние върху постигането на определените индикатори;
- Експертна оценка.

Изготвената оценъчна скала е тристепенна, както следва:

- **Мярката е осъществена успешно** – предвидените в ОПР инициативи, дейности или проекти са реализирани изцяло или почти изцяло; усвоен е целият/значителна част от предвидения финансов ресурс; проектите водят до постигане на целта от по-високо равнище или оказват влияние върху предвидените индикатори на ОПР, или се очаква да имат влияние в бъдеще време.
- **Мярката е осъществена частично** – предвидените в ОПР инициативи, дейности или проекти са реализирани частично; привличането на финансов ресурс е много по-малко от заложеното; реализираните проекти оказват частично влияние върху индикаторите на ОПР.
- **Мярката не е осъществена** – не са реализирани конкретни проекти и инициативи, осъществени са епизодични дейности, които имат неясен ефект по отношение влиянието им върху дефинираните индикатори на плана.

4.1. ПРИОРИТЕТ 1: ПОВИШАВАНЕ НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТТА НА ОБЩИНСКАТА ИКОНОМИКА.

4.1.1. Специфична цел 1.1. Подкрепа за създаването и развитието на малки и средни предприятия.

За отчитане на изпълнението на специфичната цел са заложили два индикатора – „произведена продукция от промишлени предприятия“ и „реализирани иновационни проекти“. И по двата индикатора има преизпълнение на целевата стойност.

Мярка 1.1.1.: Стимулиране на предприемачеството чрез създаване на подходящи условия.

Мярката включва 3 дейности. Една от тях - „Преструктуриране на бивш военен завод в зона за бизнес (тържище за земеделска продукция, складове, открити изложбени площи, производство)“ съвпада с „Дейност ЗВ II - 1.3.1.“ от ИПГВР.

Констатации: Първите две дейности са свързани с трансформацията на бившия военен завод в бизнес зона, а третата с проекти за насърчаване на предприемачеството. И по трите има преизпълнение на бюджетите. Заложени са общо 5 млн. лв., привлечени са 16,9 млн. лв.

В резултат от дейностите по мярката, бизнес зона „Перистър“ се обновява и привлича ежегодно нови дейности, по които се откриват нови работни места. Проектите за насърчаване на предприемачеството способстват за началото и развитието на нови бизнес активности.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно**, тъй като са реализирани всички заложили дейности, бюджетът и индикаторите са преизпълнени, а ефектите от мярката ще са дълготрайни, защото са свързани с развитието на бизнес зона „Перистър“.

Мярка 1.1.2.: Развитие на общинската инфраструктура за подобряване информационното и административно обслужване на бизнеса.

Мярката включва 4 дейности.

Констатации: Дейностите са насочени към въвеждане на съвременни информационно-комуникационни технологии (ИКТ) във всички нива на администриране и изграждане и функциониране на областен информационен център (3 от дейностите са свързани в последователно продължение една на друга). Заложен е бюджет от 1,2 млн. лв., а са привлечени 995 хил. лв.

В резултат от дейностите по мярката са въведени ИКТ и успешно функционира областният информационен център.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно**, в резултат на успешно реализираните дейности, въпреки че бюджетът не е изцяло изпълнен (което може да се дължи на икономии при поръчки и други). Ефектът от мярката ще е дълготраен, защото способства за предлагане на по-разнообразни и качествени услуги.

4.1.2. Специфична цел 1.2. Развитието на ключови за региона производства, двигател на общинската икономика.

За отчитане на изпълнението на специфичната цел е заложен един индикатор – „Размер на вложените инвестиции“, като той е многократно (над три пъти) преизпълнен.

Мярка 1.2.1.: Разширение и модернизация на биотехнологичните производства.

Мярката включва 1 дейност.

Констатации: По мярката са предвидени разширение и модернизация на производствата на „Биовет“ АД, „Балканфарма-Разград“ АД и „Антибиотик“ АД. Заложените средства са 55 млн. лв. частни средства, привлечените са в размер на 173 млн. лв. (преизпълнение от над 3 пъти).

За целия период на действие на ОПР се запазва или увеличава общия размер на инвестициите по години, т.е. компаниите провеждат дългосрочни политики на инвестиции и обновяване, което ще им позволи да продължат развитието си и да подобрят позициите си на пазара.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно**, тъй като значително са преизпълнени заложените инвестиции. По този начин предприятията се развиват успешно и повишават своята конкурентоспособност на пазара.

Мярка 1.2.2.: Развитие и модернизация на предприятията от хранително-вкусовата промишленост.

Мярката включва 2 дейности.

Констатации: Дейностите по мярката са насочени към инвестиции в предприятията от хранително-вкусовата промишленост по отношение на преработката и маркетинга на селскостопански продукти. Заложените средства са 47 млн. лв., а се отчита привличането на 354 млн. лв. (преизпълнение от над 7 пъти), най-вече от инвестиции в „Амилум България“ ЕАД/„АДМ Разград“ ЕАД. Само тези инвестиции възлизат на над 333 млн. лв.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно**, в следствие на многократно преизпълнените планирани инвестиции, по този начин предприятията се развиват и са конкурентноспособни на пазара.

Мярка 1.2.3.: Насърчаване на дейността на предприятията в общината.

Мярката включва 3 дейности и е изменена с приемането на АОПР.

Констатации: Дейностите са насочени към повишаване на производствения капацитет, създаване и внедряване на иновации, подобряване на енергийната и ресурсната ефективност на предприятията. Заложеният бюджет е 16 млн. лв., като се отчита реализирането на 29 проекта на стойност 12,6 млн. лв.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно**, въпреки че не са усвоени напълно планираните средства, защото част от 29-те проекта все още не са изцяло реализирани. Големият брой реализиращи се проекти демонстрира активността на предприятията в общината и желанието им да развиват и разширяват трайно своята дейност.

4.1.3. Специфична цел 1.3. Насърчаване на селскостопанското производство и ефективното използване на горскостопанските ресурси.

За отчитане на изпълнението на специфичната цел са заложили два индикатора – „Обработваема земя от общата земеделска площ“ и „Размер на инвестициите в горскостопанския сектор“. Първият индикатор достига стойност „76,19“ през 2020 г. при целева „90“ – изпълнен е на 84,66%. Вторият има стойност от „114 (хил. лв.)“ през 2020 г., при целева стойност от „2 500 (хил. лв.)“ – изпълнен е на 4,56%.

Мярка 1.3.1.: Ефективно използване на общинския поземлен фонд за подпомагане на селскостопанското производство и животновъдството.

Мярката включва 4 дейности.

Констатации: Дейностите са насочени към предоставяне на земи от общинския поземлен фонд, подпомагане развитието на пчеларството и инвестиции в земеделски стопанства. Заложени са средства в размер на 11,7 млн. лв., отчетено е реализирането на 2,4 млн. лв. Основно, отчетените средства са приходи от наеми и преотстъпено право на ползване на имоти общинска собственост на земеделски стопани. Повечето проекти на частни земеделски стопани все още са в процес на осъществяване (към момента на съставяне на настоящата ПО).

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена частично**, като няма цялостно изпълнение на нито една от предвидените дейности. Въпреки активните действия на общината и ежегодното отдаване на имоти от общинския поземлен фонд (главно от тях идва финансовото изпълнение на мярката), дейностите, свързани с подпомагане развитието на пчеларството и инвестициите в земеделски стопанства са реализирани в много ниска степен и с минимална финансова реализация спрямо планираните в индикативния бюджет.

Мярка 1.3.2.: Разработване и изпълнение на Програма за опазването и многофункционално стопанисване и ползване на ресурси от общинските горски територии.

Мярката включва 2 дейности.

Констатации: Мярката предвижда изпълнение на разнообразни горскостопански дейности и осигуряване на необходимото оборудване за това. Заложените средства са в размер на 600 хил. лв., отчита се привличането на 11 млн. лв., изцяло свързани с дейността на общинско предприятие „Разградлес“, което функционира много успешно.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката осъществена успешно**, тъй като е привлечен многократно по-голям от предвидения финансов ресурс, а предприятието „Разградлес“ функционира успешно, осъществявайки своята дейност.

4.1.4. Специфична цел 1.4. Развитие на туризма като част от общинската икономика.

За отчитане на изпълнението на специфичната цел са определени два индикатора – „реализирани нощувки - бр.“ и брой на „легловата база“ Първият е отчитан грешно в ГД след 2018 г. и приемането на АОПР, като са отбелязвани стойности по отпадналия индикатор „брой посещения на обектите на културното и историческото наследство и природните обекти“, имащ същата целева стойност от „40 000“. Вероятно и двата индикатора не са изпълнени. По първия индикатор няма налични данни, по които да се отчете броя на реализираните нощувки. По втория индикатор, през 2020 г. се отчита стойност „599“ при целева от „700“ – изпълнен е на 85,57%.

Мярка 1.4.1: Реконструкция на съществуващата и изграждане на нова туристическа инфраструктура за обогатяване на предлагания туристически продукт.

Мярката включва 4 дейности.

Констатации: Мярката включва един конкретен проект „Абритус – мистика и реалност“, както и други дейности за подобряване на достъпа до туристически обекти, реконструкция и реновиране на етнографските комплекси, археологически дейности. Заложеният бюджет е в размер на 6,8 млн. лв. Отчита се реализацията на дейности за 3 млн. лв., като част от плащанията

за проекта „Абритус – мистика и реалност“ са осъществени през предишния програмен период 2007-2013 г. (над 3 млн. лв.). По другите дейности са вложени 209 хил. лв.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно**, защото най-важните и с най-голяма финансова тежест дейности са успешно осъществени. Общината води целенасочена политика за поддръжката и обновяването на туристическата инфраструктура и обекти на своята територия, което е важно за развитието на туризма.

Мярка 1.4.2: Разширяване и обогатяване на съществуващите и изработване на нови туристически атракции.

Мярката включва 4 дейности. Една дейност - „Промотиране на иновативни културни събития“ съвпада с „Проект ЗВ III - 4.2.“ от ИПГВР.

Констатации: Предвидените дейности включват провеждането на събитието „Разград – градът е сцена“, промотиране на иновативни културни събития, реализацията на нови атракции, създаването на анимации, свързани с кулинарни традиции, винарство, антични ритуали и практики. Заложеният бюджет е 1,4 млн. лв., като са реализирани проекти на стойност 635 хил. лв. Събитието „Разград – градът е сцена“ не продължава след срока на проекта, по който се реализира, финансиран по Оперативна програма „Регионално развитие“ в периода 2011-2014 г.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно**, въпреки че отчетеното финансово изпълнение не го показва. В ГД са описани множество проведени събития и „атракции“, за които не е посочена конкретна стойност на изразходваните средства. Наличието на повече и на нови туристически атракции е от полза за развитието на всяка туристическа дестинация.

Мярка 1.4.3: Развитие на алтернативния туризъм.

Мярката включва 2 дейности.

Констатации: Мярката включва дейности, насочени към разработване на проекти в областта на селския, кулинарния, винения туризъм, събитийния/фестивалния, конферентния и спортния туризъм. Предвидените средства са в размер на 200 хил. лв., отчита се реализирането на дейности за 577 хил. лв., най-вече разходи за провеждане на конкурси, концерти и фестивали, както и на Европейски дни на наследството в къща-музей „Проф. Димитър Ненов“. В ГД са описани множество участия и дейности, свързани с развитието на алтернативния туризъм, без да са посочени конкретни разходи за това.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно**, тъй като бюджетът е преизпълнен, а в ГД са описани множество осъществени дейности, свързани със заложените по мярката.

Мярка 1.4.4: Разширяване дейността на общинския туристически информационен център (ТИЦ).

Мярката включва 1 дейност.

Констатации: Планираната дейност е „организиране на изнесени промоции за туристическия потенциал и възможностите на Разград и региона в други градове на страната, в побратимените и партньорски градове, в българските културно-информационни центрове в чужбина и др.“ на стойност 50 хил. лв., като се отчита изразходването на 37 хил. лв. От тях 26 хил. лв. са разходи за дейността на ТИЦ само за 2016 г., като няма налични данни за останалите години. Остатък от

сумата е за разходи за участия в туристически изложения, отчетени през 2018 г. и 2019 г. Вероятно наличните данни са непълни, а реализираните средства надхвърлят индикативните. В ГД са описани множество дейности по представяне на общината и туристическите ѝ дадености, за които не е посочен конкретен изразходван финансов ресурс.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно**, въпреки че наличните данни за изразходваните средства са частични и не го показват ясно. Но това, че през 2016 г., за която има данни, са реализирани над 50% от индикативните средства, предполага, че общата финансова реализация е много по-добра от заложената. Функционирането на ТИЦ, участието в събития и активното рекламиране на община Разград като дестинация са ключови за развитието на туризма в нея.

4.2. ПРИОРИТЕТ 2: УСТОЙЧИВО ИНТЕГРИРАНО ТЕРИТОРИАЛНО РАЗВИТИЕ.

4.2.1. Специфична цел 2.1. Подобряване плановата осигуреност и проектно обезпечаване на инвестиционни инициативи.

За отчитане на изпълнението на специфичната цел е заложен индикаторът „изготвени инвестиционни проекти“ с целева стойност „28“. Той е преизпълнен.

Мярка 2.1.1: Изготвяне на устройствени планове за територията на общината и за гр. Разград.

Мярката включва 2 дейности.

Констатации: Двете дейности по мярката са изготвянето на Общ устройствен план на община (ОУПО) Разград и ИПГВР Разград, като и двете дейности са напълно изпълнени. Заложеният финансов ресурс е 519 хил. лв., като са изразходвани 133 хил. лв. Това се дължи на икономии при обществените поръчки и постигнати по-ниски стойности на проектите, както и изплатени средства по проектите преди 2014 г.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно**, в резултата на напълно осъществените планирани дейности. Двата проекта са с изключителна важност за развитието на общината и на град Разград. ОУПО е основният документ, задаващ посоката за териториално развитие на общината в хоризонт 25-30 г., а ИПГВР осигурява времева и пространствена обвързаност на проекти, действия и инвестиционни намерения за развитието на град Разград със средства от Оперативна програма „Регионално развитие“ 2014-2020 г.

Мярка 2.1.2: Изготвяне на инвестиционни проекти и проектопредложения за финансиране чрез оперативните програми, бюджета и др. източници.

Мярката включва 4 дейности.

Констатации: Предвидените дейности са свързани с изготвяне на проекти за изграждането на различни инфраструктурни проекти. Предвидените средства за това са в размер на 1,5 млн. лв., а отчетените изразходвани са 678 хил. лв. Част от разходите за предвидените дейности са включени като финансова стойност към самите проекти и с наличните данни не могат да бъдат отделени. По ниският размер на усвоените средства се дължи също и на икономии при обществените поръчки и постигнати по-ниски стойности на проектите, както и изплатени средства по проектите преди 2014 г.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно**, тъй като е заложените дейности са осъществени, а целевата стойност на индикатора също е постигната. Осъществяването на мярката е от голямо значение за всички останали в ОПР, тъй като изготвените инвестиционни проекти и проектопредложения са в основата за реализирането на инвестиционните намерения на практика.

4.2.2. Специфична цел 2.2. Интегрирано развитие на гр. Разград.

За отчитане на изпълнението на специфичната цел са заложили три индикатора – „Подобрена градска среда“ (измерена в хил. кв. м.), „Ремонтирани и ново изградени улични мрежи“ (измерени в km) и „Ремонтирана и обновена материално-техническа база с мерки за енергийна ефективност на сгради с обществено предназначение“ (измерена в брой)“. **Целевите стойности и на трите индикатора са преизпълнени.**

Мярка 2.2.1: Благоустрояване и естетизиране на вътрешно квартални пространства и зелена система, изграждане и иновиране на места за игра, спорт и отдих.

Мярката включва 3 дейности. Едната от дейностите – „Паркоустрояване на зелените площи в кв. „Орел“, град Разград“ съвпада с такава от ИПГВР.

Констатации: Мярката е насочена към благоустрояване на елементите на зелената система и обекти за игра, спорт и отдих.. Предвидените средства са 10,3 млн. лв., отчита се привличането на 9,8 млн. лв., като разликата е от реализирани икономии при обществените поръчки за реализиране на проектите.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно**, тъй като предвидените дейности са реализирани успешно. Те ще имат дълготраен ефект върху състоянието на градската среда и възможностите за осъществяване на отдих и спорт от жителите на гр. Разград.

Мярка 2.2.2: Изграждане и рехабилитация на многофункционални бази за културни, спортни и други алтернативни занимания и дейности.

Мярката включва 1 дейност.

Констатации: Мярката е насочена развитието на спортна база „Абритус“ като многофункционален спортен комплекс. Предвидените средства са в размер на 1,5 млн. лв., като се отчита привличането на 383 хил. лв. Към мярката се причислява извършването на „Реконструкция и модернизация на стадион „Лудогорец Арена“, което не е предвидено нито в ОПР, нито в ИПГВР и е на стойност 4,999 млн. лв.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена частично**, тъй като не е реализиран пълният размер на предвидените инвестиции по основната дейност за нея. Заложено е изпълнението ѝ в периода 2015-2020 г., но за годините 2015, 2018 и 2019 няма отчетни никакви дейности. Проектът за „Реконструкция и модернизация на стадион „Лудогорец Арена“ е с голяма финансова стойност и преизпълва заложения индикативен бюджет, но той е извънреден и допълнителен.

Мярка 2.2.3: Рехабилитация и доизграждане на уличната инфраструктура, мостови съоръжения, подлези и паркинги.

Мярката включва 3 дейности, като и трите съвпадат с такива от ИПГВР.

Констатации: Предвидените дейности по мярката са свързани с обновяването на уличната мрежа в град Разград. Заложеният бюджет е 7,5 млн. лв., като се отчита изпълнението на дейности за 14,9 млн. лв.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно**, тъй като предвидените дейности са реализирани успешно, а бюджетът е преизпълнен. Обновената спрямо съвременните изисквания инфраструктура допринася за по-добрия облик на града, за повишаване на безопасността и улеснената достъпност на всички ползватели.

Мярка 2.2.4: Реконструкция и обновяване на здравната, образователната, социалната и културната инфраструктура с мерки за енергийна ефективност.

Мярката включва 8 дейности. Две от тях съвпадат с такива от ИПГВР – „Ремонт, обновяване на материално-техническата база и мерки за енергийна ефективност в образователните институции на територията на гр. Разград“ на „Проект ЗВ I - 3.3.“ и „Енергийна ефективност и реконструкция на сгради в сферата на културата и изкуството в Зона на публични функции с висока обществена значимост.“ на „Проект ЗВ III - 4.1.“.

Констатации: Дейностите по мярката са насочени към обновяването на здравната, социалната, образователната и културната инфраструктури. Заложеният бюджет е 18,716 млн. лв., като се отчита осъществяването на 18 проекта на стойност 12,6 млн. лв. По проектът с най-голяма стойност „Ремонт, обновяване на материално-техническата база и мерки за енергийна ефективност в образователните институции на територията на гр. Разград“ за над 9 млн. лв., към момента на изготвяне на настоящата ПО все още има значителна по размер неизплатена сума (близо 50% от стойността на проекта). По всички дейности се отчитат изпълнени проекти, с изключение на първата - 2.2.4.1. „Реконструкция и модернизация на Многопрофилна болница за активно лечение (МБАЛ) „Св. Иван Рилски““. От други източници (публикации в интернет) е налична информация за отделни проекти за модернизиране и обновяване на отделения и други. В ГД се отчита, че не е получена обратна връзка от МБАЛ, на което вероятно се дължи липсата на данни.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно**, като по всички дейности има изпълнение на проекти (вкл. и по първата дейност, за която няма налични официални данни). Индикативният финансов ресурс не е реализиран, но предстоят плащания по проектите, при отчитането на които, бюджетът би се изпълнил. **Инвестициите в материалната база на здравеопазването, образованието, социалните дейности и културата са големи по размер, без пряка финансова възвръщаемост, но от изключително значение за развитието на общината.**

Мярка 2.2.5: Реконструкция и доизграждане на мрежите и системите за водоснабдяване, отпадни и повърхностни води.

Мярката включва 2 дейности.

Констатации: Дейностите са насочени към обновяването и доизграждането на ВиК мрежата на територията на град Разград. Предвиденият бюджет за това е в размер на 5,6 млн. лв. Отчита се реализирането на проекти за над 7,6 млн. лв. на територията на града, като към сумата следва да

се добавят средства, включени в общите инвестиции за общината (в наличните данни сумата е дадена общо и не може да се посочат разходите в отделните населени места). И без тази сума, заложеният индикативен бюджет е изпълнен.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно**, в резултат на успешната реализация на предвидените дейности и изпълнението на бюджета. Обновяването на ВиК инфраструктурата е дейност с голяма себестойност, но е важна за предоставянето на ключова за населението и бизнеса услуга.

Мярка 2.2.6: Подобряване на битовите условия, в т.ч. за уязвими групи от населението, чрез доизграждане и развитие на подходяща техническа инфраструктура.

Мярката включва 3 дейности. Две от тях съвпадат с такива от ИПГВР – „Изграждане на социални жилища за настаняване на малцинствени и социално слаби групи в кв. „Орел“, отговарящи на съвременните хигиенни изисквания.“ на „Проект ЗВ I - 3.1.“ и „Основен ремонт и въвеждане на мерки за енергийна ефективност в сграда общинска собственост и изграждане на Център за работа с деца на улицата“ на „Дейност ЗВ I -3.2.1.“.

Констатации: Дейностите по мярката са насочени към обновяване на инфраструктурата за предоставяне на важни социални услуги. Планираните инвестиции за това са в размер на 4 млн. лв. Осъществени са всички предвидени дейности, като допълнително Общината е инвестирала в поддръжка и ремонт на сгради общинска собственост и съоръжения (в т.ч. общински жилища).

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно**. Планираните дейности са реализирани успешно, а индикативният бюджет е изпълнен. Подобрените условия ще имат дълготраен ефект за предоставяне на качествени социални услуги.

Мярка 2.2.7: Създаване на достъпна физическа среда.

Мярката включва 1 дейност, която съвпада с „Дейност ЗВ I - 1.2.3.“ от ИПГВР.

Констатации: Мярката включва конкретен проект – „Обновяване на пешеходната зона между площад „Ларго“ и ул. „Жеравна“ с включени рампи за хора в неравностойно положение“ с индикативна стойност 387 хил. лв. Той е част от проект „Създаване на зелена и достъпна градска среда в централна градска част на град Разград“, осъществен през 2014-2015 г., по който са привлечени инвестиции от 4 млн. лв.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно** с включването на предвидените дейности и успешната им реализация в обхвата на по-голям проект. Обновените пешеходни зони имат дълготраен ефект върху състоянието на жизнената среда в Разград, както и върху улеснения достъп на хора в неравностойно положение.

Мярка 2.2.8: Подобряване на състоянието на съществуващите системи и техническата инфраструктура в централното градско ядро за повишаване сигурността на населението.

Мярката включва 2 дейности.

Констатации: Предвидените дейности включват реконструкция на уличното и алеино осветление, изграждане на система за видеонаблюдение и светофарни уредби в град Разград. Планираните средства са в размер на 950 хил. лв. Отчитат се инвестиции от 1,6 млн. лв.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно**. Дейностите са реализирани, а направените инвестиции са в по-голям размер от предвидения. Обновените системи на осветлението и светофарните уредби, както и изграденото видеонаблюдение ще имат

дълготраен ефект по отношение на подобрената сигурност. Съществен ефект от изпълнението на тази мярка е подобреният естетически облик на градската среда.

Мярка 2.2.9: Изграждане и модернизиране на сгради и инфраструктура с административни и обществени функции за подобряване на предоставените услуги.

Мярката включва 2 дейности, като и двете присъстват в ИПГВР – „Покриване и модернизиране на Кооперативния пазар в ж.к. „Орел“ и изграждане на кътчета за отдых на територията му.“ съответстват на „Проект ЗВ I - 1.6.“, „Реконструкция и внедряване на мерки за енергийна ефективност на общинска административна сграда в ж.к. „Орел“ с обособяване на изнесени офиси за административно обслужване на населението и интернет център.“ Съответства на „Проект ЗВ I - 1.7.“.

Констатации: Дейностите включват два конкретни проекта, като предвидените средства за осъществяването им са в размер на 670 хил. лв. Според наличните данни, реализирани са единствено дейностите по затваряне на открити площи с поликарбонатен покрив на Общинския пазар и ремонтни дейности в административната сграда на ОП „Общински пазари“ през 2019 г. на стойност 11 хил. лв. По мярката се отчита изпълнението на още два проекта – „Подмяна на асансьори в сграда на Община Разград“ и „Ремонт на изложбената зала на бул. „България“, гр. Разград“. Общите привлечени финансови средства са 168 хил. лв.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена частично**, понеже само по една от предвидените инициативи има постигнати конкретни резултати. Въпреки допълнително отчетените други дейности, планираните инвестиции не са реализирани.

4.2.3. Специфична цел 2.3. Доизграждане и развитие на техническата инфраструктура за засилване на икономическото и социално-териториално сближаване на територията на общината.

За отчитане на изпълнението на специфичната цел са заложили два индикатора. Първият е „Реконструкция и рехабилитация на общинската пътна мрежа“ (в km), а вторият, след приемане на АОПР е „Реконструкция и рехабилитация на ВиК мрежа“ (в km). Първият е с целева стойност „40“, а спрямо наличните данни от ГД е изпълнен на „15,8“ (39,5%). Вторият индикатор е отчитан грешно с показателите преди актуализацията и поради това не може да бъде оценено изпълнението му (Вж. т. 6.2. Система от индикатори за наблюдение и оценка, стр. 56).

Мярка 2.3.1: Реконструкция и рехабилитация на общински пътища, свързващи населените места и уличната мрежа в селата.

Мярката включва 2 дейности.

Констатации: Мярката включва дейности по обновяването на общинската пътна мрежа и на улиците в населените места в общината (без град Разград). Предвидените средства са в размер на 3,3 млн. лв., отчита се привличането на 6,7 млн. лв. Няма данни за точната дължина на обновените участъци, за да бъде направено сравнение със стойността на индикатора, но по-голяма част от изразходваните средства (4,909 млн. лв.) са за проекти в населените места (уличната мрежа), а не за общинската пътна мрежа (извън населените места).

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно**. Предвиденият финансов ресурс е преизпълнен. Осъществени са 11 отделни проекта по двете дейности. Пътната инфраструктура (в и извън населените места) е важна за цялостното развитие на общината и има

траен ефект върху него. Необходимо е продължаването на инвестициите в поддръжката и обновяването на общинската пътна мрежа.

Мярка 2.3.2: Реконструкция и модернизация на републиканската пътна мрежа.

Мярката включва 1 дейност.

Констатации: Дейностите по мярката предвиждат обновяването на републиканските пътища на територията на община Разград. Планираните за това средства са 20 млн. лв. Отчита се изпълнението на 6 проекта на обща стойност от 18,9 млн. лв. (изпълнение на 94,64%).

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно**. Предвиденият финансов ресурс е реализиран почти изцяло (възможни са икономии от изпълнените поръчки) и са завършени 6 проекта. Републиканската пътна инфраструктура е важна за цялостното развитие на общината, като осъществява връзки както вътре в нея, така и със съседните територии и страната. Тя има траен ефект върху развитието на общината. Необходимо е продължаването на инвестициите в поддръжката и обновяването на Републиканската пътна мрежа.

Мярка 2.3.3: Изграждане на канализационни мрежи и пречиствателни станции в населени места с над 2000 е.ж.

Мярката включва 1 дейност.

Констатации: Дейностите по мярката предвиждат обновяването на ВиК инфраструктурата в населените места в общината (без град Разград). Предвидените средства за това са 500 хил. лв., отчитат се инвестиции за 1,5 млн. лв., като в тази сума се включват и такива на територията на град Разград. Те не могат да бъдат отделени от наличните данни.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно**, тъй като предвиденият финансов ресурс е преизпълнен. Обновяването на ВиК инфраструктурата е дейност с голяма себестойност, но е важна за предоставянето на ключова за населението и бизнеса услуга.

Мярка 2.3.4: Подобряване на публичната инфраструктура в селските райони на общината.

Мярката включва 1 дейност.

Констатации: Дейностите по мярката са свързани с изграждане, реконструкция и обновяване на зони за отдих и спорт в населените места в общината, извън град Разград. Предвидените за това средства са в размер на 300 хил. лв. Отчита се реализирането на 17 проекта на обща стойност 507 хил. лв.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно**. Планираният финансов ресурс е преизпълнен и са реализирани множество проекти. Обновяването на инфраструктурата е важна, за развитието на населените места и предоставянето на добри условия на живот за техните жители. Дейностите имат дълготраен ефект.

4.2.4. Специфична цел 2.4. Подобряване качеството на живот на населението чрез осигуряване на благоприятна околна среда и опазване на природата.

За отчитане на изпълнението на специфичната цел са заложили три индикатора – „Изградени ПСОВ“, „Изградени съоръжения и инсталации за рециклиране/компостиране/оползотворяване на отпадъци“ и „Изградени възобновяеми енергийни източници“. И трите индикатори са нови, приети в АОПР. И трите са отчитани грешно в ГД, спрямо отпадналите индикатори и показатели за тях. Това е причината да не може да бъде оценено изпълнението им (Вж. т. 6.2. Система от индикатори за наблюдение и оценка, стр. 56).

Мярка 2.4.1: Подобряване на качеството на водите, въздуха и почвите.

Мярката включва 1 дейност, като тя съвпада с „Проект ЗВ III - 1.5.“ от ИПГВР.

Констатации: Мярката предвижда подобряване на екологичната обстановка чрез прочистване и рехабилитация на коритото на р. Бели Лом и прилежащите ѝ брегови ивици. Предвидените за това средства са 2,9 млн. лв. В ГД се отчитат действия по изпълнение на мярката в периодите 2014-2016 г. и 2019-2020 г. за общата сума от 49,5 хил. лв. В ГД за 2016 г. се споменава, че дейности са изпълнявани от общинското предприятие „Разградлес“, без да се посочва конкретно изразходвана сума.

Освен този проект, по мярката е реализирано „Изграждане и монтиране на система за мониторинг на въздуха в гр. Разград, включваща три пункта“, осъществен през 2020 г. на стойност 32,8 хил. лв.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена частично**. Планираният проект не е осъществен, извършвани са частични дейности през годините. Изразходваните средства са значително по-малко от планираните.

Мярка 2.4.2: Запазване на биоразнообразието чрез поддържане на био равновесието.

Мярката включва 1 дейност.

Констатации: Дейността предвижда изграждане на общински приют за безстопанствени животни с кастрационен център в гр. Разград. Заложеният бюджет е 300 хил. лв., като по наличните данни, изразходваните средства са в размер на 914 хил. лв.

Съгласно ГД, към мярката се включват и разходите за поддържане на Зоокът в гр. Разград, които са в размер на 518 хил. лв.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно**, тъй като предвиденият проект е изпълнен, а предвиденият финансов ресурс е преизпълнен. Отчита се реализирането и на допълнителна дейност, свързана с мярката, която не е предвидена в ОПР. Наличието и функционирането на центъра ще има дълготраен положителен ефект върху справянето с проблема с безстопанствените животни.

Мярка 2.4.3: Планиране, управление и поддържане на зелената система.

Мярката включва 1 дейност.

Констатации: Дейността предвижда извършването на паспортизация и обновяване на амортизираната улична дървесна растителност. Предвидените средства са в размер на 100 хил. лв. Отчита се осъществяването на 5 проекта на стойност 452 хил. лв., като към проект „Изграждане на площадкова инфраструктура на територията на общинско предприятие (ОП) „Бизнес зона „Перистър“ също са описани дейности, отговарящи на заложените по мярката (не могат да бъдат отчетени спрямо общия бюджет на този проект).

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно**. Изпълнени са повече от предвидените в ОПР дейности, а направените разходи са неколkokратно по-големи от заложените. Дейностите по картотекиране и поддръжка на зелената система са важни и с дълготраен ефект, както относно опазването на околната среда, така и от естетическа гледна точка.

Мярка 2.4.4: Подобряване управлението на отпадъците.

Мярката включва 2 дейности.

Констатации: Дейностите по мярката са свързани с проектиране и изграждане на компостираща инсталация и инсталация за предварително третиране на битови отпадъци за общините от Регионално сдружение за управление на отпадъците (РСУО) Разград, като същевременно се планира рекултивацията на старото общинско депо за битови отпадъци. Заложените средства за осъществяването на тези два проекта са 14,9 млн. лв. Изразходваните средства са в размер на 6,9 млн. лв. Проектът за рекултивация е приключил, но другият - „Проектиране и изграждане на компостираща инсталация и инсталация за предварително третиране на битови отпадъци за общините от РСУО Разград“ все още се изпълнява и по-голямата част от планираните по него средства все още не са изразходвани.

Освен двата заложи по мярката проекта, се отчита реализацията на допълнителен – „Изграждане на Център за събиране на опасни отпадъци от домакинствата на ул. „Костур“ № 28, гр. Разград“.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно**, изпълнена е една от планираните дейности, а другата е в процес на изпълнение, реализиран е и допълнителен проект. Дейностите по управление на отпадъците са ключови в управлението на всяка една община и важни за опазването на околната среда. Същевременно те изискват значителен по размер финансов ресурс за реализация си. Направените инвестиции и успешно водените политики за управлението на отпадъци имат траен ефект върху развитието и опазването на околната среда.

4.3. ПРИОРИТЕТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА УСЛОВИЯ ЗА РАЗВИТИЕ И ПЪЛНОЦЕННО ИЗПОЛЗВАНЕ НА ЧОВЕШКИЯ РЕСУРС.

4.3.1. Специфична цел 3.1. Подобряване достъпа до качествено образование и повишаване образователното ниво на населението.

За отчитане на изпълнението на специфичната цел е заложен един индикатор – „(Брой) отпаднали ученици от I до VIII клас“. Целевата стойност на индикатора е „10“, като тя е постигната единствено през 2017 г., докато през останалите години отчетените стойности са от 3 пъти (32 ученика) до 18 пъти (184 ученика) по-високи.

Мярка 3.1.1: Оптимизиране и ефективно използване на образователната инфраструктура.

Мярката включва 2 дейности.

Констатации: Предвидените дейности са реструктуриране и оптимизиране на училищната мрежа за осигуряване на равен достъп и качествено образование и преобразуване и развитие на извънучилищните образователни институции с цел оптимизиране на извън училищните форми на обучение и възпитание. Предвидените средства за осъществяването им са 1,2 млн. лв. Отчита се изразходването на 5 млн. лв. по 10 проекта.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно**, в резултат на това са реализирани голям брой проекти по нея, над планираните в ОПР, а привлечените средства надхвърлят многократно заложените. Развитието на образователната инфраструктура е основна социална дейност за общината, изискваща голям финансов ресурс и изграждаща бъдещите поколения нейни граждани. От тази гледна точка, реализираната мярка ще има дълготраен ефект върху развитието на общината.

Мярка 3.1.2: Развитие на алтернативни форми на обучение. Образование, обучение и учене през целия живот.

Мярката включва 1 дейност.

Констатации: Дейността по мярката е насочена към подкрепа на педагогическите иновации, квалификация и продължаващо обучение на заинтересованите страни (учители, ръководители, родители). Предвиденият финансов ресурс е 100 хил. лв. Реализирани са 12 проекта на стойност 156 хил. лв.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно**, тъй като са осъществени голям брой проекти по нея, над планираните в ОПР, а привлечените средства надхвърлят заложените. Осъществените проекти са важни за развитието и модернизирането на образователната система, така че тя да отговаря на съвременните тенденции и нужди. Реализираните проекти ще имат дълготраен ефект върху образованието и цялостното развитие на общината.

Мярка 3.1.3: Образователна среда за активно социално приобщаване.

Мярката включва 2 дейности.

Констатации: Предвидените дейности по мярката са насочени към осигуряване на условия за активно социално приобщаване на деца от социално уязвими групи (деца от маргинализираните общности, деца със специални образователни потребности, деца с девиантно поведение и други) и формиране на социални и граждански компетентности, кариерно ориентиране, свободно време, талантиливи деца и деца в риск, доброволчество, ученически съвети. Предвидените средства са в размер на 900 хил. лв. Отчита се изпълнението на 39 проекта на обща стойност 6,5 млн. лв.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно**. Осъществени са голям много голям брой проекти по нея, а привлеченият финансов ресурс също многократно надхвърля предвидения. Големият брой проекти и преизпълнената финансова реализация са показателни за активността на общината и училищата в реализирането на проекти, като по-голямата част са извън традиционните роли и задължения на институциите. В процесите са въвличени също така възпитаниците на образователните институции и техни роднини. Реализирането на мярката с такъв успех е показателна за активността на общината и образователните институции в нея, оказва дълготраен положителен ефект и допринася за привличането на допълнителен финансов ресурс.

Мярка 3.1.4: Подобряване на образователната материална база. Внедряване на съвременни информационни и комуникационни (ИК) технологии и оборудване в образователния процес.

Мярката включва 1 дейност.

Констатации: Дейността по мярката е свързана с внедряване на съвременни ИКТ и оборудване в образователния процес. Предвидените средства са в размер на 150 хил. лв. Отчита се реализирането на 7 проекта на стойност 1,7 млн. лв.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно**, тъй като са осъществени голям брой проекти и привлечените средства надхвърлят многократно заложените (над 11 пъти). Осъществените проекти са важни за развитието и модернизирането на образователната система и ще имат дълготраен ефект върху нея и цялостното развитие на общината.

Мярка 3.1.5: Изграждане на партньорски връзки между средните и висшите училища с бизнеса и работодателите.

Мярката включва 1 дейност.

Констатации: Дейността по мярката е „популяризиране и включване в проект „Ученически и студентски практики“, като заложените средства са 300 хил. лв. Отчита се реализирането на 3 проекта на обща стойност 265 хил. лв., като освен проектите „BG051PO001-3.3.07-0001 - Ученически практики“ и „BG05M2OP001-2.006-0001 – Ученически практики – Фаза 1“ е реализиран и проект „BG05M2OP001-2.014-0001 – Подкрепа за дуалната система на обучение“.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно**. Освен заложения по нея проект, е реализиран и допълнителен. Финансовото изпълнение е 88,29%.

4.3.2. Специфична цел 3.2. Нарастване делът на заетостта, свързан с целенасочено използване на знанията и уменията.

За отчитане на изпълнението на специфичната цел е заложен един индикатор – „(Брой) лица преминали обучение за професионална квалификация“. Целевата стойност на индикатора е „500“. Тя не е достигната. Най-висока стойност е постигната през 2016 г. – 253 души.

Мярка 3.2.1: Повишаване на трудовата заетост чрез усвояване на нови професионални умения от работната сила.

Мярката включва 3 дейности.

Констатации: Предвидените дейностите са „Стаж за млади хора и адаптиране в работната среда.“, „Реализация на проекти за квалификация/преквалификация, финансирани по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси““ и „Субсидирана и защитена заетост за лица, които не могат да се реализират на пазара на труда“. Планираният бюджет е 1,5 млн. лв. Реализирани са 13 проекта на стойност 1,4 млн. лв. Към мярката се включват и националните програми за заетост, като привлечения само по тях финансов ресурс е 8,2 млн. лв.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно**, тъй като са реализирани голям брой проекти, а заложеният бюджет е многократно преизпълнен. Реализирането на мярката е от голямо значение за повишаване качеството на работната ръка в общината и осигуряването на заетост. Ефектът от нея е дълготраен.

4.3.3. Специфична цел 3.3. Подобряване на качеството и осигуряване на равен достъп до здравни услуги на населението.

За отчитане на изпълнението на специфичната цел са заложили два индикатора – Брой население на 1 лекар“ (целева стойност „300“) и „Брой население на 1 дентален лекар“ (целева стойност „1 100“). За първия индикатор през 2019 г. и 2020 г. са отчетени грешни стойности, тъй като от 243-271 души на 1 лекар, през тези години е посочена стойност от „1797-1849“, което е много рязко покачване без явна причина. При отчитане на това като грешка, и целевите стойности и на двата индикатора са постигнати през всички години на действие на ОПР. По първия индикатор все пак се наблюдава постепенно влошаване на стойностите от 243 д./лекар, последната реално отчетена стойност е 271 д./1 л. При стойностите на втория индикатор също има колебания, като най-лошата стойност е през 2016 г. – 1071 д./1 дентален лекар, а най-добрата през 2018 г. – 1021 д./1 дентален лекар.

Мярка 3.3.1: Повишаване на информираността на населението за ранна превенция на заболяванията.

Мярката включва 2 дейности.

Констатации: Мярката включва две дейности – „Организиране на профилактични прегледи на социално значими заболявания“ и „Създаване условия за осигуряване на здравни услуги на социално слаби лица с прекъснати здравно осигурителни права“. Предвиденият бюджет е 150 хил. лв. Отчита се реализирането на 2 проекта на стойност 2,9 млн. лв. По първата дейност е се изпълнява „Националната програма за профилактика и промоция на социално значими заболявания“, като са изразходвани 302 хил. лв. Направени са и „Разходи за поддръжка на здравни кабинети в детските градини и училищата на територията на общината“, за което са изразходвани 2,6 млн. лв. По втората дейност няма реализирани проекти.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно**, въпреки че са реализирани конкретни действия единствено по първата дейност, но не и по втората. Финансовата реализация многократно надхвърля заложените индикативни средства, а осъществените проекти са важни и с дълготраен ефект за здравето на жителите на общината.

Мярка 3.3.2: Подобряване на достъпа на населението до здравни услуги.

Мярката включва 1 дейност.

Констатации: Дейността е свързана с насърчаване разкриването на нови здравни практики. Предвиден е финансов ресурс от 100 хил. лв. Отчита се изпълнението на два проекта на стойност 1,5 млн. лв.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно**. Предвиденият бюджет е многократно преизпълнен, а по мярката са реализирани повече от една дейности. Дейността „Здравен медиатор“ е важна и спомага за подобряване на здравните услуги сред малцинствата. Предоставяните услуги по мярката оказват траен положителен ефект върху качеството на предлаганите здравни услуги в общината.

4.3.4. Специфична цел 3.4. Подобряване качеството на социални услуги и развитие на услуги в общността за превенция на социалното изключване и изолацията.

За отчитане на изпълнението на специфичната цел е заложили два индикатора – „(Брой) разкрити алтернативни социални услуги“ и „Капацитет на социалните услуги“ (с мерна единица брой). По първия е постигната стойност „14“ при целевата стойност от „15“. Изпълнението е 93,33%. По втория са отчитани грешни стойности след изменението му в АОПР и изпълнението му не може да бъде преценено.

Мярка 3.4.1: Предотвратяване на рискове, водещи към социално изключване и изолация на индивиди и групи.

Мярката включва 2 дейности.

Констатации: Дейностите по мярката включват развитие на политики и мерки за социално включване и развитие на капацитета за управление и предоставяне на качествени и ефективни социални услуги. Предвиденият бюджет е 200 хил. лв. Отчита се реализирането на 2 проекта на обща стойност 1,9 млн. лв.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно**, предвиденият бюджет е многократно преизпълнен, реализирани са предвидените дейности. Те предоставят важни социални услуги на застрашени хора от общината и имат дълготраен ефект за подпомагането им.

Мярка 3.4.2: Разширяване на мрежата от социални услуги за подкрепа на уязвимите групи и общности.

Мярката включва 6 дейности.

Констатации: Мярката включва дейности, насочени към предоставяне на социални услуги в общността и подкрепа на уязвими групи от населението. Дейностите са делегирани от държавата. Предвидените средства са в размер на 2,4 млн. лв. Отчетени са 19 проекта на стойност 20,9 млн. лв.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно**. Предвиденият бюджет е многократно преизпълнен и са реализирани всички предвидени дейности. Те предоставят важни социални услуги на застрашени хора от общината и имат дълготраен ефект за подпомагането им.

Мярка 3.4.3: Деинституционализация и подобряване качеството на резидентната грижа за деца и младежи.

Мярката включва 3 дейности.

Констатации: Мярката предвижда дейности по превенция на социалното изключване и намаляване на бедността, подобряване качеството на съществуващите резидентни услуги и разкриване на нови, алтернативни на институционалните, социални услуги. Предвидените средства са за 1,751 млн. лв. Отчета се реализирането на 11 проекта за 9,7 млн. лв.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно**, тъй като предвиденият бюджет е многократно преизпълнен и са реализирани всички предвидени дейности. Те предоставят важни социални услуги на застрашени лица от общината и имат дълготраен ефект за подпомагането им.

4.3.5. Специфична цел 3.5. Съхраняване на културна идентичност и създаване на условия за богат културен живот, спорт и свободно време.

За отчитане на изпълнението на специфичната цел са заложили два индикатора – „Организиране на различни форми за изява – прегледи на любителското творчество, фестивали, конкурси, изложби и др.“ (измервано в брой) и „Ежегодни спортни събития“ (също измервано в брой).

Целевата стойност на първия индикатора е „26“, като съдейки по междинната стойност от „18“, се отчита с натрупване. „26“ трябва да е общият сбор в края на периода. Този индикатор е преизпълнен.

За втория индикатор отново е допусната грешка в ГД, като са отчитани стойности по стария „(Брой) активно спортуващи лица“. Въпреки липсата на отчетени стойности по новия индикатор, целевата стойност „10“ е многократно преизпълнена, като се вземат предвид описаните в ГД събития от спортния календар на общината.

Мярка 3.5.1: Подпомагане и развитие на местните културни институти в полза на всички представители на местната общност.

Мярката включва 2 дейности.

Констатации: Мярката включва дейности, свързани с функционирането на читалищата и „разработването на проекти по оперативните програми и други донори, целящи съхраняването на нематериалното културно наследство“. Предвидените средства са 200 хил. лв. Отчита се реализирането на дейности на стойност 4,8 млн. лв., по-голямата част от които са разходи за функционирането на читалищата. В ГД са описани допълнителни проекти, без да са посочени детайли като финансовата им стойност.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно.** Планираният бюджет е многократно преизпълнен и са реализирани предвидените дейности. Читалищата са важни за развитието на културата и местните общности в населените места, запазването на традициите, бита и културата. Функционирането им дава възможност за социална изява и контакти, за дълготрайност и устойчивост на местните общности.

Мярка 3.5.2: Обогаляване на възможностите за изява на даровити деца и младежи.

Мярката включва 1 дейност.

Констатации: Дейността предвижда организирането на различни форми за изява – прегледи на любителското творчество, фестивали, конкурси, изложби и др. Планираните средства са 140 хил. лв. Отчита се, че за такива мероприятия са изразходвани 577 хил. лв.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно,** тъй като предвиденият бюджет е многократно преизпълнен и са реализирани предвидените дейности. Общината реализира успешна политика в подкрепа на местни деца и таланти, което има и дълготраен ефект от популяризиране на общината чрез изявите на нейните даровити деца и личности.

Мярка 3.5.3: Обогаляване и реализация на общинския културен календар.

Мярката включва 1 дейност.

Констатации: Мярката предвижда дейности за обогаляване на изявите, насочени към интересите на местната общност – събори, панаири, фестивали и др. Планираният финансов ресурс е 700 хил. лв. Отчита се изразходването на 582 хил. лв. за такива дейности, като в ГД и в годишните културни календари има описани множество мероприятия, като не са всички са посочени извършените разходи. През 2020 г., когато настъпи пандемията от Covid-19 и бяха въведени противоепидемиологични мерки, се наблюдава рязък спад в изразходваните средства. Това се дължи на отменените събития.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно.** Реализирани са множество мероприятия по осъществяването на мярката. Финансовата реализация е 83,17% и планираните средства не са реализирани единствено поради отмяната на множество събития през 2020 г. Общината реализира успешна политика за реализирането на общинския културен календар. Събитията са повод за изява на местни таланти, за развитието на културата, осъществяването на социални контакти и популяризирането на общината. Мярката има дълготраен и многостранен ефект.

Мярка 3.5.4: Подкрепа и насърчаване на спортно-физическата активност на населението.

Мярката включва 1 дейност.

Констатации: Мярката предвижда дейности по реализацията на събития в рамките на общинския спортен календар. Планираните средства са 50 хил. лв. Отчитат се направени разходи за спортни дейности (провеждане на събития и подкрепа на местни спортни клубове и спортисти) за 745 хил. лв.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно**, тъй като са реализирани множество мероприятия по осъществяването на мярката. С изпълнението на мярката общината показва своята ангажираност в сферата на спорта. Реализирането на конкретните дейности спомагат развитието на масовия и индивидуален спорт на аматьорско професионално ниво. Спомага за популяризирането на общината чрез изявите и резултатите на местните спортисти. Стимулира населението да води активен и здравословен живот.

4.4. ПРИОРИТЕТ 4: УКРЕПВАНЕ НА ИНСТИТУЦИОНАЛНАТА СРЕДА В УСЛУГА НА ГРАЖДАНЕТЕ И БИЗНЕСА.

4.4.1. Специфична цел 4.1. Развитие на междуинституционалното и между общинското сътрудничество.

За отчитане на изпълнението на специфичната цел е заложен един индикатор – „Брой реализирани инициативи годишно“ с целева стойност „2“, като в АОПР е заложена мерна единица „хил. лв.“, която не оценява правилно индикатора и е останала от предишния – „Стойност на реализирани съвместни проекти“. В ГД не са отчетени стойности (отбелязано е с „-“ (тире)). По експертна оценка, целевата стойност е постигната, тъй като Общината осъществява ежегодни контакти, срещи, инициативи, проект и други със съседни общини, други общини от България и от чужбина.

Мярка 4.1.1. Подобряване на възможностите на местното самоуправление чрез ефективно между общинско сътрудничество.

Мярката включва 1 дейност.

Констатации: Мярката предвижда разработване на съвместни проектни инициативи с други общини. Планираните средства са 50 хил. лв. Единствено в ГД за 2018 г. е описана реализирана фотографска историческа изложба на побратимения град Кълъраш. Предвидено е да се направи такава изложба в Кълъраш през 2019 г., но няма данни, това да е реализирано. Не са посочени изразходвани средства за провеждане на изложбата.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката не е осъществена**, защото няма данни за реализирани дейности по нея и усвоен финансов ресурс. Описаната дейност с проведената изложба не отговаря на условията на мярката – реализиран е частично съвместен проект – организиране на изложба, но тя не води до подобрени възможности за местното самоуправление.

Мярка 4.1.2. Въвеждане на комплексно административно обслужване в сътрудничество със структурите на държавното управление.

Мярката включва 1 дейност.

Констатации: Мярката предвижда изпълнение на действия по стратегията „Електронно правителство“ на Р. България и въвеждане на електронни услуги. Планираните средства са 10 хил. лв. Отчита се реализирането на три дейности на стойност 140 хил. лв.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно.** Финансовото изпълнение е многократно над заложеното в ОПР и са реализирани множество дейности по обновяване на оборудването и въвеждането на електронни услуги. Реализирането на мярката е важна, защото способства за обновяването и подобряването на качеството на предлаганите услуги от общината. Цифровизацията и възможността за предоставяне на услуги в електронен вид и от разстояние водят до дълготрайно облекчение за ОБА, така и за ползвателите на услуги.

4.4.2. Специфична цел 4.2. Развитие на административния капацитет и повишаване качеството на публичните услуги.

За отчитане на изпълнението на специфичната цел са заложили два индикатора – „Общински служители с висше образование“ (в %) и „Сключени договори за изпълнение на проекти от Община Разград“ (измерван в брой). Целевата стойност по първият е „75“ и в края на периода е достигната стойност от „63,86“, което е изпълнение от 85,15% на индикатора (увеличение на стойността му с „16“ спрямо базовата стойност).

По втория индикатор отново са отчитани грешни стойности по вида му преди АОПР, когато той е бил „Изпълнени проекти по оперативни програми от Община Разград“. Това е причината да не може да се направи оценка на изпълнението на този индикатор.

Мярка 4.2.1. Повишаване квалификацията на служителите от общинската администрация за ефективно управление и качествени услуги.

Мярката включва 2 дейности.

Констатации: Предвидените дейности по мярката са „Повишаване квалификацията на служителите на община Разград за по качествено предоставяне на услуги на гражданите и бизнеса“ и „Подобряване на административния капацитет на Община Разград за изпълнение на приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“ на ОПРР 2014-2020 г.“. Предвидените средства за двете дейности са 183 хил. лв. Отчита се, че за двете дейности са изразходвани 226 хил. лв.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно,** тъй като са изпълнени и двете планирани дейности, а финансовото изпълнение надвишава предвидените средства. Ползите от осъществяването на мярката са дълготрайни – повишен е административния капацитет на ОБА, като служителите постоянно участват в тематични семинари, курсове и обучения за повишаване на квалификацията си. Ефектът е дълготраен, тъй като само обучена администрация може да осъществява успешно дейността си, а липсата на компетенция и умения биха довели до блокиране функционирането на редица публични и частни дейности на територията ѝ.

4.4.3. Специфична цел 4.3. Международно сътрудничество и разширяване участието на гражданското общество в подкрепа на местното развитие.

За отчитане на изпълнението на специфичната цел са заложили два индикатора – „(Брой) реализирани инициативи с побратимени градове годишно“ и „(Брой) участия и сътрудничества с регионалните и международни сдружения“.

Целевата стойност на първия индикатор е „8“, като тя е постигната в периода 2016-2018 г. (42,86% от период на действие на ОПР). За 2020 г. не е отчетена стойност (отбелязано е с „-“ (тире)), за 2014 г. в ГД не са отчитани въобще стойности на индикаторите. През 2015 г. стойността на индикатора е „2“ (изпълнение от 25%), а през 2019 г. е „6“ (изпълнение от 75%).

По вторият индикатор в ГД е посочена грешна целева стойност, но отчитане на стойностите е коректно. През нито една година не е достигната целевата стойност от „12“. В 4 от годините стойността е „5“ (изпълнение от 41,67%), а в две е „4“ (изпълнение от 33,33%).

Мярка 4.3.1. Разширяване на мрежата за партньорство.

Мярката включва 3 дейности.

Констатации: Предвидените дейности са свързани с разширяване сътрудничеството с побратимените градове, чрез реализация на съвместни проекти, иницирането на нови партньорски връзки с градове и общини от ЕС и реализиране на съвместни бизнес инициативи между побратимените и партньорски градове. Планираните средства са 40 хил. лв. Отчитат се реализирани съвместни инициативи по Програма за международно сътрудничество с партньорските и други градове от ЕС (в т.ч. посещения за обмяна на опит и добри практики, участие в чествания, съвместни инициативи и други на стойност 43,6 хил. лв.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно.** Изпълнени и трите планирани дейности, а финансовото изпълнение надвишава предвидените средства. Ползите от осъществяването на мярката са многостранни и дълготрайни – осъществяването на контакти и общи инициативи популяризират община Разград и отварят възможности за нови бизнес инициативи, обмяна на опит и други.

Мярка 4.3.2. Сътрудничество и партньорство с граждански организации и сдружения на регионално, национално и международно ниво.

Мярката включва 2 дейности.

Констатации: Предвидените дейности са сътрудничество и реализация на съвместни проекти и инициативи с Национално сдружение на общините в Република България (НСОРБ) и участие и сътрудничество с регионални и международни сдружения. Предвиденият бюджет е 40 хил. лв. Отчитат се разходи от 119,5 хил. лв. за членски внос в организации. В ГД са описани множество инициативи и сътрудничества, за които не са посочени направени разходи.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно,** в резултат на изпълнение и на двете планирани дейности. Финансовото изпълнение надвишава предвидените средства. Ползите от осъществяването на мярката са многостранни и дълготрайни – осъществяването на контакти и общи инициативи популяризират община Разград и отварят възможности за нови бизнес инициативи, обмяна на опит и други. Участието ѝ я утвърждава като дейна и отговорна община, разпознаваема и търсена на национално и международно ниво.

Обобщеният преглед на оценката показва, че от общо 50 анализирани мерки, **напълно или частично са осъществени 98 % от тях, а отчетени като неосъществени са 2%:**

- **Осъществени успешно** са 45 мерки (90,00%);
- **Частично осъществени** са 4 мерки (8,00%);
- **Не е осъществена** 1 мярка (2,00%).

Прегледът на оценката по отделни приоритети показва следните резултати:

- **Приоритет 1:** от 11 мерки, 10 са осъществени успешно (90,91%), а 1 частично (9,09%), няма неосъществени мерки (0,00%);
- **Приоритет 2:** от 19 мерки, 16 са осъществени успешно (84,00%), 3 частично (15,79%), няма неосъществени мерки (0,00%);
- **Приоритет 3:** от 15 мерки, всички са осъществени успешно (100,00%);
- **Приоритет 4:** от 5 мерки, 4 са осъществени успешно (80,00%), няма частично осъществени (0,00%), а 1 не е осъществена (20,00%).

Най-успешно е изпълнението на мерките по Приоритет 3 (100,0%), следван от Приоритет 1 (90,91%), Приоритет 2 (84,00%) и Приоритет 4 (80,00%), по който е и единствената неизпълнена мярка. **Изпълнението на ОПР Разград е отлично с минимален брой частично осъществени мерки и само една неосъществена мярка.**

5. ОЦЕНКА НА СТЕПЕНТА НА ФИНАНСОВА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ОПР.

Поради липсата на индикативен списък с проекти към ОПР, определянето на отнасящите се към ОПР проекти е затруднено.

Към ГД няма приложени отчети по изпълнение на индикативната финансова таблица. В текстовата част на ГД, при спазване на стратегическата рамка, са описани извършени действия по конкретната мярка или дейност. Не е прилаган единен подход, като за част от тях са посочени стойности, а за други не са. Не се разбира и дали сумите са индикативна стойност на проекта или привлечена сума. **Като цяло, ГД са ценен източник на данни относно финансовата реализация на ОПР, но данните изискват допълнителен преглед и потвърждение.**

С предоставените данни от различни източници (ГД, КР, ИСУН и други) е съставена таблица, съдържаща списък с реализирани проекти и дейности по ОПР Разград 2014-2020 г., като за всеки ясно са дефинирани индикативна и крайна стойност, срокове за изпълнение, бенефициент, източник на финансиране, разпределение на привлечените средства по години и други. На експертен принцип, включените проекти са съотнесени с приоритети, специфичните цели и мерките на ОПР. **Съдържанието на таблицата е съгласувано с ОБА Разград.**

Размерът на привлечените средства е 727,667 млн. лв. или 731,454 млн. лв. с отчитане припокриването на проекти, отнасящи се до няколко приоритета едновременно.

При анализите, проектите, отнасящи се до различни приоритети, са включени към всеки един от тях, съответно средствата за тях участват няколко пъти в сметките и увеличават размера на изразходваните средства до 731,454 млн. лв., въпреки че реално изразходваните средства са общо 727,667 млн. лв.!

Трябва да се направят следните допълнителни уточнения относно начина на съставяне на таблицата, отразяващи се на нейната точност:

- **развитието на Община Разград е комплексно и не се изчерпва със заложените в ОПР дейности.** Много от тях не могат да се изведат и да бъдат посочени конкретно привлечени или изразходвани средства. Освен конкретни разработени и осъществени проекти, за развитието на Общината допринасят административното обслужване, дейностите образование, здравеопазване, охрана и сигурност, опазване на околната среда и екология, култура и спорт, както и други;
- при съпоставянето на изходните данни от различните източници, а дори и от един и същ източник, са установени липси, грешки и разминавания, които са отстранени, до колкото това е било възможно; **използвани са единствено проверени данни, за които категорично може да се потвърди, че са верни;**
- част от изразходваните средства допринасят за реализирането на повече от една мярка или дейност, като в таблицата са посочени към всяка една от тях;
- **посоченият брой на проектите е условен,** тъй като общи дейности и проекти в различните източници са представени както обединени, така и самостоятелно; в част от случаите няма възможност за пълно проследяване за окрупняване или разделяне на всеки един случай;
- не са взети предвид част от финансовите корекции (ако такива са наложени) по проекти, които все още могат да бъдат обжалвани;
- включени са стойностите на т. нар. преходни проекти, започнали през предишния програмен период (2007-2013 г.), които имат извършени дейности и разплатени средства през периода 2014-2020 г.;
- не са включени стойностите по договори, подписани след 31.12.2020 г., но са включени налични данни за извършени плащания и през 2021 г. (плащания, засягащи дейности, извършени в периода 2014-2020 г., но разплатени след него), **налични към датата на съставяне на настоящата ПО – началото на м. декември 2021 г.;**
- не са включени стойностите на плащанията за единица площ (по Програма за развитие на селските райони (ПРСР)). Те са незначителни на фона на профила на икономиката в общината - **комбинация за преработваща промишленост, транспортни и складови дейности,** доминирана от икономическото значение на общинския център – град Разград, но са от значение за местните икономики на останалите населени места в общината, за които земеделието е традиционно и основна икономическа дейност;
- Covid-19 мерките включват всички проекти, реализирани във връзка с преодоляване последствията от Covid-19 както и относимите разходи на Общината за това (ако има такива).

Финансовият анализ е направен на ниво приоритети, като по-устойчиво и окрупнено ниво в стратегическата рамка на ОПР Разград.

В **Приложение 1** е представен „Списък с реализирани проекти и дейности на ОПР Сухиндол 2014-2020 г.“, включващ всички проекти, разпределени по приоритети, с бюджета им по източник на финансиране и времето за реализация.

В **Приложение 2** е представена „Обобщена таблица за финансовото изпълнение на ОПР“ с разпределение по приоритети, спрямо източника на финансиране.

За целите на настоящата ПО се използват данните от таблицата в Приложение 1.

5.1. ОБОБЩЕНА ФИНАНСОВА ОЦЕНКА.

В обобщената финансова оценка е представено финансовото изпълнение на ОПР по приоритети спрямо индикативните стойности (Вж. **Таблица 1. Обобщена финансова оценка на степента на реализация на ОПР Разград 2014-2020 г.**, стр. 44). В представянето по приоритети са отчетени проекти, отнасящи се до повече от една мярка, като в края на таблицата са показани и „чистите“ стойности, без припокриване и дублиране на суми.

При заложен индикативен бюджет от 249 245 хил. лв., отчетеният усвоен е в размер на 727 667 хил. лв., или 291,35% от него.

При преглед по отделни приоритети, има само един през преизпълнение, но привлечени средства от над 90% – Приоритет 2 с 94,58% изпълнение. Всички останали приоритети са преизпълнени. В най-голяма степен това е Приоритет 3 (668,54%), следван от Приоритет 1 (396,64%) и Приоритет 4 (173,28%).

Извънредните приходи, свързани с пандемията от Covid-19 са в размер на 1 173 хил. лв. (0,16%) и не оказват съществено влияние върху общия обем на усвоените средства.

Таблица 1. Обобщена финансова оценка на степента на реализация на ОПР Разград 2014-2020 г.

ПРИОРИТЕТ	ИНДИКАТИВНА СТОЙНОСТ (ХИЛ. ЛВ.)	БРОЙ ИЗПЪЛНЕНИ ПРОЕКТИ	СТОЙНОСТ (ХИЛ. ЛВ.)	% НА ИЗПЪЛНЕНИЕ
Приоритет 1. Повишаване на конкурентоспособността на общинската икономика	145 100	72	575 516	396,64%
Приоритет 2. Устойчиво интегрирано териториално развитие	94 064	107	88 965	94,58%
Приоритет 3. Създаване на условия за развитие и пълноценно използване на човешкия ресурс	9 758	111	65 238	668,54%
Приоритет 4. Укрепване на институционалната среда в услуга на гражданите и бизнеса	324	8	561	173,28%
Covid-19 мерки	-	125	1 173	-
ОБЩО (с припокриване на проекти по няколко мерки):	249 245	423	731 454	293,47%
ОБЩО (без припокриване на проекти по мерки):	249 245	409	727 667	291,95%

Източник: Авторски колектив, ИУПП® по данни от ОПР, КР, ГД, ИСУН/2020 и други

5.2. ОЦЕНКА НА СТЕПЕНТА НА ФИНАНСОВА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ОПР ПО ГОДИНИ.

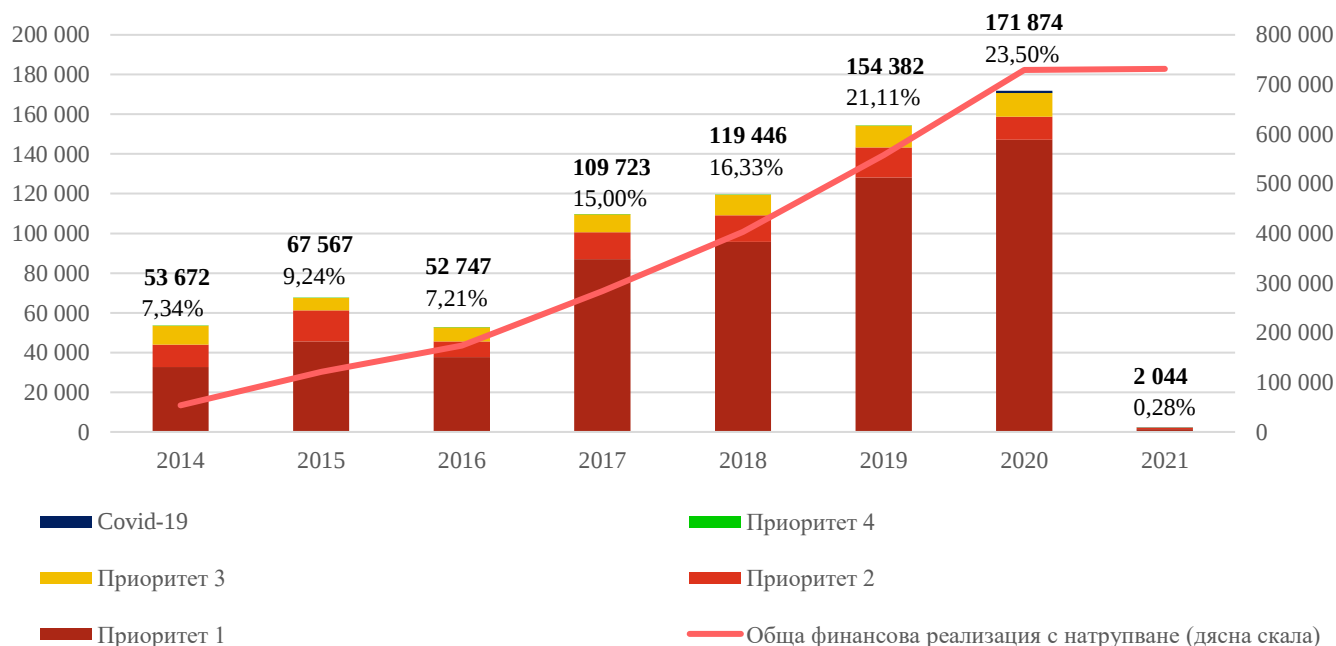
Анализът на финансовото изпълнение по години дава възможност да се проследи изпълнението на ОПР през целия период 2014-2020 година, както общо, така и по отделни приоритети. При анализа е включена и 2021 г., но единствено с проект, започнали през разглеждания програмен период и за които се е получило разплащане през тази година (до края на м. октомври 2021 г.).

При най-доброто развитие на дейностите по плана, с балансирана реализация на проектите и разпределение на паричните потоци и усвояване на средствата, на година би трябвало да се усвояват около 14% за 7-годишен период (12,5% в настоящия случай, тъй като са включени и получени средства през 2021 г. за проекти, реализирани преди 31.12.2020 г.).

Прегледът на разпределението на обобщената финансова реализация на ОПР Разград показва, че привлеченият финансов ресурс е разпределен сравнително равномерно през годините.

След период на по-слабо начало в периода 2014-2016 г. (под средната стойност за балансирано разпределение), следва период „на наваксване“ със стойности над средната в периода 2017-2020 г.

Фигура 3. Обобщена финансова реализация на ОПР Разград по години (в хил. лв.)

Източник: Авторски колектив, ИУПП®

През първите две години 2014-2016 г. се завършват преходни проекти, започнати през предишния програмен период по съществуващото правило N+2/N+3 и тепърва се изясняват критерии и стартират новите оперативни програми за периода 2014-2020 г. Към 2016 г. старите проекти са реализирани и се инкасира най-ниската степен на привлечени средства (7,21%). В следващите години започва период на усилена реализация на дейности.

Въпреки наличието на разлики в размера на привлечените средства през отделните години, кривата с натрупване показва постоянна възходяща тенденция. Липсват периоди на застой (хоризонтално положение на кривата). Единствено, получените средства през 2021 г.,

която формално е след края на действие на ОПР Разград 2014-2020 г., бележат сериозен спад в размера си. Привлечени са едва 2 млн. лв.

Приносът на средствата по отделните приоритети отговарят на обема им. С най-голям дял в привлечените средства за всяка година има по Приоритет 1, свързан с повишаване на конкурентоспособността на общинската икономика, по който са реализирани и най-голямо количества средства изобщо.

Проектите по Covid-19 са реализирани през 2020-2021 г., но оказват нищожно влияние върху финансовата реализация на ОПР, тъй като те имат общ дял от едва 0,16%.

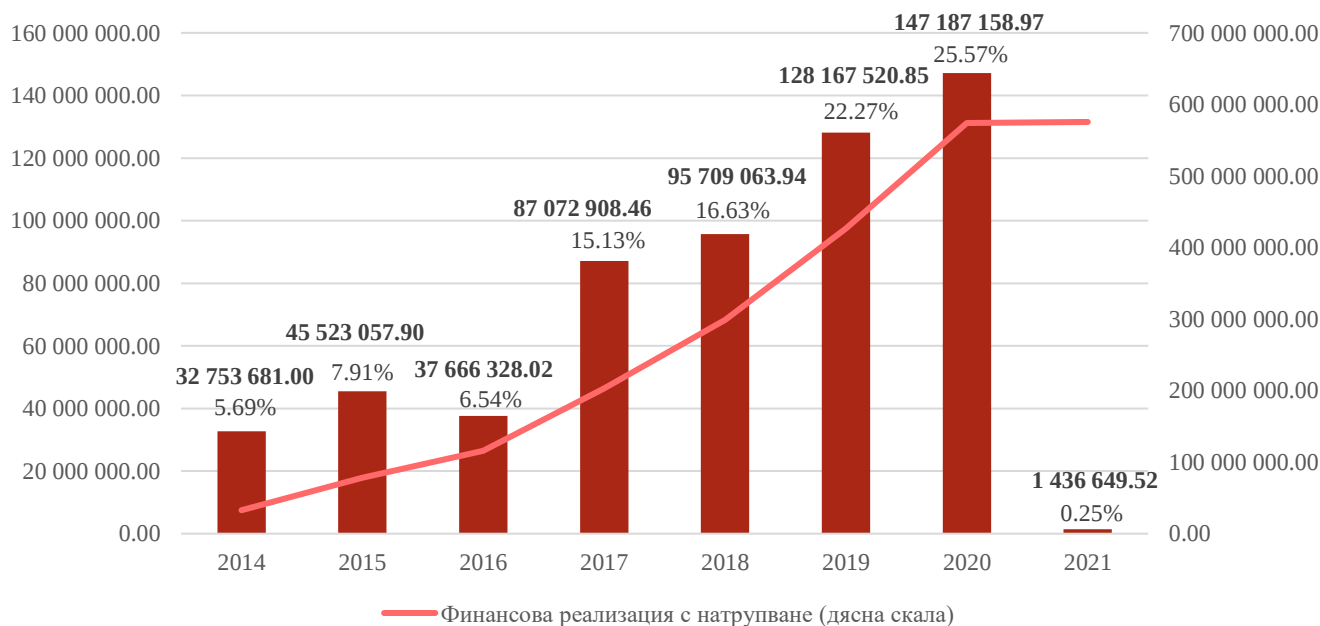
Анализът по приоритети показва съвпада ли тяхната реализация с общия процес и кои от тях оказват най-сериозно влияние върху него.

5.2.1. Финансова реализация на Приоритет 1.

Приоритет 1 е насочен към мерки за развитие на икономиката, селското стопанство и туризма в община Разград. Този приоритет е с най-голяма обем привлечени средства, съответно оказва и най-голямо влияние върху общата финансова реализация на ОПР – моделите им на финансова реализация съвпадат.

След слабо начало в периода 2014-2016 г., в периода 2017-2020 г. се наблюдава засилено привличане на финансови средства. Най-силната година отново е 2020 г., в привлечени 25,57% от всички средства по приоритета за периода. Общата крива с натрупване бележи постоянен ръст.

Фигура 4. Финансова реализация на Приоритет 1 от ОПР Разград по години (в лв.)

Източник: Авторски колектив, ИУПП®

5.2.2. Финансова реализация на Приоритет 2.

Приоритетът е насочен към устойчивото интегрирано териториално развитие – обновяване на техническата и инженерната инфраструктури на територията на град Разград и община Разград, към опазване на околната среда и управлението на отпадъците.

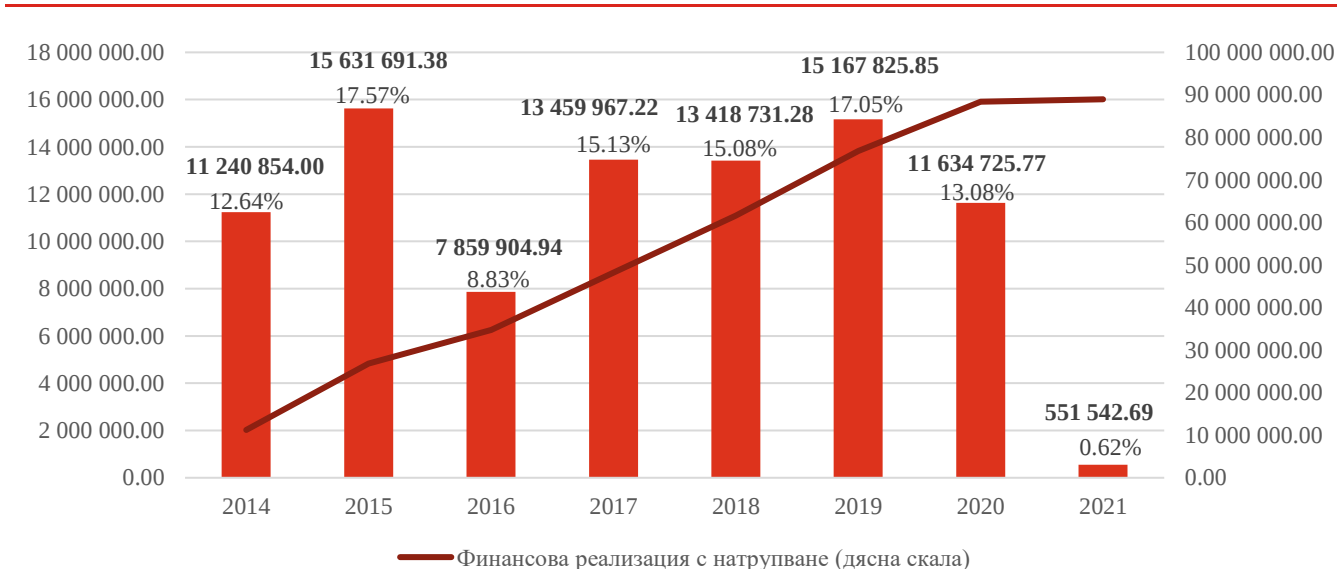
При него се наблюдава различен модел на реализиране на финансовите средства, като през 2014-2015 г. те отговарят или са над балансираната стойност от около 12% годишно. Следва спад под тази стойност през 2016 г. и нов период на реализация над средната стойност в периода 2017-

2019 г. През 2020 г. се наблюдава спад, спрямо предходните години, но отново стойността е над балансираната.

Причина за този модел е това, че приоритетът обхваща споменатите преходни проекти, които се завършват в периода 2014-2015 г. Спадът след това е преди началото на реализиране на новите проекти за периода 2014-2020 г.

Кривата, показваща финансовата реализация с натрупване, е в постоянен възход без периоди, в които е в „хоризонтално положение“, онагледяващи липсата на постъпващи средства.

Фигура 5. Финансова реализация на Приоритет 2 от ОПР Разград по години (в лв.)

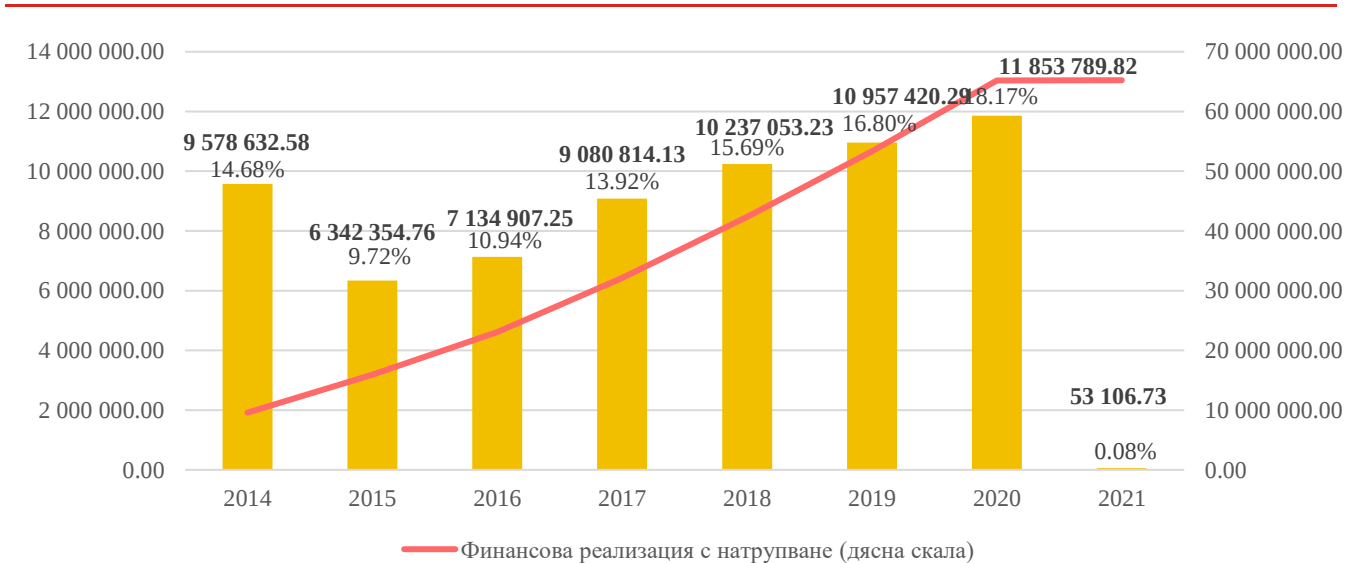

Източник: Авторски колектив, ИУПП®

5.2.3. Финансова реализация на Приоритет 3.

Приоритетът е насочен към създаване на условия за развитие и пълноценно използване на човешкия ресурс, предоставянето на социални услуги, развитието на образованието, здравеопазването и културните дейности.

Фигура 6. Финансова реализация на Приоритет 3 от ОПР Разград по години (в лв.)

Източник: Авторски колектив, ИУПП®

По този приоритет се реализират важни социални дейности, за които е ключово балансираното и ритмично финансиране. Разходите за подпомагане на заетостта, функциите образование, здравеопазване, социални услуги и култура, са ежемесечни и не търпят отлагане. На приложената графика се вижда, че това е постигнато, като повишаването на процента на реализация през годините отговаря и на увеличаващите се средства за социални дейности. В приоритета присъстват и проекти, включващи еднократни дейности и строително-монтажни работи (СМР). Предоставянето на услуги е ритмична дейност, но обновяването на материалната база за тях не е. Това е причината за слабата 2015 г., тъй като са приключили СМР по проекти от предишния период.

Кривата, показваща финансовата реализация с натрупване, е в постоянен възход без периоди, в който е в „хоризонтално положение“ и показва липсата на постъпващи средства.

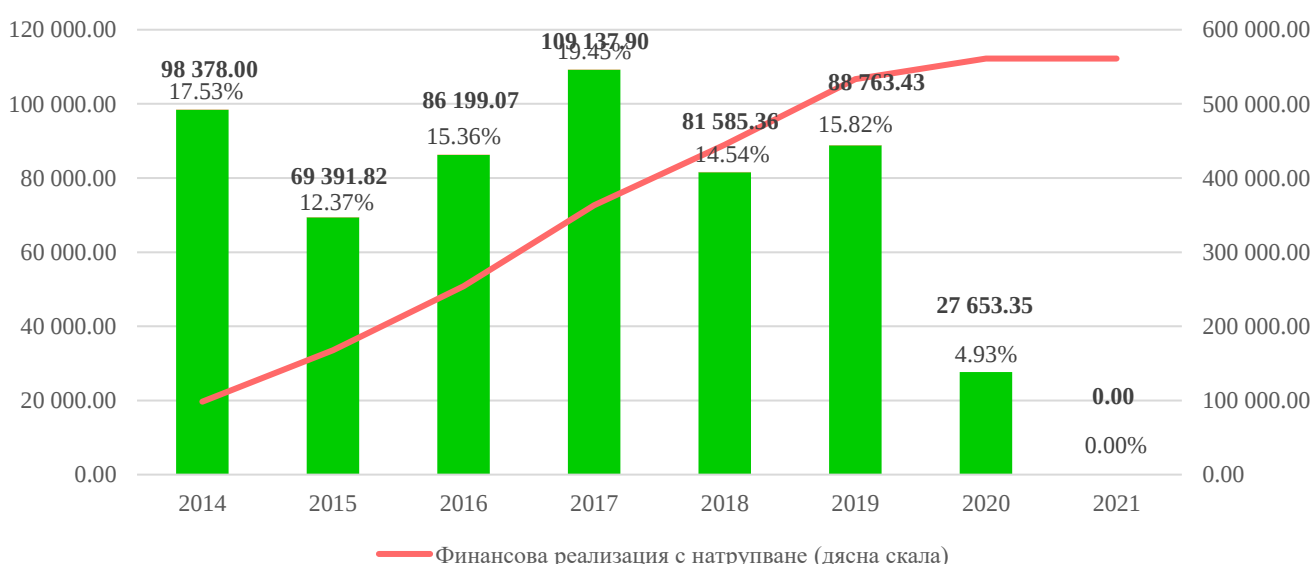
5.2.4. Финансова реализация на Приоритет 4.

Приоритетът е насочен към мерки и дейности свързани с повишаване на административния капацитет на Община Разград, подобряване на предлаганите услуги на гражданите и бизнеса, развитието на партньорства и сътрудничества.

Привличането и изразходването на средства е ритмично, като за всички години на периода годишната степен на усвояване е в близост и над балансираната, с изключение на 2020 г. (4,93%) и 2021 г. (0,0%). Причина за това е пандемията от Covid-19, която направи невъзможно реализирането на обучения и семинари – една от основните дейности по приоритета.

Кривата, показваща финансовата реализация с натрупване, е в постоянен възход без периоди, в които е в „хоризонтално положение“, с изключение на 2020-2021 г. в края на периода, като причините за това бяха обяснени – пандемията от Covid-19 и наложените ограничителни мерки.

Фигура 7. Финансова реализация на Приоритет 4 от ОПР Разград по години (в лв.)

Източник: Авторски колектив, ИУПП®

5.3. ОЦЕНКА НА СТЕПЕНТА НА ФИНАНСОВА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ОПР СПРЯМО ТЕРИТОРИЯТА И НАСЕЛЕНИЕТО.

Разпределението на привлечения финансов ресурс по територии и население дава възможност да се оцени, балансирано ли се развива територията на общината и дали населението ѝ получава равнопоставен достъп до инвестиции.

За всеки един проект от **Приложение 1** е определена територията, за която той се отнася. Част от включените проекти засягат повече от едно населено място/землище или дори цялата територия на общината – пример за това са проекти за рехабилитацията на пътни отсечки, обслужващи връзки между две или повече населени места, административни дейности, обслужващи цялото население, но концентрирани в общинския център и други. В такива случаи, привлечените средства се отчитат като инвестиция, насочена в развитието на цялата община и засягащи цялото ѝ население.

От съществено значение за правилното отчитане на териториалното разпределение на направените инвестиции е съотношението на размера на направените инвестиции спрямо населението, към което са насочени. За целта се използва показателят „лв. инвестиции на 1 жител (лв./ж.)“.

Спрямо средната стойност, населените места попадат в две категории – такива, в които инвестициите са над средната стойност и такива, където те са под нея.

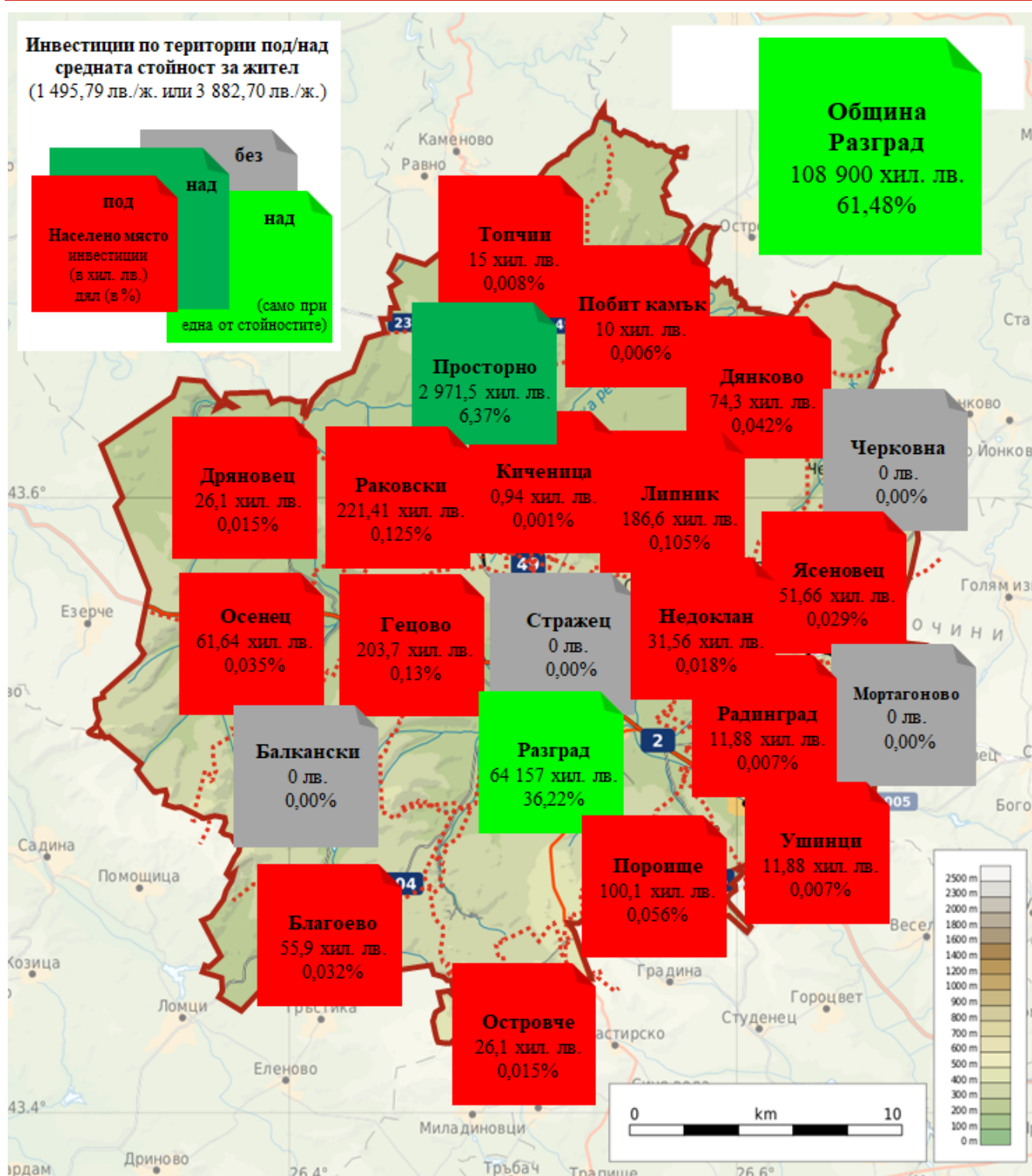
Община Разград се характеризира с наличието на общински център, който е несъразмерно по-голям от другите населени места в общината – и като територия, и като население, а най-вече като размер на икономиката. Освен общински, градът е областен център, град от национално значение. Наличните големи предприятия на територията на града са с такъв мащаб, че преминаващите финансови потоци само под формата на осъществени инвестиции, в едно от тях, са с по-голям размер на всичките реализирани средства в ОПР на значителна част от общините в България. В конкретния пример, „инвестиции в „„Амилум България“ ЕАД/„АДМ Разград“ ЕАД“, те са 333,093 млн. лв. (45,76% от общия размер на реализираните средства по ОПР Разград). С други големи инвестиции в частни бенефициенти, сумата надхвърля 525 млн. лв. (72% от общия размер на реализираните средства по ОПР Разград). Почти всички от тези предприятия са разположени в землището на град Разград. Тези инвестиции са важни за развитието на общината, работещата икономика и силните предприятия дават възможност за работа и добри доходи на служителите, привличат население, носят приходи в общинския бюджет за реализиране на други дейности, привличат съпътстващи инвестиции. Но те не са пряко насочени към жителите на общината, а ги засягат косвено.

При изследване на финансовата реализация на направените инвестиции по територии, с отчитане на тези с частни бенефициенти, от общ размер на инвестициите от 740,113 млн. (с отчитането на инвестиции, насочени в повече от едно населено място), общи към цялата територия на общината са 108,9 млн. лв. (14,71%), а във всички населени места 631,213 млн. лв. (85,29%). От тях, 99,36% са насочени към град Разград, а във всички останали 21 населени места едва 0,64%. При това разпределение, единствено град Разград и с. Просторно (разположено в землището на с. Топчийи) получават инвестиции на жител над средната стойност за общината (13 835,11 лв./ж.) – 21 333,79 лв./ж. и 19 678,55 лв./ж. Въпреки населението си от едва 151 души, с. Просторно е получило инвестиции от 2,961 млн. лв., почти изцяло за разходи по функционирането на социалните обекти на територията му. Т.е. те нямат пряко отражение за

жители на населеното място, а са насочени към обитателите на социалните обекти на територията му.

За да се установи размерът на преките инвестиции в отделните населени места, от сметките са изключени привлечените средства от частни бенефициенти, разположени в землището на град Разград.

Фигура 9. Териториално разпределение на усвоените средства по населени места/землища

Източник: Авторски колектив, ИУПП® по схема на Икопаст⁴

⁴ Географска карта на община Разград, България; Икопаст - собствена творба

При това условие, средната стойност на показателя е:

- **3 882,70 лв./жител** за всички населени места (при включване на инвестициите, засягащи всички жители на общината);
- **1 495,79 лв./жител** при изключване на общите инвестиции и преглед единствено на тези по конкретни населени места.

При първата стойност, единствено с. Просторно изпълнява критериите за инвестиции над средните за всички населени места – те се запазват в размер на 19 610,98 лв./ж.

При втората, град Разград също изпълнява критериите за тази категория със стойност 2182,28 лв./ж.

Показателно е, че въпреки въвеждането на допълнителни фактори, разпределението на инвестициите по населени места продължава да е крайно небалансирано. Само с. Просторно или и гр. Разград получават инвестиции на жител над средната стойност на показателя. Четири населени места не са получили никакви инвестиции, а за останалите 16. **Средният размер на привлечената инвестиция е 109,05 лв./ж. (при обща средна 1 495,79 лв./ж.).**

Реализираните инвестиции, засягащи цялата територия на общината и съответно всички нейни жители, са 108,900 млн. лв. или средна стойност от 2 386,91 лв./ж. Тя пак не е достатъчна да бъде над общата средна 3 882,70 лв./ж. за всички инвестиции в общината, но е много по-приемлива – 61,48% от нея.

В община Разград се наблюдава краен териториален дисбаланс в разпределянето на усвоените средства. Те са силно насочени към град Разград, като това има своя контекст и основания, но за балансирано териториално развитие, трябва да се търси по-справедливо разпределение. На територията на общината Разград има 2 големи села (с население между 2 000-5 000 ж.) и 3 средни села (с население между 1 000-2 000 ж.). С. Стражец (1 454 ж.) няма реализирани инвестиции, с. Ясеновец има 22,33 лв./ж., с. Дянково (2 420 ж.) - 30,70 лв./ж., с. Гецово (1 733 ж.) - 113,12 лв./ж. и с. Раковски (1 912) – 115,80 лв./ж.

За развитието на дадено населено място и увеличение на населението му, инвестициите трябва да се увеличават, както важи и обратния процес – **отливът на инвестиции води до отлив на население и липса на развитие.**

5.4. ОЦЕНКА НА СТЕПЕНТА НА ФИНАНСОВА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ОПР ПО ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ.

В ОПР са заложили източници на финансиране, като сравнението между индикативното и реално отчетеното разпределение дава възможност да се оцени финансовата реализация на ОПР спрямо заложените източници на финансиране.

Заложеното индикативно разпределение предвижда осигуряване на финансирането на дейностите по ОПР основно от частни инвестиции (46,57%), със средства от Фондовете на ЕС (37,12%), със средства от общинския бюджет (8,33%) и със средства от централния бюджет (7,97%). Такова разпределение на средствата по източници показва заложена висока зависимост при изпълнението на ОПР от частните инвестиции (близо 50%). По-често срещан случай е прекомерната зависимост за реализиране на политиките за регионално развитие на местно ниво от средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ). В ОПР Разград те

са по умерено заложен. Ролята на Общината и Държавата е почти изравнена, като и за двете се предвижда дял около 8%. Не се предвижда използването на средства от други източници.

Таблица 2. Финансова реализация на ОПР по източници на финансиране

Източник на финансиране	Индикативно разпределение		Отчетено разпределение		Изпълнение
	хил. лв.	(%)	хил. лв.	(%)	
Общински бюджет	20 774	8,33%	27 424	3,77%	132,01%
Фондове на ЕС	92 514	37,12%	50 647	6,96%	54,74%
Централен бюджет	19 874	7,97%	88 209	12,12%	443,84%
Частни инвестиции	116 083	46,57%	544 548	74,83%	469,10%
Други източници	0	0,00%	16 839	2,31%	100%
Общо:	249 245	100,00%	727 667	100,00%	291,95%

Източник: Авторски колектив, ИУПП®

Реалното изпълнение запазва ключовото значение и увеличава до 74,83% дела на средствата от частни инвестиции, като се отчита и над 4 пъти преизпълнение на привлечената сума. Със сходни проценти на преизпълнение са средствата от централния бюджет, които явно са силно подценени в ОПР. Те заемат основен дял от средствата по Приоритети 2, 4 и най-вече 3. Значителна част от получените суми са по държавно делегирани дейности. Средствата от държавния бюджет увеличават дела си до 12,12% от всички реализирани средства, но той е минимален на ръста от над 28% на частните инвестиции. Средствата от ЕС губят значителна част от индикативния си дял (спадат от 37,12% на 6,96%), което се дължи както на голямото преизпълнение от други източници, но също така на слабото привличане на средства от този източник – едва на 54,74% изпълнение. Въпреки преизпълнението си от над 30%, средствата от общинския бюджет също губят своето значение и дял (спадат от 8,33% на 3,77%). Въпреки че не са планирани такива, се отчита привличането на 16,839 млн. лв. (дял от 2,31%) с произход от други източници. Това са средства, предимно от спечелени проекти към Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС), Националния доверителен ЕкоФонд (НДЕФ), Програма „Красива България“, кредити, дарения и други.

Големите размествания и най-вече голямото преизпълнение по два от източниците предполагат подценяване при разработването на ОПР или силна промяна в условията за финансиране по време на реализирането на плана.

Наличието на силна и работеща икономика е предимство за община Разград спрямо общини, където икономическа активност липсва. Но от друга страна трябва да се отчетат рисковете, че частните инвестиции засягат косвено развитието на общината (инвестициите са насочени към частна собственост, жителите на общината биха се облагодетелствали като разкрити работни места и постъпващи приходи от местни данъци), но същевременно такива инвестиции водят до натоварване на инфраструктурата, приход на трудови имигранти и други. Такива инвестиции са подвластни на частни решения и влияние от пазара (инвеститорът може да намали рязко инвестициите или изцяло да изтегли вложенията си).

Средствата, постъпващи от централния държавен бюджет са се превърнали в изключително важни за не малко общини, където те са основен източник на средства. При община Разград, преизпълнението е обусловено от постоянно увеличаващите се държавни трансфери по делегирани държавни дейности. Общината се възползва умело от тях, като освен

делегиращи дейности, реализира и голям брой допълнителни проекти за обновяване на социалната и образователната инфраструктури.

Прекаленото и нереалистично залагане на средствата от ЕС е основен проблем при разработването на ОПР, но случаят с ОПР Разград не е такъв. Заложената индикативна стойност от този източник е балансирана и допълваща сравнително равнопоставено предвижданите частни инвестиции. Трябва да се отчете неуспешното реализиране на планираните средства от този източник. До голяма степен това се дължи на външни фактори и отпадането на редица дейности, най-вече от Приоритет 2, планирани за реализация на територията на град Разград със средства по ОПРР.

Въпреки преизпълнението спрямо индикативно заложения размер, делът на средствата от общинския бюджет намалява. Това е в резултат на влиянието на голямото преизпълнение по други източници. Преизпълнението на средствата от общинския бюджет показва ангажираността на Общината, че не е пасивен участник в реализирането на ОПР, а при наличните възможности е преизпълнила задълженията си.

В средствата от „друг източници“ трябва да се отбележат приходите на общината от отдаване на имоти от общинския фонд, както и дейността на общински дружества като бизнес зона „Перистър“ и предприятието „РазградЛес“. Дейността на „РазградЛес“ отчита финансови потоци от над 11 млн. лв., като в тях влиза и реализирана печалба, която е принос към общинския бюджет.

Изводите от финансовата оценка на ОПР са следните:

- **Финансовата реализация на ОПР е отлична и с преизпълнение от 291,95%;**
- Привлечени са средства от разнообразни източници;
- **Привлеченият финансов ресурс е реализиран балансирано и ритмично през годините, дори в началото и в края на програмния период, като няма „нулеви“ години по нито един от приоритетите (с изключение на допълнителната 2021 г.).**

Въпреки горните констатации, трябва да се отчетат и няколко констатирана проблема:

- **Териториалното разпределение на инвестициите е крайно небалансирано спрямо населението и концентрирано почти изцяло в общинския център;**
- Планираното разпределение по източници не е реализирано, като има силно преизпълнени източници и съществена промяна в дела на всеки от тях;
- **Няма баланс по източниците, като се разчита прекомерно много на частните такива;**
- Не е добро усвояването на средствата от ЕС.

При бъдещо планиране е необходимо залагането на по-балансирано и обективно разпределение на средствата по източници и териториална насоченост.

6. ОЦЕНКА НА ОБЩОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ.

Дълготрайното въздействие, което оказва реализацията на ОПР Разград 2014-2020 г., не може да бъде оценено непосредствено след приключване на плановия период, защото част от проектите имат хоризонт на изпълнение до 2022-2023 г., а при други трябва да мине време, за да се преценят икономическите и социалните ефекти от тях. Още повече, че 2020 година е уникална с това, че през месец март бе обявена световната пандемия от Covid-19, която засегна значителна част от социално-икономическия живот у нас. Това неминуемо оказва влияние върху планирането на капиталовите разходи на общините, текущите разходи и изпълнението на приетите бюджети. Голяма част от средствата на национално и местно ниво се насочиха към преодоляване на последиците и борбата с Covid-19.

За изготвяне на по-точна оценка на общото въздействие на ОПР съществува и технологично ограничение – официалните статистически данни за 2020 г. започват да се публикуват след м. март, а икономическите – през есента. Поради тази причина, за да се използват данните за 2020 г., която е последната от действието на ОПР, следва да се изчака поне до края на 2021 г. Това е невъзможно поради разпоредбите в ЗРР, които задължават ПО да се извърши до края на 2021 г. В този смисъл са използвани последните официални, налични данни и те следва да бъдат интерпретирани с мисълта, че не обхващат пълния период на действие на ОПР.

Настоящата **обща оценка на въздействието на ОПР обхваща два етапа**. Първият представя най-обобщено социално-икономическото състояние в общината по ключови демографски, социални и икономически показатели. Въпреки че те не са повлияни само от изпълнението на ОПР, може да се приеме, че тези показатели най-точно отразяват резултатите от провеждането на политики на регионално и местно ниво.

Вторият етап представя резултатите от изготвените конкретни специфични за ОПР индикатори, които би следвало да отразяват ефектите от неговото изпълнение на територията на община Разград.

6.1. ОБОБЩЕНО СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО СЪСТОЯНИЕ И РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА.⁵

Ключовите показатели за социално-икономическото състояние и развитие на общината са характеристиките на неговите население и икономика. Наличните данни са недостатъчни или конфиденциални, така че не може да бъде направено пълно и точно сравнение между началото на периода на действие на ОПР (началото на 2014 г.) и неговия край (края на 2020 г.).

Динамиката на населението в община Разград показва, че броят на населението постоянно намалява, което е обща тенденция за цялата страна, с изключение на част от най-големите градове. В началото на периода на действие на ОПР Разград – към 31.12.2013 г., то е 49 424 души. В края му (към 31.12.2020 г.), то вече е 45 624 души (намаление с 3 800 души или с 7,69% за срок от 7 години). Демографският проблем е актуален за община Разград и са необходими целенасочени действия за неговото разрешаване.

Коефициентът на раждаемост (брой раждания на 1000 души) за община Разград се запазва без съществено изменение в своята стойност през периода. Средната му стойност е 8,33‰.

⁵ Използвана е информация от ПИРО Разград 2021-2027 г., ИУПП®, стр. 31-49

Коефициентът е с по-добра стойност от този за областта (7,86‰), но по-лош от националния (9,1‰) за същия период.

Спрямо коефициента на смъртност (брой умрели на 1000 души от населението), стойността за община Разград (15,23‰) е сходна с тази на национално ниво (15,3‰) и по-добра от област Разград (16,86‰) и Северен централен регион (17,6‰), по данни за 2019 г. През 2020 г. на всички равнища се наблюдава рязко увеличение на смъртността (с 3‰ на всички нива) в следствие пандемията от Covid-19. Но влошаване в показателя за община Разград има и при сравнението му със стойността за 2013 г., когато той е бил 14,06‰.

Естественят прираст в общината е отрицателен -324 (за 2020 г.), като има променливи стойности за периода, но без съществено и трайно подобрене. Това, съчетано с по-ниската раждаемост спрямо тази в страната и областта, е предпоставка за високи темпове на обезлюдяване. Показателят механичен прираст е с предимно положителни стойности през периода. Въпреки че се подобрява, той е недостатъчен, за да компенсира отрицателните стойности на естествения прираст.

Населението на общината застарява и намалява, като се наблюдава обръщане на структурната му пирамида – увеличава се възрастното население (над трудоспособна възраст) за сметка на младото (под трудоспособна възраст).

Таблица 3. Социално-икономически показатели на община Разград

Показател (актуалност на данните)	Стойност		Изменение
	в началото на периода	в края на периода	
Брой на населението (към 31.12.2013 г. и 31.12.2020 г.)	49 424	45 624	- 3 800
Коефициент на раждаемост (в ‰) (за 2013 г. и 2020 г.)	8,44‰	8,22‰	-0,22‰
Коефициент на смъртност (в ‰) (за 2013 г. и 2019 г.)	14,06‰	15,23‰	+1,17‰
Естествен прираст (за 2013 г. и 2020 г.)	-319	-324	+5
Механичен прираст (за 2013 г. и 2020 г.)	-239	585	+824
Брой предприятия (за 2013 г. и 2019 г.)	2 238	2 448	+210
Брой заети лица (за 2013 г. и 2019 г.)	12 996	13 511	+515
Стойност на произведената продукция от нефинансовите предприятия (за 2013 г. и 2019 г.)	1 027 926 хил. лв.	1 270 929 хил. лв.	+243 003 хил. лв.
Произведена продукция на 1000 д. (за 2013 г. и 2019 г.)	20 681 хил. лв.	27 761 хил. лв.	+7 080 хил. лв.
Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи (ДМА) (за 2013 г. и 2019 г.)	59 915 хил. лв.	148 185 хил. лв.	+ 88 270 хил. лв.
Ниво на безработица (за 2013 г. и 2020 г.)	10,6%	5,21%	-4,85%
Средна работна заплата (за 2014 г. и 2019 г.)	8 239 лв.	14 449 лв.	+6 210 лв.

Източник: Авторски колектив, ИУПП®, по данни от НСИ

Броят на предприятията в общината бележи увеличение от 9,38% за периода 2014-2020 година. Така, към края на 2019 г., развиват дейност 2 448 броя предприятия, които са създали произведена продукция с финансов еквивалент от 1 270 929 хил. лв. Това се равнява на около 70% от общата произведена продукция в рамките на областта – безспорно доказателство за ролята на град Разград като **регионален икономически и най-вече производствен център**. На

общината принадлежи дори още по-голям дял що се отнася до нетните приходи от продажби – над 76%. Те се увеличават с близо 40% само за период от 6 години (2013-2019 г.) – от 1 536 089 хил. лв. до 2 142 408 хил. лв. Икономическият растеж в общината се потвърждава от изменението на **всички икономически показатели, бележещи значимо увеличение**, като най-голям ръст се наблюдава при разходите за придобиване на дълготрайни материални активи (ДМА) – от 59 915 хил. лв. до 148 185 хил. лв. или увеличение с 247%. Ръстът на произведената продукция е по-голям от увеличението на броя заети, което показва, че ефективността на местната икономика се увеличава. Безработицата трайно намалява, като за периода 2013-2020 г. намалението е с около 50%. Размерът на средната работна заплата бележи ръст, като за разглеждания период той е над 75%.

Заложените в стратегическата рамка на ОПР приоритети отговарят на необходимите, произтичащи от социално-икономическото състояние на община Разград и потенциалите за нейното развитие. Община Разград създава предпоставки за добро качество на живот – има развиваща се икономика, представят се множество и качествени услуги, полагат се грижи за благоустрояването и съхранението на околната среда. В следствие реализирането на ОПР се отчита бурно икономическо развитие, съпътствано от подобрена инфраструктура и околна среда. Водената активна социална политика, заедно с икономическия ръст, би трябвало да са предпоставка за положително развитие и на демографските показатели, но такова към момента не се наблюдава.

За разлика от динамиката в икономическите процеси, демографските са по-тромави и обръщането на негативните посоки на развитие е по-сложно. Процесите се влияят и от силни външни фактори. Състоянието на национално ниво е сходно с това в община Разград – отчита се развитие на икономиката, но отрицателните тенденции в демографията не се повлияват съществено от това.

6.2. СИСТЕМА ОТ ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА.

Системата от индикатори в ОПР Разград обхваща общо 34 индикатора, като **авторите на ОПР са описали подробно подхода при разработването им в ОПР. Използват се два вида индикатори – за въздействие и за резултат.** Петте индикатора за въздействие отчитат изпълнението на трите стратегически цели на ОПР. Останалите 29 индикатора за резултат отчитат изпълнението на 14-те специфични цели. В табличен вид (матрица), за всяка стратегическа и специфична цел са определени конкретните индикатори с посочени за тях мерни единици, източници на информация, периодичност на събирането на информация, базова стойност за отчитане изменението, както и междинна и целева стойност, която се очаква да бъде достигната до края на периода на действие на ОПР.

Системата е ясно структурирана, опростена (с малък брой индикатори) и предполага облекчено отчитане – предпоставки за реално използване на индикаторите като подход за наблюдение и оценка на изпълнението на ОПР.

Констатира се основна слабост в приложения подход на определяне на индикаторите. Те отчитат изпълнението на прекалено обобщени равнища от стратегическата рамка – стратегически цели и специфични цели. Проблемът е най-ясно изявен при индикаторите за резултат. Повечето специфични цели съдържат повече от една мярка със съществено различна насоченост една от друга. За отчитането им е заложен общ индикатор, който може да отчете реализацията само на една от мерките, но не и всички. Тази загуба на точност е съществена и

ограничава възможностите за използване на индикаторите за отчитане на резултати и даване на оценка за изпълнението на мерките.

С приемането на АОПР се правят промени в индикаторите. Общият им брой и разпределение спрямо стратегическите и специфичните цели се запазват. От индикаторите за въздействие са променени 3 (от общо 5). От индикаторите за резултат, 5 са променени, 8 са нови (заменени) и 1 е допълнен. От 30 индикатора, 14 получават промяна.

Наблюдават се системни грешки и слабости в отчитането на индикаторите в ГД:

- в ГД за 2014 г. не са приложени матрици с индикатори и няма отчетени стойности;
- в ГД за 2017 г. има колона за 2016 г., в която са попълнени вероятно актуализирани стойности за 2016 г., а на мястото на междинната стойност (към 2017 г.) са попълнени отчетените стойности за 2017 г.;
- в ГД след приемането на АОПР в края на 2018 г., продължава използването на комбинация от старата и новата матрици – запазени са старите индикатори, запазени са старите междинна или целева стойност и други. Това води до отчитане на грешни/нелогични резултати и невъзможност за проследяване и оценка на изпълнението на индикаторите.
- в ГД не се запазва еднаква последователност на вида на матрицата и разположението на стойностите в колоните – отчитането на текущата година се измества от последна колона към междинна и обратно, което предизвиква объркване и лесно може да се получи грешно разчитане на данните;
- има пропуски в отчитането на стойностите по отделни индикатори – вместо стойност е отбелязано „-“ (тире);
- в ГД за 2016 г. и 2017 г. са показани различни стойности на индикаторите за 2016 г. (Вероятно са допълнени и коригирани спрямо по-нови и точни данни, но не е ясно показано и води до объркване;
- в ГД за 2017 г. не се разбира ясно кои са отчетените стойности за годината – за част от индикаторите като стойност е отбелязана междинната, въпреки че наличните данни от предишни и следващи години показват, че тази стойност не е логична.

Изпълнението на индикаторите е оценено, като е направено оценка на изпълнението им спрямо наличните данни в ГД. Обобщената оценка за изпълнението на индикаторите е следната:

- **преизпълнени (>100%)** са целевите стойности на 14 индикатора (41,17%);
- **изпълнени (между 80% и 100%)** са целевите стойности на 4 индикатора (11,76%);
- **частично изпълнени (между 50% и 80%)** са стойностите на 6 индикатора (17,64%);
- **не е изпълнена (<50%)** целевата стойност на 1 индикатор (2,94%);
- **изпълнението на 9 индикатора не може да бъде оценено**, защото стойностите липсват или са грешни, или компрометирани (26,47%).

Като **Приложение 3** към настоящата ПО е представена „Обобщена система от индикатори за наблюдение и оценка“ с оценка на степента на постигането им и коментари по самите индикатори.

7. ОЦЕНКА НА ЕФЕКТИВНОСТТА И ЕФИКАСНОСТТА НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ РЕСУРСИ.

Оценката на ефективността и ефикасността е изготвена на базата на сравнителен и количествен анализ.

Първият включва преглед на заложените в ОНР проекти и инициативи и доколко те са реализирани в периода 2014-2020 г. (още наричан „техническо изпълнение на ОНР“). Тъй като към ОНР Разград не е представен индикативен списък с проекти, не може да се оцени степента на тяхната реализация. Всички проекти (представени в **Приложение 1**), отчетени в настоящата ПО са вече реализирани с незначителен брой такива, в процес на реализация и през новия програмен период 2021-2027 г. Всичко това налага оценката да бъде на базата на реализирането на заложените мерки и дейности. Основата на този анализ е поставена в т. 4. „Оценка на степента на постигане целите и устойчивостта на резултатите.“ (Вж. стр. 19). Степента на ефективност се определя в следните граници:

- ниска ефективност <50%;
- средна ефективност 50%<=>80%;
- висока ефективност >80%.

Вторият анализ включва **оценка на ефикасността**, която се базира на връзката между 2 фактора – използвани ресурси и постигнато изпълнение по приоритети (ефективност). Чрез оценката се илюстрира доколко ефикасно са вложени ресурсите, като измерва изразходвания бюджет за постигането на всеки от приоритетите.

7.1. ОЦЕНКА НА ЕФЕКТИВНОСТТА.

7.1.1. Сравнение между заложените в Приоритет 1 на ОНР дейности и изпълнението им.

Приоритет 1 е насочен към мерки за развитие на икономиката в община Разград. Този приоритет е с най-голям на привлечените средства - 575,5 млн. лв., и втори по степен на изпълнение – 396,64%. Въпреки доминиращия размер на реализираните частни инвестиции, са реализирани и мерки, насочени към проекти на общината.

Приоритетът включва 4 специфични цели, 11 мерки и 30 дейности. Отчетени са 72 осъществени проекта. При сравнение на заложените дейности и тяхното изпълнение се отчита че, 27 дейности са изпълнени, а 3 не са. **Изпълнението на дейностите по приоритета е 90,00%.** Приоритетът и заложените към него дейности са с висока степен на ефективност.

7.1.2. Сравнение между заложените в Приоритет 2 на ОНР дейности и изпълнението им.

Приоритет 2 е насочен към мерки за устойчиво и интегрирано развитие на територията на град Разград и община Разград. Този приоритет е вторият най-голям по размера на привлечените средства - 88,965 млн. лв. и единствен, по които не се отчита преизпълнение. То е 94,58%, което също е отлично равнище. Реализираните дейности са насочени изцяло в публичната инфраструктура и дейности.

Приоритетът включва 4 специфични цели, 19 мерки и 41 дейности. Отчетени са 107 осъществени проекта. При сравнение на заложените дейности и тяхното изпълнение се отчита че, 39 дейности са изпълнени, а 2 не са. **Изпълнението на дейностите по приоритета е 95,12%.** **Приоритетът и заложените към него дейности са с висока степен на ефективност.**

7.1.3. Сравнение между заложените в Приоритет 3 на ОПР дейности и изпълнението им.

Приоритет 3 е насочен към инвестиции в развитието на човешки капитал в общината – мерки, свързани с пазара на труда, социални дейности и закрила, развитие на образованието, здравеопазването и културата. Този приоритет е трети по размера на привлечените средства - 65,238 млн. лв. и с най-голямо преизпълнение – 668,54%. Реализираните дейности са насочени както към публични бенефициенти, така и в подпомагане на заетостта и квалификацията на работната ръка в частни предприятия.

Приоритетът включва 5 специфични цели, 15 мерки и 29 дейности. Отчетени са 111 осъществени проекта (най-много от всички приоритети). При сравнение на заложените дейности и тяхното изпълнение се отчита че, 28 дейности са изпълнени, а 1 не е. **Изпълнението на дейностите по приоритета е 96,55%.** **Приоритетът и заложените към него дейности са с висока степен на ефективност.**

При сравнение на заложените дейности и тяхното изпълнение се отчита че, 7 дейности са изпълнени, а 12 не са. **Изпълнението на дейностите по приоритета е 36,84%.** **Приоритетът и заложените към него дейности са с ниска степен на ефективност.**

7.1.4. Сравнение между заложените в Приоритет 4 на ОПР дейности и изпълнението им.

Приоритет 4 е насочен към мерки за повишаване на административния капацитет и предоставяне на по-качествени и повече услуги на гражданите и бизнеса от страна на Общината. Този приоритет е с най-малък размер на заложения и привлечен финансов ресурс. Реализирани са 561 хил. лв., но се отчита преизпълнение от 173,28%. Реализираните дейности са насочени изцяло в към ОБА и функционирането ѝ, както и към осъществяване на партньорства и обмени.

Приоритетът включва 3 специфични цели, 5 мерки и 9 дейности. Отчетени са 8 осъществени проекта (най-малко от всички приоритети). При сравнение на заложените дейности и тяхното изпълнение се отчита че, 8 дейности са изпълнени, а 1 не е. **Изпълнението на дейностите по приоритета е 88,88%.** **Приоритетът и заложените към него дейности са с висока степен на ефективност.**

7.2. ОЦЕНКА НА ЕФИКАСНОСТТА.

Оценката на ефикасността е изготвена, базирайки се на сравнението на двата показателя – използвани ресурси и постигнато изпълнение. Тя дава представа за финансовата ефективност на ОПР Разград 2014-2020 г. Важно е да се подчертае, че не винаги финансовата ефективност е еквивалентна на социалните ползи – ново разкрити работни места, спестено време при административно обслужване, получаване на подкрепа и други.

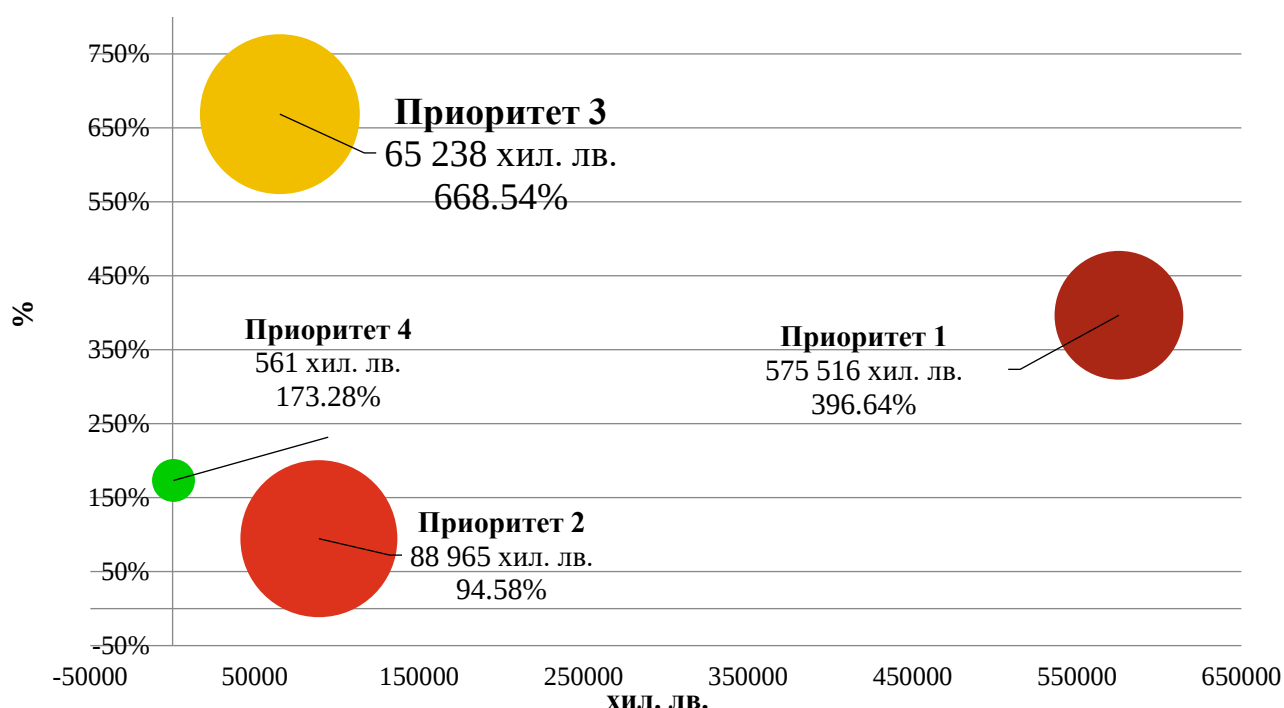
Въпреки това, графиката дава отправна точка и по същество тя прави съпоставка между вложените ресурси в проекти, техния брой и в каква степен те са допринесли за изпълнението на съответния приоритет. В нея големината на кръга показва броя на реализираните проекти към съответния приоритет. Колкото по-голям е кръгът, толкова повече реализирани проекти има към определения приоритет. В същото време колко по-нагоре е по ординатната ос, толкова по-висок

е процентът на финансово изпълнение. А колкото по-надясно по абсцисата – толкова повече средства са изразходвани в абсолютна стойност.

Ефикасността е измерена без да бъдат взети под внимание средствата, получени от физическите и юридическите лица по т.нар. „плащания за единица площ“ за периода 2014-2020 г. Това е така, защото те изначално не са били изрично планирани в ОПР, доколкото те са по-скоро компенсаторни и не влияят в значителна степен за социално-икономическото развитие на общината, а и Общинска администрация няма как да влияе върху парични потоци по тях.

Измерването на ефикасността **не включва** още средствата, които са получени по различни мерки, свързани с преодоляване на Covid-19 в размер на 1,173 млн. лв. – тъй като тези разходи възникват при форсмажорни обстоятелства и няма как да бъдат планирани или отчетени към даден приоритет в ОПР.

Фигура 10. Сравнение между вложените ресурси в проекти, техния брой и приноса им към изпълнението на приоритетите на ОПР

Източник: Авторски колектив, ИУПП®

Графиката визуализира дисбаланса при изпълнението на ОПР на община Разград по приоритети. Следва да се подчертае, че този дисбаланс се дължи основно на предвидените и изразходваните средства по отделните приоритети. В този смисъл ниската ефикасност, показана на графиката, може да се интерпретира и като лошо планиране на средствата при изготвяне на ОПР Разград 2014-2020 г.

Приоритет 1. Повишаване на конкурентоспособността на общинската икономика е изпълнен на 396,64%. При планирани средства от 145,100 млн. лв., стойността на проектите към 2020 г. е малко 575,516 млн. лв. Вероятна причина затова е подцененото очакване за активността на частните инвестиции, които съставляват 94,62% от осигурените средства по приоритета.

Приоритет 2. Устойчиво интегрирано териториално развитие е единственият неизпълнен финансово (94,58%). При планирани средства от 94,063 млн. лв., усвоените са 88,965 млн. лв. Този приоритет включва втория най-голям брой проекти от всички – 107 и е втори по

размер на реализираните инвестиции. Те са свързани с изграждането на инфраструктурата в община Разград и като такива са един от най-видимите резултати от успешното приложение на ОПР.

Приоритет 3. Създаване на условия за развитие и пълноценно използване на човешкия ресурс е третият по размер на инвестициите, първи по брой проекти – 111 и с най-голямо преизпълнение (668,54%). При заложи 9,758 млн. лв. са привлечени 65,238 млн. лв. Приоритетът включва много делегирани държавни дейности в сферата на пазара на труда, социалните дейности, образованието, здравеопазването и културата. Големият процент преизпълнение може да се обясни с подценяване на планирания бюджет по мярката при съставянето на ОПР, с постоянно повишаващите се разходи и делегирани дейности от държавата в тази сфера. Само получените средства по националните програми за заетост възлизат на 8,260 млн. лв. Преизпълнението може да се обясни и с голямата активност на Общината и отделните институции – училища, детски градини, читалища и други. за осъществяването на проекти.

Приоритет 4. Укрепване на институционалната среда в услуга на гражданите и бизнеса е с най-малка финансова стойност – при планирани 323,818 хил. лв. се отчита привличането на 561,109 хил. лв. Преизпълнението е 173,28%. Реализираните проекти са едва 8. За по-слабото от възможното изпълнение допринася настъпилата пандемия от Covid-19, като спрямо личащите си тенденции, изпълнението можеше да е с близо 100 хил. лв. по-добро. Въпреки нищожната финансова стойност спрямо другите приоритети, този е ключов от гледна точка на това, че е свързан с ОБА, която е пряко отговорна за реализирането на всички общински политики.

Оценката на ефикасността при изразходване на средства може да се направи и чрез още една гледна точка – тази на **произхода на финансовите ресурси** за подпомагане на общинските приоритети за развитие. От тази гледна точка Община Разград е високоефективна при изразходването на собствен ресурс, тъй като за **всеки похарчен лев от общинския ресурс е успяла да привлече 26,54 лв.** от други източници.

8. ИЗВОДИ (ОБОБЩЕНА ОЦЕНКА) И ПРЕПОРЪКИ ОТНОСНО ПРОВЕЖДАНЕТО НА ПОЛИТИКАТА ЗА РЕГИОНАЛНО И МЕСТНО РАЗВИТИЕ.

8.1. ОБОБЩЕНА ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОПР РАЗГРАД 2014-2020 ГОДИНА.

При изготвяне на обобщената оценка са взети всички изводи, направени в предходните точки, като е разработена скала на оценка, която отговаря на следните въпроси:

- Реализираните проекти съответстват ли на определената стратегическа цел на ОПР?
- Съответстват ли изразходваните ресурси на заложените приоритети?
- Съответстват ли изразходваните ресурси на постигнатите резултати?
- Постигнатите резултати дали се очаква да са устойчиви във времето?

Целенасочено, настоящето обобщение е извършено на ниво „приоритет“ и „специфична цел“, защото в цялостната стратегическа рамка на ОПР те би следвало да са най-устойчиви.

Използваната скала е тристепенна:

	Приоритетът/целта са изцяло постигнати
	Приоритетът/целта са частично постигнати
	Приоритетът/целта не са постигнати

Таблица 4. Обобщена оценка по приоритети

Приоритет	Оценка на изпълнението	Коментар/препоръка
Приоритет 1. Повишаване на конкурентоспособността на общинската икономика		Приоритетът е отлично формулиран и структуриран. Постигната е отлична реализация. Инвестиции, насочени почти изцяло в град Разград. Оказва положително влияние на развитието на икономиката на общината.
Приоритет 2. Устойчиво интегрирано териториално развитие		Приоритетът е добре формулиран и структуриран. Постигната е почти отлична реализация. Оказва дълготраен ефект върху териториалното развитие на цялата община.
Приоритет 3. Създаване на условия за развитие и пълноценно използване на човешкия ресурс		Приоритетът е отлично формулиран и структуриран. Постигната е отлична реализация. Чудесни резултати от политиките в сферата на пазара на труда, социалните дейности, образованието, здравеопазването, културата. Не може да повлияе на демографски тенденции на национално ниво.
Приоритет 4. Укрепване на институционалната среда в услуга на гражданите и бизнеса		Приоритетът е отлично формулиран и структуриран. Постигната е почти отлична реализация. Административния капацитет и резултатите от дейността на ОБА са видими. Реализиране повлияно от пандемията от Covid-19.

Източник: Авторски колектив, ИУПП®

8.2. ИЗВОДИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОПР ОТНОСНО ПРОВЕЖДАНЕТО НА ПОЛИТИКАТА НА РЕГИОНАЛНО И МЕСТНО РАЗВИТИЕ.

Основните изводи, съдържащи се в ПО, имат за цел да характеризират провежданата местна политика по реализацията на ОПР. Очертават се слабите и положителните моменти от процеса на изпълнение на общинския план, които да бъдат ползвани както при реализацията на ПИРО 2021-2027 г., така и при евентуална негова актуализация.

Изводите, които са направени в резултат от последващата оценка, могат да бъдат систематизирани по следния начин:

- **ОПР на Разград се е утвърдил като основен документ за управление и провеждане на интегрирана местна политика за устойчиво развитие на Общината, като това продължава и с актуалния ПИРО за периода 2021-2027 г.**
- **Съвместно с ОПР, през периода 2014-2020 г., се изпълнява ИПГВР на град Разград.**
- **Разработеният ОПР е на отлично ниво като структура, съдържание и обоснованост на предложената стратегическа рамка.**
- Визия е кратка, ясна и съдържателна, което я прави лесна за разбиране и приемане от страна на всички заинтересовани.
- Главна и стратегическите цели, специфични цели и мерки отговарят на визията и кореспондират с плановите документи на областно и регионално ниво.
- **Заложените дейности са добре формулирани и ясни.** Претърпяват преработка с приемането на АОПР, главно поради необходимост на осъвременяването им спрямо измененията в политиките и възможностите за реализирането им. Отпада значителен брой от тях - 49 от 158 (31,01%).
- Липсва индикативна таблица на проектите към ОПР, като е налична единствено индикативна финансова таблица и програма за реализация. Това затруднява значително оценката на ОПР – теоретично всички дейности на територията на Общината съдействат за нейното развитие в положителна или отрицателна посока. Значителните като обем извършени дейности през плановия период от 7 год. изключително затруднява анализа им и причисляването към стратегическата рамка на ОПР.
- Изборът и структурата на индикаторите са въздействие и резултат е ясен. **Подбрани са минимален брой индикатори, които да бъдат сравнително лесни за отчитане. Това е компромис, който води до неточности** – индикаторите оценяват единствено изпълнението на стратегически цели и специфичните цели. Разнообразните мерки и дейности по един и същ приоритет правят твърде обобщените индикатори неподходящи и неточни.
- **Извършената Междинна оценка е положителна** и отчита положителни промени в социално-икономическия живот в общината. **Предложените промени са минимални** и засягат най-вече Приоритет 2. Причината за промените е външно – изменения във възможностите за получаване на средства за интегрирани градски политики по Оперативна програма „Региони в растеж“. Това е и причината за отпадането на голям брой дейности от приоритета.
- **Препоръките на Междинната оценка са отразени в АОПР (от м. ноември 2018 г.).** Отчитат се слабости при формирането и на изменените индикаторите за наблюдение и

оценка, които оказват влияние както върху настоящия доклад, така и при изготвянето на годишните доклади.

- **Регулярно и в срок са изготвяни ГД за напредъка на изпълнението на ОПР.** Спазени са структурата, обемът и съдържанието, изискващи се в ЗРР. **Начинът на поднасяне на информация е неудобен.** Липсват важни детайли за споменатите проекти или те са дадени избирателно – каква е индикативната стойност, кога е започнал и кога завършва, какво е финансовото разпределение по години и по източници. **Няма единен стил на представяне на информацията и липсва възможност за проследяване реализирането на отделните мерки през годините.**
- **В ГД за 2014 г. липсва отчет за изпълнението на индикаторите.** За всички останали години се наблюдава грешно отчитане – има липсващи или видимо невъзможни стойности, отчетени са стойности на отпаднали/променени с АОПР индикатори, а не на новите. Това, заедно с констатираните недостатъци при формирането на индикаторите ги прави ненадеждни и неточни при отчитане реализирането на специфичните цели.
- **Отчита се голям дисбаланс в териториалното разпределение на инвестициите.** Въпреки несъразмерността на град Разград и останалите населени места, при приравнени показатели, общинският и областен център концентрира прекомерна част от средствата и така се създава засилващ се дисбаланс в развитието на общината.
- **От направените изводи може да се заключи, че от гледна точка на своята структура и оформление, ОПР е отлично изготвен документ, с отлично изпълнение на заложената стратегическа рамка и с отлична финансова реализация.**
- **Единствен проблем е осъществяването на наблюдението и оценката за напредъка.**
- **Ефектите от прилагането на плана са видими – икономиката е в подем; постоянно се подобряват образованието, здравеопазването, социалните услуги; обновява се техническата инфраструктура; ОБА функционира на отлично ниво и е основен фактор да се прилагат успешно заложените политики.**

8.2.1. Сравнение с изводите и препоръките на ПО на Регионалния план за развитие (РПР) на Северния централен район (СЦР) от ниво 2.

С промени в ЗРР в сила от 13.03.2020 г. е отменено изготвянето на ПО на Областната стратегия за развитие на област Разград за периода 2014-2020 г. и на Регионална схема за пространствено развитие на област Разград за периода 2014-2020 г., но такъв е изготвен на Регионалния план за развитие на СЦР за периода 2014-2020 г.

Наличието на ПО на РПР на СЦР прави възможно настоящият доклад да бъде сравнен с подобен от по-високо йерархично ниво, т.е. да се сравни провеждането на политиките на регионално и местно развитие. Все пак, липсата на ПО на ниво област като междинно ниво, не дава възможност за пряко сравняване между отделните нива, тъй като те не са непосредствено разположени в йерархичната структура.

В заключенията на ПО на РПР на СЦР и ПО на ОПР Разград се установяват редица сходства в отчитането напредъка по социално-икономическите показатели:

- **Отчитат се измененията в демографските профили на района и общината, които показват наличие на устойчива тенденция на намаляване на населението.**
- **Социалното и икономическото развитие на СЦР и на община Разград се характеризират с положителна промяна на ключови макроикономически индикатори.**
- **Продължава да не се наблюдава напредък в преодоляването на вътрешнорегионалните различия в СЦР, като област Разград е пример за това. Различията по отношение на brutния вътрешен продукт (БВП) на глава от населението се увеличават (проявява се и на вътрешно общинско ниво в община Разград)**

Тези сходства, въпреки относително големия размер на град Разград и икономиката му, показват зависимостта на община Разград от процесите на по-горно ниво. Със своята големина и икономика, Общината е фактор на областно ниво, но не толкова на национално или над национално равнище. А случващите се на тези нива процеси ѝ оказват влияние. Това поставя общината в неизгодна позиция на подчинение и зависимост от процеси от по-високо равнище.

При осъществяването на местните политики за развитие са необходими проява на ясно осъзнаване и приоритизиране на силните страни и потенциалите, решителност и последователност на действията, гъвкавост спрямо променящите се условия и проява на иновативност.

8.3. ИЗВОДИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОПР ПО ПРИЕТИТЕ КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА.

В долната таблица са систематизирани изводите, направени в ПО по критериите за оценка. Те могат да послужат на Общината за насока при бъдещи разработки на различни стратегически документи, свързани с провеждането на местна политика.

Таблица 5. Изводи за изпълнението на ОПР, според приетите критерии за оценка

Обоснованост	Ефективност	Ефикасност	Устойчивост	Прозрачност
Стратегическата рамка отговаря на визията, като съответства на социално-икономическите условия в общината и стратегическите документи от по-горни нива. Ясна стратегическа рамка, водеща до загуба на фокус и възможност за проследяване на изпълнението. Липса на индикативни проекти и са установени проблеми с избора и отчитането на индикаторите.	Общо финансово реализиране над 291,95%. Привлечен значителен финансов ресурс - над 727 млн. лв., предимно от частни инвестиции. Изпълнени множество и съществени проекти, важни за община Разград. Пряко влияние на различни сфери от живота в общината – икономика, социални дейности, околна среда и инфраструктура, административен капацитет.	Изразходването на ресурсите, при изпълнението на проектите в периода 2014 – 2020 г., е ефикасно, доколкото се провеждат съответните процедури по Закона за обществените поръчки, които позволяват получаването на най-добро съотношение цена/качество. Сравнението между заложените финансови средства и очакваните резултати с постигнатото към края на 2020 г., показва, че ефективността на ОПР е отлична.	Голяма част от реализираните проекти имат дълготраен резултат, което неминуемо ще има устойчив ефект върху цялостното развитие на общината. От тях най-забележими примери са проектите за инфраструктурно развитие. Инвестициите и положителното развитие на икономиката, социалните дейности и качествено административно обслужване са двигател на общото развитие. Приемственост в ПИРО Разград 2021-2027 г. на политиките и приоритетите на ОПР Разград 2014-2020 г.	Към момента на съставяне на настоящата ПО, всички годишни доклади и междинната оценка, са публикувани в сайта на Общината. Необходимост от прецизиране на подхода при съставяне на ГД – нужда от подобрене в детайлите, прецизиране и последователност в подхода. Липсата им затруднява прегледа, съпоставката и анализа на ГД и цялостната оценка на ОПР. Това се отнася както за професионално заинтересовани лица с опит, но най-вече за всеки обикновен човек, който би проявил желание. По-значимите проекти, финансирани със средствата на ЕСИФ, имат бюджет за публичност, който се разходва за запознаване на обществеността с очакваните резултати.

Източник: Авторски колектив, ИУПП®

9. ПРИЛОЖЕНИЯ.

Приложение 1: Списък с реализирани проекти и дейности на ОПР Разград 2014-2020 г.

Приложение 2: Обобщена таблица за финансовото изпълнение на ОПР Разград 2014-2020 г.

Приложение 3: Обобщена система от индикатори за наблюдение и оценка на ОПР Разград 2014-2020 г.

Приложение 1: Списък с реализирани проекти и дейности на ОПР Разград 2014-2020 г.

№	Проект/инициатива	Участие в друг приоритет / ИПГВР	Стойност (хил. лв.)	Разпределение на финансовите средства (хил. лв.)					Период на реализация									
				Общински бюджет	Фондове на ЕС	Централен бюджет	Частни инвестиции	Други източници	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020	
Приоритет 1. Повишаване на конкурентоспособността на общинската икономика			575 516	4 917	14 764	1 397	544 537	9 901										
1	„Изграждане на площадкова инфраструктура на територията на ОП „Бизнес зона „Перистър“	2	1 623	168		1 381	75											
2	Изграждане и функциониране на областен информационен център в гр. Разград		817		817													
3	Инвестиции за разширяване и модернизиране на производството в „БИОВЕТ“ АД		149 013		1 013		148 000											
4	Инвестиции в „Амилум България“ ЕАД / „АДМ Разград“ ЕАД		333 093				333 093											
5	Технологично обновление на „Амета-Холдинг“ (Пилко)		2 300				2 300											
6	Инвестиции в „Антибиотик“ АД		3 500				3 500											
7	Дейност на общинско предприятие „Разградлес“		11 210	3 588				7 622										
8	Проект „Абритус-мистика и реалност“		2 903		2 903													
9	Аварийно конструктивно укрепване на къщата-музей „Димитър Ненов“		6	4				2										
10	Поддържане и подобряване на средата на паметниците на културата в гр. Разград: Мавзолей-костница, къща-музей „Станка Николица“, НАР „Абритус“, Момина чешма, Часовникова кула, Джамя „Ибрахим Паша“		110	107		4												

№	Проект/инициатива	Участие в друг приоритет / ИПГВР	Стойност (хил. лв.)	Разпределение на финансовите средства (хил. лв.)					Период на реализация								
				Общински бюджет	Фондове на ЕС	Централен бюджет	Частни инвестиции	Други източници	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020
11	Археологически проучвания на непроучени исторически пластове намерени по време на реставрация на Кулата в НАР „Абритус“ при изпълнение на дейностите по проект „Абритус - мистика и реалност“		93	80		13											
12	Разходи за участия в туристически изложения		3	3													
13	Проект „Исперих-Разград-Попово: Път на древни култури и традиции“	4	31		31												
14	Проект „Бизнес инкубатор Разград“		1 200		1 200												
15	Изграждане на обекти на територията на бивш военен завод - Бизнес зона „Перистър“	2 ИПГВР ЗВ II - 1.3.1.	13 224	190			13 034										
16	Закупуване на софтуер за ОБА	4	124	124													
17	Инвестиции в „Балканфарма-Разград“ АД		20 967				20 967										
18	Инвестиции в „МЛИН-97“ АД		239				239										
19	Инвестиции на „СЕМПЕ 2“ ООД за реконструкция на съществуващи ДМА и изграждането на нови складове		6 469				6 469										
20	Инвестиции на „Аграком“ ЕООД за закупуване на селскостопански машини и трактори		4 808				4 808										
21	Инвестиция на „Алфа-хим“ ЕООД в закупуване на циркуляр за алуминий		6				6										

№	Проект/инициатива	Участие в друг приоритет / ИПГВР	Стойност (хил. лв.)	Разпределение на финансовите средства (хил. лв.)					Период на реализация								
				Общински бюджет	Фондове на ЕС	Централен бюджет	Частни инвестиции	Други източници	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020
22	Приходи от отдадени под наем имоти от общински поземлен фонд - земеделска земя и трайни насаждения		1 469					1 469									
23	Приходи от учредено възмездно право на ползване върху имоти и части от имоти (общинска собственост) за устройване на пчелини		106					106									
24	Приходи от отдадени под наем общински мери, пасища и полски пътища		703					703									
25	Разходи за провеждане на конкурси, концерти и фестивали	3	577	577													
26	Проект „Инвестиции в „РОКА СО“ ООД“		7 244				7 244										
27	Провеждане на фестивал „Античният Абритус“		27	27													
28	Провеждане на Европейски дни на наследството в къща-музей „Проф. Димитър Ненов“		1	1													
29	Разходи по общинския Туристически информационен център		25	25													
30	Изготвяне на цифрови модели на план за регулация, вътрешна (дворищна) регулация, включително преписки по регулация на гр. Разград, съвместени с кадастралната карта		24	24													
31	Проект „Безвъзмездни средства в рамките на механизма за свързване на Европа WiFi4EU“		29		29												

№	Проект/инициатива	Участие в друг приоритет / ИПГВР	Стойност (хил. лв.)	Разпределение на финансовите средства (хил. лв.)					Период на реализация								
				Общински бюджет	Фондове на ЕС	Централен бюджет	Частни инвестиции	Други източници	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020
32	Проект „Козметично ателие „БЕТИ ОРВА““		78		78												
33	Проект „Подвижен детски маркет „Детски свят“		20		20												
34	Проект „Посреднически и административни услуги в соларния бизнес с изграждане на демонстрационна покривна фотоволтаична централа“		20		20												
35	Проект „Усъвършенстване на организацията на трудовата дейност и подобряване условията на труд в „Топлофикация-Разград“ ЕАД“		24		24												
36	Проект „Повишаване на конкурентоспособността и създаване на перспективна среда за устойчиво развитие на РЕГИОНАЛЕН Е -КЛЪСТЕР“		88		88												
37	Проект „Подобряване на енергийната ефективност и разширяване на дейността на МТ Пласт“ ЕООД“		1 112		556		556										
38	Проект „Внедряване на енерго-ефективни и високо-производителни технологии в „ОБИТЕХ“ ЕООД“		2 837		1 418		1 418										
39	Проект „Насърчаване на предприемачеството в „БЛОКЧЕЙН ХЕЛТ“ ЕООД“		234		187		47										
40	Проект „Подкрепа за създаване на нови работни места във „Вип контакт“ ООД“		144		144												

№	Проект/инициатива	Участие в друг приоритет / ИПГВР	Стойност (хил. лв.)	Разпределение на финансовите средства (хил. лв.)					Период на реализация								
				Общински бюджет	Фондове на ЕС	Централен бюджет	Частни инвестиции	Други източници	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020
41	Проект „Насърчаване на предприемачеството чрез инвестиции в ИКТ-сектора. Създаване и реализиране на пазара на специализирана система за управление на бизнес – процесите“		170		136		34										
42	Проект „Увеличение на растениевъдното и животновъдното стопанство на млад фермер и подобряване на механизацията“		24		24												
43	Проект „Възможности за обучения за заетите лица в „МАТ“ ООД“	3	65		65												
44	Проект „Осигуряване на възможности за трайна заетост във „Валли-10“ ЕООД“	3	187		187												
45	Проект „Подобряване качеството на работните места и минимизиране на рисковите фактори в „Бонев“ ООД“		93		93												
46	Проект „Обучения на заети лица в „Борник““		23		23												
47	Проект „Подобряване условията на труд във „Валли-10“ ЕООД“		179		179												
48	Проект „Стартова помощ за създаване на стопанство на млад фермер“		24		24												
49	Проект „Подкрепа за устойчив бизнес в ЕТ „ДМ-Даниел Добрев““		5		5												

№	Проект/инициатива	Участие в друг приоритет / ИПГВР	Стойност (хил. лв.)	Разпределение на финансовите средства (хил. лв.)					Период на реализация								
				Общински бюджет	Фондове на ЕС	Централен бюджет	Частни инвестиции	Други източници	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020
50	Проект „Подобряване на производствения капацитет на „Инокс“ ООД, гр. Разград“		371		260		112										
51	Проект „Инвестиции за повишаване на енергийната ефективност на „Инокс“ ООД“		788		476		312										
52	Проект „Насърчаване на предприемачеството чрез извършване на инвестиции в „Интер 10 Драинг Текнолъджис“ ООД“		215		168		47										
53	Проект „Подобряване на производствения капацитет и разширяване на експортния потенциал на „Интер Инженеринг - 10“ ООД, Разград“		45				45										
54	Проект „Подобряване на безопасността и здравето на работещите в „Интер инженеринг - 10 ООД“		175		175												
55	Проект „Стартова помощ за създаване на стопанство на млад фермер“		24		24												
56	Проект „Отглеждане на пчелни семейства и осъществяване на развитие посредством собствена развъдна дейност и/или закупуване на пчелни семейства, отглеждани по биологичен метод“		24		24												
57	Проект „Подобряване на производствения капацитет в „Йотов“ ООД“		641		449		193										

№	Проект/инициатива	Участие в друг приоритет / ИПГВР	Стойност (хил. лв.)	Разпределение на финансовите средства (хил. лв.)					Период на реализация								
				Общински бюджет	Фондове на ЕС	Централен бюджет	Частни инвестиции	Други източници	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020
58	Проект „Подобряване на производствения капацитет в „Йотов“ ООД“		1 067		746		321										
59	Проект „Развитие на предприемаческата идея на фирма „Калърбет“ ЕООД за производство на вододисперсионни материали“		40				40										
60	Проект „Повишаване на енергийната ефективност на „Каримекс“ ЕООД“		548		326		222										
61	Проект „Инвестиции за подобряване на производствения капацитет в „Кем пласт“ ЕООД“		194		135		59										
62	Проект „Ваучерна схема за предоставяне на услуги за информационни и комуникационни технологии“		5		5												
63	Проект „Реализиране на архитектурни и проектантски услуги с еко елементи и материали“		178		139		40										
64	Проект „Подобряване на производствения капацитет и експортния потенциал на „МАТ“ ООД“		1 602		959		643										
65	Проект „Отглеждане на трайни насаждения и създаване на заетост“		24		24												
66	Проект „Подобряване достъпа до заетост и качеството на работните места в „Меслукс“ ЕООД“		60		60												

№	Проект/инициатива	Участие в друг приоритет / ИПГВР	Стойност (хил. лв.)	Разпределение на финансовите средства (хил. лв.)					Период на реализация								
				Общински бюджет	Фондове на ЕС	Централен бюджет	Частни инвестиции	Други източници	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020
67	Проект „Подобряване на производствения капацитет и експортния потенциал на „ПОЛИКОРЕКТ“ ЕООД“		231		161		69										
68	Проект „Подобряване на енергийната ефективност на „РАЗГРАД ПОЛИГРАФ“ ООД“		186		136		49										
69	Проект „Подобряване на условията на труд и оптимизация на трудовата дейност в „САВ-Разград“ ООД“		216		216												
70	Проект „Енергийна ефективност и ефикасност в „Строймонтаж“ ЕАД“		1 214		731		483										
71	Проект „Оптимизиране на бизнес процесите и повишаване на управленския капацитет на „Ти Ви Ти Интернешънъл“ ЕООД“		369		259		111										
72	Проект „Обучения на заети лица в „ЮТА КОМЕРС“ ЕООД“		26		26												
Приоритет 2. Устойчиво интегрирано териториално развитие			88 965	16 008	22 874	43 592	86	6 405									
1	„Изграждане на площадкова инфраструктура на територията на ОП „Бизнес зона „Перистър““	1	1 623	168		1 381	75										
2	Проект „Изграждане на съвременна градска среда, културна, образователна и социална инфраструктура в гр. Разград - гаранция за интегрирано градско развитие“		391		391												

№	Проект/инициатива	Участие в друг приоритет / ИПГВР	Стойност (хил. лв.)	Разпределение на финансовите средства (хил. лв.)					Период на реализация								
				Общински бюджет	Фондове на ЕС	Централен бюджет	Частни инвестиции	Други източници	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020
3	Проект „Създаване на зелена и достъпна градска среда в централна градска част на град Разград“	ИПГВР Проект ЗВ I - 1.1.	4 189		4 189												
4	Реконструкция и модернизация на стадион „Лудогорец Арена“, гр. Разград		4 999			4 999											
5	Изграждане на пристройка за стълбищна клетка, монтиране на асансьор за достъп включително и на хора с увреждания в сградата на ДКЦ Разград, извършено вътрешно преустройство за достъп до асансьора		88			88											
6	Изграждане и поддръжка на хоризонталната и вертикалната маркировки		265	265													
7	Ремонт на уличната мрежа в Западна и Източна промишлени зони в гр. Разград, съответно 6 155 м. и 710 м. Изпълнен ремонт по улиците: „Каварна“, „Пилко“, „Дряново“, „Червен“, „Троян“, „Балчик“, „Казанлък“, „Добрич“ и „Свищов“, „Кентавър“, „Прометей“ и „Пегас“	ИПГВР Проект ЗВ II - 1.1.	1 272			1 272											
8	Текущ ремонт на уличната мрежа в населените места		1 047	1 047													
9	Целогодишна поддръжка на общинската пътна мрежа		119	119													

№	Проект/инициатива	Участие в друг приоритет / ИПГВР	Стойност (хил. лв.)	Разпределение на финансовите средства (хил. лв.)					Период на реализация								
				Общински бюджет	Фондове на ЕС	Централен бюджет	Частни инвестиции	Други източници	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020
10	Рехалибитация на общински път RAZ 2119 (II-49, Разград - Киченица) - Липник (RAZ 2117) с дължина 2 км.		288			288											
11	Национална кампанията „Чиста околна среда“	3	161					161									
12	Извършено почистване на крайбрежната ивица на язовир „Пчелин 2“ от саморасла храстова и дървесна растителност		46	46													
13	Поддръжка на базата на Община Разград в зона за отдих „Пчелина“		72	72													
14	Проект „Доизграждане, реконструкция на съществуващата канализационна и водопроводна мрежи и пречиствателна станция за отпадни води гр. Разград“		3 317		558	2 759											
15	Изграждане и издръжка на общински приют за безстопанствени животни с кастрационен център, гр. Разград		914	913				1									
16	Разходи за поддръжка на зелената система в общината		281	281													
17	Подмяна на амортизирана улична дървесна растителност по ул. „Васил Левски“ и ул. „Странджа“, гр. Разград		6	6													
18	Проект „Рекултивация на съществуващо общинско депо за битови отпадъци - гр. Разград“		1 406					1 406									

№	Проект/инициатива	Участие в друг приоритет / ИПГВР	Стойност (хил. лв.)	Разпределение на финансовите средства (хил. лв.)					Период на реализация								
				Общински бюджет	Фондове на ЕС	Централен бюджет	Частни инвестиции	Други източници	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020
19	Разходи за функциониране на интегрираната система за управление на отпадъците		2 497	2 497													
20	Разходи за други екологични дейности, в т.ч инициатива „Еко лято“	3	63	63													
21	Разходи за други дейности, свързани с културния живот и свободното време (радио Разград, зоокът) на местната общност	3	173	173													
22	Изпълнени ремонтни дейности в междублокови пространства - в кв. 306; ремонтирани вътрешноквартални улици, алеи и паркинги, осветление, поставено е парково обзавеждане - кв. 67 и 69; в кв. Лудогорие - ремонтни дейности, изградена детска площадка и извършено озеленяване		479					479									
23	Ремонт на бетонови тротоари и тротоари от бетонови тротоарни плочи		380	98				282									
24	Рехабилитация на улици в град Разград		6 268	470		5 798											
25	Разходи за зимно почистване на общинската пътна мрежа		895	895													
26	Ремонт на сградата на детска ясла „Звездици“		32					32									
27	Ремонт на тераси в сградата на Домашен социален патронаж“, гр. Разград	3	26					26									

№	Проект/инициатива	Участие в друг приоритет / ИПГВР	Стойност (хил. лв.)	Разпределение на финансовите средства (хил. лв.)					Период на реализация								
				Общински бюджет	Фондове на ЕС	Централен бюджет	Частни инвестиции	Други източници	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020
28	Основен ремонт на покрива на Общински културен център“, гр. Разград		60			60											
29	Поддръжка и ремонт на сгради общинска собственост и съоръжения (в т.ч. общински жилища)		623	623													
30	Изграждане на система за видеонаблюдение		82	82													
31	Поддръжка на уличното осветление		1 591	1 591													
32	Подмяна на асансьори в сграда на Община Разград		151			151											
33	Рехабилитация на общински път RAZ 2126 (III-205), железопътен прелез Ясеновец – Недоклан, с дължина 2 100 м.		302			302											
34	Ремонтни дейности на уличната мрежа в населените места в общината		3 772					3 772									
35	Основен ремонт на ул. „България“, с. Пороище		90			90											
36	Ремонтни дейности във физкултурен салон към ОУ „Г. С. Раковски“		61					61									
37	Променена система за отопление на газ в ДГ „Осми март“		35					35									
38	Доставени и монтирани паркова мебел за изграждане на кътове за отдих, кошчета за отпадъци и детски игрови съоръжения		35	35													

№	Проект/инициатива	Участие в друг приоритет / ИПГВР	Стойност (хил. лв.)	Разпределение на финансовите средства (хил. лв.)					Период на реализация								
				Общински бюджет	Фондове на ЕС	Централен бюджет	Частни инвестиции	Други източници	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020
39	Дейности по поддръжка на естествени водоизточници и чешмите за обществено ползване, поддържане на дълготрайна дървесна растителност, разчистване на общински терени от строителни отпадъци, разриване на отпадъци и др.		94	94													
40	Разходи за поддържане на зоокът в град Разград		518	518													
41	Почистване на коритото на река Бели Лом в град Разград от наслоен нанос и саморасла растителност	ИПГВР ЗВ III - 1.5.	50	50													
42	Проект „Паркоустройство на зелените площи в кв. „Орел“, град Разград“	ИПГВР Проект ЗВ I - 2.1.	5 604		5 604												
43	Изграждане на нова баскетболна площадка и инфраструктура между ул. „Трапезица“ и „СЕМПЕ-2“ ООД, гр. Разград		16					16									
44	Проектиране на две нови детски площадки в Северен градски парк и зад блок „Палма“, гр. Разград		40	40													
45	Ремонтни работи по спортна зала „Абритус“, гр. Разград		383	283		100											
46	Поставен ламиниран паркет и нови легла в ДЯ „Слънчево детство“		16	16													
47	Извършен текущ ремонт на Филхармонията		5	5													

№	Проект/инициатива	Участие в друг приоритет / ИПГВР	Стойност (хил. лв.)	Разпределение на финансовите средства (хил. лв.)					Период на реализация									
				Общински бюджет	Фондове на ЕС	Централен бюджет	Частни инвестиции	Други източници	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020	
48	Проект „Осигуряване на материална база за предоставяне на резидентна социална услуга Център за настаняване от семеен тип, чрез вътрешно преустройство на етажи от сграда и внедряване на мерки за енергийна ефективност“		102					102										
49	Ремонт покрив на ниско тяло на „Дом за стари хора“		2	2														
50	Проект „Реконструкция и модернизация на съществуваща материална база за предоставяне на социалната услуга Дневен център за деца с увреждания, гр. Разград“		24	3		20												
51	Енергийно обследване и изготвен технически паспорт на сградата на ПТГ „Шандор Петьофи“, гр. Разград		6	6														
52	Националната програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради на територията на община Разград - 10 бр. договори		6 367			6 367												
53	Ремонт на изложбената зала на бул. „България“, гр. Разград		5	5														
54	Рехабилитация на общински път RAZ 2110 (RAZ 1113, Разград - Дянково) - железопътен прелез Ясеновец – (III-205), до депо за ТБО, от км. 0+000 до км. 3+024		225			225												

№	Проект/инициатива	Участие в друг приоритет / ИПГВР	Стойност (хил. лв.)	Разпределение на финансовите средства (хил. лв.)					Период на реализация									
				Общински бюджет	Фондове на ЕС	Централен бюджет	Частни инвестиции	Други източници	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020	
55	Текущи ремонти на Републиканската пътна мрежа на територията на община Разград		3 088	3 088														
56	Ремонт покрив на сградата на здравна служба, с. Недоклан		1	1														
57	Ремонт покриви на кметствата в селата		77	77														
58	Ремонт в сградите на кметства Дряновец и Островче		2	2														
59	Ремонт в сградите на кметството и читалището, с. Липник		7	7														
60	Ремонт в сградата на „Младежки дом“, с. Благоево		7	7														
61	Подмяна на дограми в сградите на кметства Пороище, Просторно и Осенец		10	10														
62	Подмяна дограма в сградата на ОУ „Кирил и Методий“, с. Киченица		1			1												
63	Ремонт на стара сграда на ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Ясеновец		15			15												
64	Ремонт на покриви на 4 детски градини в селата		9			9												
65	Проект „Ремонт, обновяване на материално-техническата база и мерки за енергийна ефективност в образователните институции на територията на гр. Разград“		5 547		5 547													

№	Проект/инициатива	Участие в друг приоритет / ИПГВР	Стойност (хил. лв.)	Разпределение на финансовите средства (хил. лв.)					Период на реализация									
				Общински бюджет	Фондове на ЕС	Централен бюджет	Частни инвестиции	Други източници	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020	
66	Ремонт на сградата и обезпечаване преместването на ППМГ „Акад. Н. Обрешков“ в сградата на СУ „Христо Ботев“		270	270														
67	Преустройство в сграда общинска собственост (бивш Дом за медико- социални грижи за деца) за разкриване на нова социална услуга		22	22														
68	Подмяна на дограма в „Център за ученическо техническо и научно творчество“		7	7														
69	Проект „Насърчаване на социалното приобщаване чрез доизграждане на социалната инфраструктура в община Разград за предоставяне на резидентни и съпътстващи услуги в общността за деца и младежи“	3	553		553													
70	Основен ремонт на път RAZ 1115 (III-205, Разград-Йонково) Ясеновец-Мортагоново (III-205)		221			221												
71	Основен ремонт на път RAZ 1116 (II-49, Манастирско-Разград)-Островче-граница на общини (Разград-Лозница)-Сейдол-Чудомир (II-51) от км. 0+00 до км. 1+00		372			372												

№	Проект/инициатива	Участие в друг приоритет / ИПГВР	Стойност (хил. лв.)	Разпределение на финансовите средства (хил. лв.)					Период на реализация								
				Общински бюджет	Фондове на ЕС	Централен бюджет	Частни инвестиции	Други източници	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020
72	Основен ремонт на път II-49 „Търговище - Разград - Кубрат - Тутракан“ от км 9+800 до км 11+848 и от км 11+928 до км 30+659 - между границата с ОПУ гр. Търговище и началото на гр. Разград		2 970			2 970											
73	Механизирано почистване коритото на река „Топчийска“		10	10													
74	Ремонт на спортна площадка в село Топчии - подмяна на изкуствена трева		5	5													
75	Монтиране на автобусни спирки		12	12													
76	Изграждане на информационен електронен регистър за картотекиране на дълготрайната декоративна растителност		25	25													
77	Изграждане на улична водопроводна мрежа (148,64 м.) и улична канализация (237,96 м.) по ул. „Кичево“, гр. Разград		62	62													
78	Поддръжката на материалната база на обекти от социалната и културна инфраструктури		50	50													
79	Проект „Изграждане на социални жилища за настаняване на малцинствени и социално слаби групи в кв. „Орел“, отговарящи на съвременните хигиенни изисквания“		2 297		2 297												

№	Проект/инициатива	Участие в друг приоритет / ИПГВР	Стойност (хил. лв.)	Разпределение на финансовите средства (хил. лв.)					Период на реализация								
				Общински бюджет	Фондове на ЕС	Централен бюджет	Частни инвестиции	Други източници	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020
80	Проект „Основен ремонт и въвеждане на мерки за енергийна ефективност в сграда общинска собственост и изграждане на Център за работа с деца на улицата“		604		604												
81	Благоустроено прилежащото пространство и създадена достъпна среда към сградата на Агенция за социално подпомагане		43	43													
82	Изграден паркинг (200 кв. м.) от решетъчни тела за увеличаване на паркоместата зад бл. 34–36 в ж.к. „Освобождение“		18	18													
83	Основен ремонт на покрива на Регионален исторически музей (882 кв. м.)		35	35													
84	Направа на система против лед и сняг за улици и водостоци на покрива на сградата на Общински културен център		14	14													
85	Затваряне на открити площи с поликарбон покрив на Общински пазар, ремонтни дейности в административната сграда на ОП „Общински пазари“	ИПГВР ЗВ I - 1.6.	11	11													
86	Изготвяне на инвестиционен проект за изграждане на трета клетка на Регионалното депо за неопасни отпадъци		30	30													
87	Изграждане на Център за събиране на опасни отпадъци от домакинствата на ул. „Костур“ № 28, гр. Разград		1 449		1 449												

№	Проект/инициатива	Участие в друг приоритет / ИПГВР	Стойност (хил. лв.)	Разпределение на финансовите средства (хил. лв.)					Период на реализация								
				Общински бюджет	Фондове на ЕС	Централен бюджет	Частни инвестиции	Други източници	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020
88	Актуализиране на проекти за улична канализация		34	34													
89	Реновиране на съществуващата детска площадка до хотел „Централ“ в гр. Разград		44	13				31									
90	Реконструкция на улични водопроводи на територията на община Разград, 399 м.		11				11										
91	Ремонт на общински път RAZ 2116 (II-49, с. Манастирско – о. п. Разград) с. Островче до границите общини (Разград – Лозница) – Сейдол		170			170											
92	Ремонт на общински път RAZ 2118 (II-49 – о. п. Разград – Киченица) – жп гара Разград – Раковски Киченица (II-49)		170			170											
93	Изграждане на 100 м. канализация в с. Недоклан, вкл. проектиране		31	31													
94	Изграждане и монтиране на система за мониторинг на въздуха в гр. Разград, включваща три пункта		33	33													
95	Енергийно обследване на сградата на Община Разград		16	16													
96	Подмяна на настилка на спортни площадки в седем жилищни квартала извън центъра на гр. Разград и подмяна на настилка изкуствена трева на тенис-корт в двора на ОУ „Васил Левски“, гр. Разград		105	105													

№	Проект/инициатива	Участие в друг приоритет / ИПГВР	Стойност (хил. лв.)	Разпределение на финансовите средства (хил. лв.)					Период на реализация									
				Общински бюджет	Фондове на ЕС	Централен бюджет	Частни инвестиции	Други източници	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020	
97	„Изработване на общ устройствен план на Община Разград, включващ екологична оценка и оценка за съвместимост“		48	27		21												
98	Реконструкция на водопроводи в източната и западна част на ж.к. „Орел“, гр. Разград		2 656			2 656												
99	Проучване и проектиране на пътен участък до Нов гробищен парк, гр. Разград		87	7		80												
100	Инвестиции в нова, рехабилитирана и изградена ВиК мрежа		1 471	1 471														
101	Извършена актуализация на идеен проект за реконструкция на съществуващата пречиствателна станция за отпадъчни води, гр. Разград		137			137												
102	Ремонт на Републикански път III-4902 „II-49 - Побит камък - Завет - Веселец“ от км 0+000 до км 8+600		299			299												
103	Ремонт на Републикански път III-204 „I-2 - Разград - Попово“ от км 0+000 до км 13+174		4 659			4 659												
104	Ремонт на Републикански път II-49 „Търговище - Разград - Кубрат“ от км 22+200 до км 30+659		5 099			5 099												
105	Ремонт на Републикански път III-4904 „(о.п. Разград - Кубрат) - жп гара Разград - (Разград - Дяково)“ от км 0+000 до км 4+607		2 813			2 813												

№	Проект/инициатива	Участие в друг приоритет / ИПГВР	Стойност (хил. лв.)	Разпределение на финансовите средства (хил. лв.)					Период на реализация								
				Общински бюджет	Фондове на ЕС	Централен бюджет	Частни инвестиции	Други източници	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020
106	„Изготвяне на интегриран план за градско възстановяване и развитие на град Разград за осигуряване на устойчива, обновена и качествена градска среда“		86		86												
107	Проект „BG16M1OP002-2.002-0006-C01 - Проектиране и изграждане на компостираща инсталация и инсталация за предварително третиране на битови отпадъци за общините от РСУО Разград“		1 597		1 597												
Приоритет 3. Създаване на условия за развитие и пълноценно използване на човешкия ресурс			65 238	7 238	12 680	44 600	0	721									
1	Повишаване енергийната ефективност на образователната инфраструктура в община Разград, съпътстваща устойчиво развитие		1 272		1 272												
2	Национална кампанията „Чиста околна среда“	2	161					161									
3	Разходи за други екологични дейности, в т.ч. инициатива „Еко лято“	2	63	63													
4	Проект „BG051PO001-3.1.03-0001 - Квалификация на педагогическите специалисти“		19		19												
5	Обучения на директори и учители на ДГ		16	15,99	0,30												
6	Проект „Да направим училището привлекателно за младите хора“		191		191												

№	Проект/инициатива	Участие в друг приоритет / ИПГВР	Стойност (хил. лв.)	Разпределение на финансовите средства (хил. лв.)					Период на реализация								
				Общински бюджет	Фондове на ЕС	Централен бюджет	Частни инвестиции	Други източници	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020
7	Проект „BG051PO001-3.1.06. - Подобряване на качеството на образованието в средищните училища чрез въвеждане на целодневната организация на учебния процес“		552		552												
8	Проект „BG051PO001-4.1.07 - Включващо обучение“		50		50												
9	Проект „Усмивки за всички деца“		28					28									
10	Проект „BG051PO001/4.3-01 - Ограмотяване на възрастни „Нов шанс за успех“		220		220												
11	Проект на ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Ясеновец по програма на Център за междуетнически диалог и толерантност АМАЛИПЕ		5					5									
12	Проект BG051PO001-4.3.03-0001 „Нова възможност за моето бъдеще“		18		18												
13	Схема „Училищен плод“		47			47											
14	Национална програма „Модернизиране на материалната база в училище“		867			867											
15	Национална програма „Модернизиране на системата на професионалното образование“		100			100											
16	Национална програма „Информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в системата на предучилищното и училищното образование“		302			302											

№	Проект/инициатива	Участие в друг приоритет / ИПГВР	Стойност (хил. лв.)	Разпределение на финансовите средства (хил. лв.)					Период на реализация								
				Общински бюджет	Фондове на ЕС	Централен бюджет	Частни инвестиции	Други източници	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020
17	Национална програма „С грижа за всеки ученик“		131			131											
18	Национална програма „На училище без отсъствия“, модул „Без свободен час“		52			52											
19	Национална програма „За по-пълно обхващане на учениците в задължителната училищна възраст“, ОУ „Отец Паисий“, с. Дянково		39			39											
20	Разходи за приобщаване на деца с противообществени прояви и превенция ползването на наркотични вещества от деца		113	113													
21	Разходи за подкрепа на талантиливи деца		42	35		6											
22	Програми за заетост: „Старт на кариерата“; „Заетост и образование на хора с трайни увреждания“; Национална програма „От социални помощи към осигуряване на заетост“ и други		8 260	6	1 955	6 299											
23	Разходи за поддръжка на здравни кабинети в детските градини и училищата на територията на общината		2 652	2 652													
24	Разходи за здравни медиатори в гр. Разград и с. Раковски		160	160													
25	Разходи за функциониране на две детски ясли с млечни кухни към тях		5 387			5 387											

№	Проект/инициатива	Участие в друг приоритет / ИПГВР	Стойност (хил. лв.)	Разпределение на финансовите средства (хил. лв.)					Период на реализация									
				Общински бюджет	Фондове на ЕС	Централен бюджет	Частни инвестиции	Други източници	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020	
26	Проект „Създаване на Ресурсен център за социални услуги за деца и семейства в Област Разград“		40					40										
27	Разходи за функциониране на Дневен център за възрастни хора с увреждания „Подай ръка“, гр. Разград		1 128			1 128												
28	Дейност „Домашен социален патронаж“ в гр. Разград		4 441			4 441												
29	Услуга „Обществена трапезария“		61			61												
30	„Създаване на социално предприятие кухня–майка с оранжерии за задоволяване потребностите на потребителите на услуги в социални институти на територията на община Разград“		10					10										
31	Център за социална рехабилитация и интеграция „Емилиян“, гр. Разград		1 009			1 009												
32	Саниране сграда на „Център за обществена подкрепа“, гр. Разград		29			29												
33	„Център за обществена подкрепа“, гр. Разград		838			838												
34	Проект „Подкрепа за достоен живот“		905		905													
35	Проект „И аз имам семейство“		196		196													
36	Разходи за „Дом за възрастни хора с деменция“ гр. Разград		3 839			3 839												
37	Разходи за „Дом за стари хора“, гр. Разград		4 008			4 008												

№	Проект/инициатива	Участие в друг приоритет / ИПГВР	Стойност (хил. лв.)	Разпределение на финансовите средства (хил. лв.)					Период на реализация								
				Общински бюджет	Фондове на ЕС	Централен бюджет	Частни инвестиции	Други източници	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020
38	Разходи за „Дом за деца с умствена изостаналост“, с. Просторно		434			434											
39	Разходи за „Защитено жилище за лица с умствена изостаналост“, с. Просторно		152			152											
40	Разходи за осигуряване на подходящи жилища за социално слаби граждани		102	102		0											
41	Разходи за дейности на местните културни институции и читалища		4 806	623		4 144		39									
42	Разходи за спортни дейности		745	641		74		30									
43	Разходи за организиране на обредната дейност и гробищните паркове		1 169	1 169													
44	Разходи за други дейности, свързани с културния живот и свободното време (радио Разград, зоокът) на местната общност	2	173	173													
45	Проект BG05/1587 „Да пораснем заедно“		6		6												
46	Проект „Приеми ме“		2 025		2 025												
47	Проект „Осигуряване на топъл обяд в Община Разград“		307		307												
48	Проект „Превенция на социалното изключване и намаляване на бедността сред децата от 0 до 3 години и от 3 до 7 г. в община Разград“ (Общностен център за деца и семейства и Център за ранна интервенция на уврежданията)		1 109		1 009			100									

№	Проект/инициатива	Участие в друг приоритет / ИПГВР	Стойност (хил. лв.)	Разпределение на финансовите средства (хил. лв.)					Период на реализация								
				Общински бюджет	Фондове на ЕС	Централен бюджет	Частни инвестиции	Други източници	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020
49	Ремонт на тераси в сградата на Домашен социален патронаж“, гр. Разград	2	26					26									
50	Предоставяне на социални услуги в общността от резидентен тип: „Дневен център за деца с увреждания“ и Звено „Майка и бебе“		932			932											
51	Национална програма „Оптимизация на училищната мрежа“, Модул „Оптимизиране на вътрешната структура на училищата, детските градини и самостоятелните общежития“		2 378			2 378											
52	Ремонтни дейности в общинските училища		648	31		349		268									
53	Ремонтни дейности в общинските детски градини		199	199													
54	Проведено обучение на 22 директори на детски градини и училища, учители		13	13													
55	Национална програма „Създаване на достъпна архитектурна среда и сигурност в училище“		141			141											
56	Разходи за функциониране на Младежки общински съвет по наркотични вещества и Превантивно-информационен център по наркотичните вещества		94	94													
57	Национална програма „Закрила на деца с изяви дарби“		26			26											

№	Проект/инициатива	Участие в друг приоритет / ИПГВР	Стойност (хил. лв.)	Разпределение на финансовите средства (хил. лв.)					Период на реализация								
				Общински бюджет	Фондове на ЕС	Централен бюджет	Частни инвестиции	Други източници	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020
58	Програма „Насърчаване на творческите заложби и потребности на деца с изяви дарби на Община Разград“		73	73													
59	Изплащане на стипендии		12	12													
60	Финансово подпомагане на дейността на извънучилищните педагогически учреждения в системата на народната просвета и МУЦ		145			145											
61	Проект „BG051PO001-3.3.07-0001 - Ученически практики“		115		115												
62	Националната програма за профилактика и промоция на социално значими заболявания		303			303											
63	Разходи за функциониране на „Център за настаняване от семеен тип за възрастни хора с психични разстройства“, „Защитено жилище за възрастни хора с психични разстройства“ и „Център за социална рехабилитация и интеграция“		2 375			2 375											
64	Проект „Осигуряване на сигурна и стабилна среда за деца и младежи с увреждания в община Разград чрез предоставяне на социални услуги от резидентен тип“		263		235	28											
65	Разходи за „Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи без увреждания“		1 543			1 543											

№	Проект/инициатива	Участие в друг приоритет / ИПГВР	Стойност (хил. лв.)	Разпределение на финансовите средства (хил. лв.)					Период на реализация									
				Общински бюджет	Фондове на ЕС	Централен бюджет	Частни инвестиции	Други източници	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020	
66	Разходи за провеждане на конкурси, концерти и фестивали	1	577	577														
67	Разходи за стартиране излъчване в интернет на общинско радио Разград		5	5														
68	Семинар на тема: „Прилагане на интерактивни методи при работа с ученици“		1			1												
69	Обезпечаване на ДГ в селата на територията на община Разград с познавателни книжки и помагала за подготвителните групи		1	1														
70	Процедурата „Развитие на способностите на учениците и повишаване на мотивацията им за учене чрез дейности, развиващи специфични знания, умения и компетентности (Твоят час)“		223	223														
71	Национална програма „Ученически олимпиади и състезания“: Модул „Национални и международни ученически олимпиади и състезания“ и Модул „Осигуряване на обучение на талантиливи ученици за участие в ученическите олимпиади“		80	80														

№	Проект/инициатива	Участие в друг приоритет / ИПГВР	Стойност (хил. лв.)	Разпределение на финансовите средства (хил. лв.)					Период на реализация								
				Общински бюджет	Фондове на ЕС	Централен бюджет	Частни инвестиции	Други източници	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020
72	Национална програма „Осигуряване на съвременна образователна среда“: Модул „Подобряване на условията за лабораторна и експериментална работа по природни науки“ и Модул „Подкрепа на целодневното обучение на учениците“		159	159													
73	Разходи за „Комплекс от центрове за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания“, гр. Разград		2 212			2 212											
74	Проект „Насърчаване на социалното приобщаване чрез доизграждане на социалната инфраструктура в община Разград за предоставяне на резидентни и съпътстващи услуги в общността за деца и младежи“	2	553		553												
75	Национална програма „Училището - територия на учениците“, модул „Подкрепа на целодневното обучение на учениците“ в ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Ясеновец		7			7											
76	Национална програма „Развитие на системата на предучилищното образование“		16			16											
77	Проект „BG05M2OP001-2.006-0001 - Ученически практики - Фаза 1“		108		108												
78	Разходи за „Център за работа с деца на улицата“, гр. Разград		329			329											

№	Проект/инициатива	Участие в друг приоритет / ИПГВР	Стойност (хил. лв.)	Разпределение на финансовите средства (хил. лв.)					Период на реализация								
				Общински бюджет	Фондове на ЕС	Централен бюджет	Частни инвестиции	Други източници	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020
79	Проект „BG05M20P001-2.011-0001 - Подкрепа за успех“		256		256												
80	Национална програма „Заедно в грижа за ученика“		11			11											
81	Национална програма „Заедно за всяко дете“, Модул 2 „Добри практики за взаимодействие с родителите на институциите от предучилищното и училищното образование“		4			4											
82	Проект „BG05M20P001-3.005-0004 - Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“		15		15												
83	Национална програма „Изграждане на училищна STEM среда“		318			318											
84	Национална програма „Предоставяне на съвременни условия за работа на децата и учениците в центрове за подкрепа за личностно развитие“		52			52											
85	Национална програма „Участвай и променяй – родителят активен партньор в училищния живот“		8			8											
86	Национална програма „Успяваме заедно“		5			5											
87	Национална програма „Мотивирани учители“		0,16			0,16											
88	Национална програма „Бизнесът преподава“, Модул 1 „Семинари в училищата от представители на фирми“		4			4											

№	Проект/инициатива	Участие в друг приоритет / ИПГВР	Стойност (хил. лв.)	Разпределение на финансовите средства (хил. лв.)					Период на реализация								
				Общински бюджет	Фондове на ЕС	Централен бюджет	Частни инвестиции	Други източници	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020
89	Национална програма „Иновации в действие“		20			20											
90	Пилотна група за обучение по метода „Монтесори“ в ДГ № 3 „Приказка“, гр. Разград		10	10													
91	„Зелена класна стая“ (изградена класна стая на открито) и изградена площадка за обучение по безопасност на движението по пътищата (БДП) в ОУ „Никола Икономов“, гр. Разград		8	5		3											
92	Договор на ОУ „Елин Пелин“, с. Стражец с иновативно училище ОУ „Н. Обретенов“, гр. Русе за сътрудничество и обмяна на иновации		3	3													
93	Проект „Гледни точки“ на НПТГ „Шандор Петъофи“		14					14									
94	Проект „BG05M2OP001-2.012-0001 - Образование за утрешния ден“		42		42												
95	Проект „Да обърнем гръб на агресията“, НПТГ „Шандор Петъофи“, гр. Разград		1			1											
96	Проект „BG05M2OP001-2.014-0001- Подкрепа за дуалната система на обучение“		42		42												
97	Проект „Квалификационно обучение на шивачи“		31		31												
98	Проект „Нови хоризонти“		105		105												

№	Проект/инициатива	Участие в друг приоритет / ИПГВР	Стойност (хил. лв.)	Разпределение на финансовите средства (хил. лв.)					Период на реализация								
				Общински бюджет	Фондове на ЕС	Централен бюджет	Частни инвестиции	Други източници	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020
99	Проект „Актуализиране на образователния процес в Професионална техническа гимназия „Ш. Петъфи“ в сътрудничество с работодател в сферата за ИКТ“		108		108												
100	Проект „Осигуряване на сигурна и стабилна среда за деца и младежи с увреждания в община Разград, чрез предоставяне на социални услуги от резидентен тип“		235		235												
101	Проект „Изграждане на подходяща и ефективна социална инфраструктура за деца и младежи с увреждания в град Разград“		569		569												
102	Проект „Възможности за обучения за заетите лица в „МАТ“ ООД“		65		65												
103	Проект „Осигуряване на възможности за трайна заетост във „Валли-10“ ЕООД“		187		187												
104	Проект „Подобряване качеството на работните места и минимизиране на рисковите фактори в „Бонев“ ООД“		93		93												
105	Проект „Обучения на заети лица в „Борник““		23		23												
106	Проект „Подобряване достъпа до заетост и качеството на работните места в „Меслукс“ ЕООД“		60		60												

№	Проект/инициатива	Участие в друг приоритет / ИПГВР	Стойност (хил. лв.)	Разпределение на финансовите средства (хил. лв.)					Период на реализация								
				Общински бюджет	Фондове на ЕС	Централен бюджет	Частни инвестиции	Други източници	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020
107	Проект „Създаване на център към Домашен социален патронаж гр. Разград за почасово предоставяне на услуги за социално включване“		463		463												
108	Проект „Създаване на звеното за патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания в Домашен социален патронаж, гр. Разград“		275		275												
109	Проект „Социално предприятие „Работилница за здраве и знания“		295		295												
110	Проект „BG05M2OP001-3.017 - Повишаване на капацитета на педагогическите специалисти за работа в мултикултурна среда от училища в Ракитово, Септември, Разград, Лозница, Симеоновград, Хаджиево“		53		53												
111	Проект „Обучения на заети лица в „ЮТА КОМЕРС“ ЕООД“		26		26												
Приоритет 4. Укрепване на институционалната среда в услуга на гражданите и бизнеса			561	367	194	0	0	0									
1	Проект „Исперих-Разград-Попово: Път на древни култури и традиции“	1	31		31												
2	Обучения на служители в различни семинари и курсове по усъвършенстване на счетоводната политика, проблеми при прилагането и промени в законите - за обществените поръчки, закона за устройство на територията, ЗМДТ и други нормативни актове		142	80	62												

№	Проект/инициатива	Участие в друг приоритет / ИПГВР	Стойност (хил. лв.)	Разпределение на финансовите средства (хил. лв.)					Период на реализация								
				Общински бюджет	Фондове на ЕС	Централен бюджет	Частни инвестиции	Други източници	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020
3	Реализирани съвместни инициативи по Програма за международно сътрудничество с партньорските и други градове от ЕС (в т.ч. посещения за обмяна на опит и добри практики, участие в чествания, съвместни инициативи и др.		44	27	17												
4	Закупуване на софтуер за ОБА	1	124	124													
5	Разходи за членски внос в организации		120	120													
6	Подмяна на техника в селските кметства		10	10													
7	Изготвяне на нова интернет страница на Община Разград		6	6													
8	Проект „Подобряване на административния капацитет на Община Разград за изпълнение на приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“ на ОПРР 2014-2020 г.“		85		85												
Covid-19 - 125 проекта			1 173	0	1 173	0	0	0									
ИЗПЪЛНЕНИЕ (с припокриване):			731 454	28 530	51 685	89 589	544 623	17 027									
Припокриване:			3 787	1 106	1 038	1 381	75	187									
ОБЩО ИЗПЪЛНЕНИЕ:			727 667	27 424	50 647	88 209	544 548	16 839									

Приложение 2: Обобщена таблица за финансовото изпълнение на ОПР Разград 2014-2020 г.

Приоритет	Местно публично финансиране (хил. лв.)		Външно публично финансиране (хил. лв.)						Частно финансиране (хил. лв.)		ОБЩО (хил. лв.)
	Общински бюджет (хил. лв.)	Общ дял (%)	Централен бюджет (хил. лв.)	Общ дял (%)	Фондове на ЕС (хил. лв.)	Общ дял (%)	Други източници (хил. лв.)	Общ дял (%)	Фондове, фирми (хил. лв.)	Общ дял (%)	
Приоритет 1. Повишаване на конкурентоспособността на общинската икономика	4 917	0,67%	1 397	0,19%	14 764	2,02%	9 901	1,35%	544 537	74,45%	575 516
Приоритет 2. Устойчиво интегрирано териториално развитие	16 008	2,19%	43 592	5,96%	22 874	3,13%	6 405	0,88%	86	0,01%	88 965
Приоритет 3. Създаване на условия за развитие и пълноценно използване на човешкия ресурс	7 238	0,99%	44 600	6,10%	12 680	1,73%	721	0,10%	0	0,00%	65 238
Приоритет 4. Укрепване на институционалната среда в услуга на гражданите и бизнеса	367	0,05%	0	0,00%	194	0,03%	0	0,00%	0	0,00%	561
Covid-19 мерки	0	-	0	-	1 173	0,16%	0	-	0	-	1 173
ОБЩО ЗА ОПР 2014-2020:	28 530	3,90%	89 589	12,25%	51 685	7,07%	17 027	2,33%	544 623	74,46%	731 454
ОБЩО без припокриване:											727 667

Приложение 3: Обобщена система от индикатори за наблюдение и оценка на ОПР Разград 2014-2020 г.

№	Индикатор за въздействие	Мерна единица	Източник на информация	Период на отчитане	Стойност										Коментар и оценка на изпълнението
					Базова (2013 г.)	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	Междинна (2017 г.)	2018 г.	2019 г.	2020 г.	Целева (2020 г.)	
Стратегическа цел 1: Икономически растеж, основан на знание и иновации															
1	Произведена продукция от промишлени предприятия	млн. лв.	НСИ	годишно	НП	липсва	571*	588* (800)	540*	540	925*	818*	865*	560	Средна стойност 753,17 Преизпълнен (134,49% изпълнение)
2	Реализирани иновационни проекти	брой	ИСУН	годишно	0	липсва	0	2	0	4	6	2	1	8	Стойност с натрупване „11“ Преизпълнен (137,5% изпълнение)
Стратегическа цел 2: Балансирано и устойчиво развитие на територията и населените места															
3	Разходи за дълготрайни материални активи с екологично предназначение на човек от населението	лева	Община Разград	годишно	НП	липсва	30	7,7	15,62	150	119,02	46,76	5,94	300	Променено наименование при запазване на всички други параметри
	Променен! Размер на разходите за проекти с екологично предназначение на човек от населението														Стойност с натрупване „225,04“ Частично изпълнен (75%)

№	Индикатор за въздействие	Мерна единица	Източник на информация	Период на отчитане	Стойност										Коментар и оценка на изпълнението
					Базова (2013 г.)	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	Междинна (2017 г.)	2018 г.	2019 г.	2020 г.	Целева (2020 г.)	
4	Дял от населението с подобрена жизнена среда на обитаване.	% от общия брой жители	Община Разград	годишно	НП	липсва	60	-	-	20				40	отпаднал индикатор
	Променен! Брой жилищни сгради с подобрена енергийна ефективност	брой	Община Разград	годишно	НП					НП	6	10	0	30	Стойност с натрупване „16“ Частично изпълнен (53,33% изпълнение)
Стратегическа цел 3: Осигуряване на равни възможности за качествено образование, устойчива заетост, здравеопазване, богат културен живот и личностна изява															
5	Намаляване нивото на безработица	% намаление	Агенция по заетостта	годишно	НП	липсва	0,28	1,94	0,73	0,8	1,7	0,5	-0,32	2,00	Променено наименование при запазване на всички други параметри
	Променен! Намаляване на равнището на безработица														Стойност с натрупване „4,83“ Преизпълнен (241,5%)

Легенда: *данните са предоставени от НСИ и са към 31.12. на предходната година;

№	Индикатор за резултат	Мерна единица	Източник на информация	Период на отчитане	Стойност										Коментар и оценка на изпълнението
					Базова (2013 г.)	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	Междинна (2017 г.)	2018 г.	2019 г.	2020 г.	Целева (2020 г.)	
Приоритет 1: Повишаване на конкурентоспособността на общинската икономика															
Специфична цел 1.1. Подкрепа за създаването и развитието на малки и средни предприятия															
1	Действащи предприятия	брой	НСИ	годишно	2 320	липсва	2 228*	2 246* (2 342)	2350* (2 342)	2 350	2 349*	2 375*	2 448*	2 400	Променено наименование при запазване на всички други параметри
	Променен! Брой предприятия														Средна стойност „2331,33“ Изпълнен (97,14% изпълнение)
2	Нетни приходи от продажби	хил. лв.	НСИ	годишно	НП	липсва	1 472 097*	1 558 626* (1 788 755)	1 156 000* (1 788 755)	1 156 000	2 020 198*	2 055 330*	2 142 408*	1 250 000	Средна стойност „1 772 464,67“ Преизпълнен (141,8% изпълнение)
Специфична цел 1.2. Развитието на ключови за региона производства, двигател на общинската икономика															
1	Размер на вложените инвестиции.	хил. лв.	Община Разград	годишно	НП	липсва	33 803	34 282	78 609 (30 000)	30 000	91 048	122 487	138 471	40 000	Средна стойност „84 018“ Преизпълнен (210% изпълнение)

№	Индикатор за резултат	Мерна единица	Източник на информация	Период на отчитане	Стойност										Коментар и оценка на изпълнението
					Базова (2013 г.)	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	Междинна (2017 г.)	2018 г.	2019 г.	2020 г.	Целева (2020 г.)	
Специфична цел 1.3. Насърчаване на селскостопанското производство и ефективното използване на горскостопанските ресурси															
1	Обработваема земя от общата земеделска площ	%	НСИ	годишно	84	липсва	77	80	80,81	87	81,06	73,85	76,19	90	Средна стойност „78,15“ Изпълнен (86,83% изпълнение)
2	Размер на инвестициите в горскостопанския сектор	хил. лв.	Община Разград	годишно	НП	липсва	71	70	117	1 500	16	2 204	114	2 500	Стойност с натрупване „4092“ Преизпълнен (103,68% изпълнение)
Специфична цел 1.4. Развитие на туризма като част от общинската икономика															
1	Брой посещения на обектите на културното и историческото наследство и природните обекти	брой	Община Разград	годишно	20 300	липсва	130 162	45 916	46 197	30 000				40 000	отпаднал индикатор
	Нов! Реализирани нощувки - бр.		НСИ		32 433					НП	48 700	30 844	3 777	40 000	Отчитане на стойности по стария индикатор, не може да се оцени!

№	Индикатор за резултат	Мерна единица	Източник на информация	Период на отчитане	Стойност										Коментар и оценка на изпълнението
					Базова (2013 г.)	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	Междинна (2017 г.)	2018 г.	2019 г.	2020 г.	Целева (2020 г.)	
2	Леглова база	брой	НСИ	годишно	399	липсва	454	466* (466)	721	480	707*	545*	599*	700	В ГД за целева стойност е посочена „721“ Средна стойност „582“ Изпълнен (83,14% изпълнение)
Приоритет 2: Устойчиво интегрирано териториално развитие															
Специфична цел 2.1. Подобряване плановата осигуреност и проектно обезпечаване на инвестиционни инициативи															
1	Изготвени инвестиционни проекти	брой	Община Разград	годишно	НП	липсва	12	1	4 (12)	12	1	3	11	28	Стойност с натрупване „32“ Преизпълнен (114,29% изпълнение)
Специфична цел 2.2. Интегрирано развитие на гр. Разград															
1	Подобрена градска среда	хил. кв. метра	Община Разград	годишно	НП	липсва	58	-	- (200)	200	-	172	19	400	Стойност с натрупване „249“ Частично изпълнен (62,25% изпълнение)

№	Индикатор за резултат	Мерна единица	Източник на информация	Период на отчитане	Стойност										Коментар и оценка на изпълнението
					Базова (2013 г.)	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	Междинна (2017 г.)	2018 г.	2019 г.	2020 г.	Целева (2020 г.)	
2	Ремонтирани и новоизградени улични мрежи	км.	Община Разград	годишно	НП	липсва	19 000	-	48 630	17 000	13 400	11 558	15 157	34 700	Грешна мерна единица, трябва да е m (м.), а не km (км.) Стойност с натрупване „107,745 km“ Преизпълнен (310,5% изпълнение)
3	Ремонтирана и обновена материално-техническа база с мерки за енергийна ефективност на сгради с обществено предназначение	брой	Община Разград	годишно	НП	липсва	0	1	- (15)	15	-	18	14	30	Стойност с натрупване „33 km“ Преизпълнен (110% изпълнение)
Специфична цел 2.3. Доизграждане и развитие на техническата инфраструктура за засилване на икономическото и социално-териториално сближаване на територията на общината															
1	Реконструкция и рехабилитация на общинската пътна мрежа	км	Община Разград	годишно	НП	липсва	2	3	3,7 (10,7)	20	2	-	5,1	40	Стойност с натрупване „22,8 km“ Частично изпълнен (57% изпълнение)

№	Индикатор за резултат	Мерна единица	Източник на информация	Период на отчитане	Стойност										Коментар и оценка на изпълнението
					Базова (2013 г.)	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	Междинна (2017 г.)	2018 г.	2019 г.	2020 г.	Целева (2020 г.)	
2	Домакинства с достъп до канализации за отпадни води	брой	Община Разград	годишно	13 500	липсва	13 500	13 500	13 500	14 600				19 000	отпаднал индикатор
	Нов! Реконструкция и рехабилитация на ВиК мрежа	км	Община Разград	годишно	НП					НП	13 500	13 500	13 525	20	Отчитане на стойности по стария индикатор, не може да се оцени!
Специфична цел 2.4. Подобряване качеството на живот на населението чрез осигуряване на благоприятна околна среда и опазване на природата															
1	Пречистени отпадни води	хил. куб. м.	Община Разград	годишно	2 500	липсва	2 500	2500	2500	2 700				2 940	отпаднал индикатор
	Нов! Изградени ПСОВ	брой	Община Разград	годишно	НП					НП	2500	2 500	2 379	5	Отчитане на стойности по стария индикатор, не може да се оцени!
2	Процент на рециклирани и оползотворени отпадъци	%	Община Разград	годишно	НП	липсва	0	(0)	0	20				50	отпаднал индикатор
	Нов! Изградени съоръжения и инсталации за рециклиране/компостиране/оползотворяване на отпадъци	брой	Община Разград	годишно	НП					НП	0	0	0	1	Отчитане на стойности по стария индикатор, не може да се оцени!

№	Индикатор за резултат	Мерна единица	Източник на информация	Период на отчитане	Стойност										Коментар и оценка на изпълнението
					Базова (2013 г.)	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	Междинна (2017 г.)	2018 г.	2019 г.	2020 г.	Целева (2020 г.)	
3	Изградени мощности от възобновяеми енергийни източници	киловат	Община Разград	годишно	НП	липсва	0	(0)	0 (500)	500				5-500	отпаднал индикатор
	Нов! Изградени възобновяеми енергийни източници	брой	Община Разград	годишно	НП					НП	600	30	306,75	5	Отчитане на стойности по стария индикатор, не може да се оцени!
Приоритет 3: Създаване на условия за развитие и пълноценно използване на човешкия ресурс															
Специфична цел 3.1. Подобряване достъпа до качествено образование и повишаване образователното ниво на населението															
1	Отпаднали ученици	брой	Община Разград	годишно	32	липсва	24	7	10 (20)	20	184*	79*	149*	10	Средна стойност „75,5“ Не е изпълнен (13,25% изпълнение)
	Допълнен! Отпаднали ученици от I до VIII клас		НСИ												
Специфична цел 3.2. Нарастване делът на заетостта, свързан с целенасочено използване на знанията и уменията															
1	Включени в заетост лица след преминато обучение за професионална квалификация	брой	ДБТ Разград	годишно	253	липсва	54	93	81 (400)	400	116	104	91	500	Стойност с натрупване „539“ Преизпълнен (107,8% изпълнение)
	Променен! Лица преминали обучение за професионална квалификация														

№	Индикатор за резултат	Мерна единица	Източник на информация	Период на отчитане	Стойност										Коментар и оценка на изпълнението
					Базова (2013 г.)	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	Междинна (2017 г.)	2018 г.	2019 г.	2020 г.	Целева (2020 г.)	
Специфична цел 3.3. Подобряване на качеството и осигуряване на равен достъп до здравни услуги на населението															
1	Брой население на 1 лекар	брой	НЦЗИ	годишно	525	липсва	243	245* (278)	400* (400)	400	271	1 797	1 849	300	Вероятно грешни стойности за 2019 г. и 2020 г. Средна стойност „298“ Изпълнен (99,33% изпълнение)
2	Брой население на 1 дентален лекар	брой	НЦЗИ	годишно	1507	липсва	1 041	1 071* (1 082)	1 300* (1 300)	1 300	1 021	1 038	1 027	1 100	Вероятно некоректно отчитане за 2017 г. Средна стойност „1083“ Преизпълнен (101,57 % изпълнение)
Специфична цел 3.4. Подобряване качеството на социални услуги и развитие на услуги в общността за превенция на социалното изключване и изолацията															
1	Разкрити алтернативни социални услуги	брой	Община Разград	годишно	6	липсва	6	1	1	11	1	0	0	15	Средна стойност „59,92“ Частично изпълнен (60,0% изпълнение)
2	Обслужени потребители на социални услуги	брой	Община Разград	годишно	856	липсва	945	1107 (1 641)	1 492	895				1 000	отпаднал индикатор

№	Индикатор за резултат	Мерна единица	Източник на информация	Период на отчитане	Стойност										Коментар и оценка на изпълнението	
					Базова (2013 г.)	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	Междинна (2017 г.)	2018 г.	2019 г.	2020 г.	Целева (2020 г.)		
	Нов! Капацитет на социалните услуги	брой	Община Разград	годишно	НП						1 722	1 509	1 582	1 387	1 800	Отчитане на стойности по стария индикатор, не може да се оцени!
Специфична цел 3.5. Съхраняване на културната идентичност и създаване на условия за богат културен живот, спорт и свободно време																
1	Организиране на различни форми за изява – прегледи на любителското творчество, фестивали, конкурси, изложби и др.	брой	Община Разград	годишно	10	липсва	10	35	55	18	13	14	20	26	Стойност с натрупване „147“ Преизпълнен (565,38% изпълнение)	
2	Активно спортуващи лица	брой	Община Разград	годишно	600	липсва	680	740	716	800					1 000	отпаднал индикатор
	Нов! Ежегодни спортни събития				НП						НП	716	1 063	907	10	Отчитане на стойности по стария индикатор, не може да се оцени!
Приоритет 4: Укрепване на институционалната среда в услуга на гражданите и бизнеса																
Специфична цел 4.1. Развитие на междунституционалното и междуобщинското сътрудничество																
1	Стойност на реализирани съвместни проекти	хил. лв.	Община Разград	годишно	НП	липсва	482	-	-	700					800	отпаднал индикатор

№	Индикатор за резултат	Мерна единица	Източник на информация	Период на отчитане	Стойност										Коментар и оценка на изпълнението
					Базова (2013 г.)	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	Междинна (2017 г.)	2018 г.	2019 г.	2020 г.	Целева (2020 г.)	
	Нов! Брой реализирани инициативи годишно	хил. лв.	Община Разград	годишно	НП					НП	-	-	-	2	Отчитане на стойности по стария индикатор, не може да се оцени!
Специфична цел 4.2. Развитие на административния капацитет и повишаване качеството на публичните услуги															
1	Общински служители с висше образование	%	Община Разград	годишно	59	липсва	60	52	49	68	55,03	61,62	63,86	75	Средна стойност „59,92“ Частично изпълнен (79,89% изпълнение)
2	Изпълнени проекти по оперативни програми от Община Разград	брой	Община Разград	годишно	39	липсва	11	1	- (70)	70				100	отпаднал индикатор
	Променен! Сключени договори за изпълнение на проекти от Община Разград	брой	Община Разград	годишно	НП					НП	2	3	3	8	Отчитане на стойности по стария индикатор, не може да се оцени!
Специфична цел 4.3. Международно сътрудничество и разширяване участието на гражданското общество в подкрепа на местното развитие															
1	Реализирани инициативи с побратимени градове	брой	Община Разград	годишно	НП	липсва	2	10	14	4	9	6	-	8	Стойност с натрупване „41“ Презпълнен

№	Индикатор за резултат	Мерна единица	Източник на информация	Период на отчитане	Стойност										Коментар и оценка на изпълнението
					Базова (2013 г.)	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	Междинна (2017 г.)	2018 г.	2019 г.	2020 г.	Целева (2020 г.)	
	Променен! Реализирани инициативи с побратимени градове годишно														(512,5% изпълнение)
2	Участие и сътрудничество с регионалните и международни сдружения	брой	Община Разград	годишно	НП	липсва	4	4	5	7	5	5	5	12	Отчитане по стара целева стойност в ГД. Във всички като целева е посочено „12“, а не „3“.
	Променен! Участие и сътрудничество с регионалните и международни сдружения									НП				3	

Легенда: *данните са предоставени от НСИ и са към 31.12. на предходната година; **(800)** - допълнени/коригирани данни за предходна година в ГД за следващата; "-" не е посочена стойност.